

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
YÖNETİM ORGANİZASYONU BİLİM DALI

TOPLUM DESTEKLİ POLİSLİK ORGANİZASYONU VE
TÜRKİYE’DEKİ GELİŞMELER
(Yüksek Lisans Tezi)

Tezi Hazırlayan: **Mustafa AKSU**

İSTANBUL, 2008

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
YÖNETİM ORGANİZASYONU BİLİM DALI

TOPLUM DESTEKLİ POLİSLİK ORGANİZASYONU VE
TÜRKİYE’DEKİ GELİŞMELER
(Yüksek Lisans Projesi)

Tezi Hazırlayan:
Mustafa AKSU
Öğrenci No:
EYOB2451-148

Danışman:
Prof. Dr. Mehmet Fikret GEZGİN

İSTANBUL, 2008

YEMİN METNİ

Sunduğum Yüksek Lisans Tezimi Akademik Etik İlkelerine bağlı kalarak, hiç kimseden akademik ilkelere aykırı bir yardım almaksızın bizzat kendimin hazırladığına and içerim. 16.07.2008

Mustafa AKSU

TOPLUM DESTEKLİ POLİSLİK ORGANİZASYONU VE TÜRKİYE’DEKİ GELİŞMELER

Tezi Hazırlayan : **Mustafa AKSU**

Özet

Bu tez çalışmasında; polislik mesleğinin, artık bir “güç kullanma mesleği” olarak değil “topluma hizmet sunan bir meslek” olarak ön plâna çıkması ve polisliğin yapısının değişmesi ile birlikte ortaya çıkan Toplum Destekli Polislik (TDP), “Toplum Polisliği” incelenmiştir. Çalışmanın teori kısmında kaynak tarama tekniğiyle, uygulama kısmında ise anket tekniği ile veriler toplanmış ve değerlendirilmiştir.

TDP gelişmiş ülkelerde uygulanan bir yaklaşım olmasına karşılık Türkiye’de halen pilot uygulama örnekleri konumundadır. Alan araştırması sonuçları, kamuoyunun TDP uygulamasına olumlu baktığı ve bu uygulamayı desteklediğini ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Toplum Destekli Polislik, Halk Eğitimi, Adalet, Güvenlik, Aktif Katılım.

SOCIETY SUPPORTED POLICEMAN ORGANISATION AND DEVELOPMENTS IN TURKEY

Presented by: **Mustafa AKSU**

Abstract

In this thesis, it is examined that the Being society supported policeman comes forefront as a “profession that renders service to the society” not “profession of using force” from now on and the structure being police has changed as society supported policeman (TDP) is examined. Data are collected and examined with literature review technique in theoretical part and field research technique in practical part.

TDP is an practised approach in developed countries but it is still pilot application models in Turkey. Due to field research results, public opinion has good point of view and supported TDP application.

Keywords :Society Supported Police, Education of Public, Justice, Safety, Active Participation.

İÇİNDEKİLER

Yemin Metni

Jüri Sayfası

Türkçe Özet ve Anahtar Kelimeler

İngilizce Özet ve Anahtar Kelimeler (Abstract)

TABLolar LİSTESİ	IV
KISALTMALAR	VI
GİRİŞ	1

I. BÖLÜM

TOPLUM DESTEKLİ POLİSLİK

1. TDP (TOPLUM DESTEKLİ POLİSLİK)	4
2. TDP ANLAYIŞI (KAVRAMSAL YAKLAŞIM)	6
2.1. TDP Tanımı	7
2.2. TDP Ortaya Çıkışı (Sebepleri)	9
3. TDP AMAÇ VE UNSURLARI	9
3.1. TDP Amaçları	10
3.2. TDP UNSURLARI	12
4. TDP GELİŞMESİ	13
4.1. Tarihsel Arka Plan	13
4.2. Bugünkü Durum	14
4.3. Gelişmiş Ülkelerdeki Örnekleri	15
4.3.1. Almanya	15
4.3.2. Amerika Birleşik Devletleri	17

4.3.3.	Fransa	18
4.3.4.	İngiltere	19
4.3.5.	İspanya	21
4.3.6.	İsveç	22
4.3.7.	Japonya	23
4.4.	Gelişmekte Olan Ülkelerdeki Örnekleri	24
5.	TDP VE AVRUPA BİRLİĞİ	25
5.1.	AB Yaklaşımı	25
5.2.	AB Düzenlemesi	26
5.3.	AB Gelişmeleri ve Hukuki Alanda Yapılan İyileştirme Çalışmaları	29
II. BÖLÜM		
TÜRKİYE’DE TOPLUM DESTEKLİ POLİSLİK		
1.	TÜRKİYE’DE TDP	32
1.1.	Ortaya Çıkışı	35
1.2.	Gelişmesi	36
1.3.	İhtiyaç	38
1.4.	AB Uyum Süreci	39
2.	TDP YASAL DÜZENLEMELER	40
2.1.	Milli Seviyede Düzenlemeler	40
2.2.	Uluslararası Antlaşmalar	41
2.3.	AB Uyum Sürecindeki Düzenlemeler	41
3.	POLİS TEŞKİLATININ YENİDEN YAPILANDIRILMASI	42
3.1.	Teşkilatın Fonksiyonel Organizasyonu	43
3.2.	Yasal Düzenleme	46

4. POLİS VE HALKLA İLİŞKİLER	54
4.1. Emniyet Güçlerinin Topluma Bakışı	55
4.2. Toplumun Emniyet Güçlerine Bakışı	56
III. BÖLÜM	
HALKIN TOPLUM DESTEKLİ POLİS OLGUSUNU DEĞERLENDİRMESİ	
1. DENEKLERİN DEMOGRAFİK VE SOSYO-KÜLTÜREL PROFİLİ	58
2. DENEKLERİN EMNİYET HİZMETLERİNE İLİŞKİN TEMEL GÖRÜŞLERİ	66
2.1. Deneklerin TDP Uygulamasına Destek Düzeyleri	66
2.2. Deneklerin Emniyet Güçleri Ve Kolluk Kuvvetlerinin Mesleki Yeterlilikleri Konusundaki Düşünceleri	75
2.3. Deneklerin Hukuki Prosedürler İle İlgili Görüşleri	85
2.4. Deneklerin Emniyet Güçlerinin Teknolojik İmkanlarına Ait Görüşleri	91
2.5. Deneklerin Uygulama Alanında Alınması Gereken Önlemlere Bakış Açıları	99
SONUÇ	104
KAYNAKÇA	108
EK TOPLUM DESTEKLİ POLİSLİK ANKET SORULARI	111
ÖZGEÇMİŞ	113

TABLÖLAR LİSTESİ

<u>Tablo No.</u>	<u>Sayfa</u>
Tablo 1. Deneklerin Yaş Durumuna Göre Cinsiyet ve Eğitim Dağılımı	59
Tablo 2. Deneklerin Cinsiyet Durumununa Göre Yaş ve Eğitim Dağılımı	61
Tablo 3. Deneklerin Eğitim Durumununa Göre Yaş ve Cinsiyet Dağılımı	62
Tablo 4. Deneklerin Medeni Durumlarına Göre Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Dağılımı	64
Tablo 5. Deneklerin Çocuk Sayılarına Göre Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Dağılımı	64
Tablo 6. Deneklerin Emniyet Müdürlüğüne veya Karakola Resmi bir Şikayet için Başvurularının Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı	67
Tablo 7. Deneklerin Emniyet Müdürlüğüne veya Karakola Herhangi bir İşlem için Çağrılmalarının Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı	69
Tablo 8. Deneklerin Çevrelerinde Olan Herhangi bir Olayla İlgili Olarak Emniyet Güçlerine Başvurularının Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı	71
Tablo 9. Suç konusunda Halkın Bilinçlendirilmesi Yoluyla İhbar Mekanizmasının Sağlanması Hakkındaki Düşüncelerinin Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı	73
Tablo 10. Deneklerin Emniyet Güçlerinin ve Kolluk Kuvvetlerinin Görevleri ile İlgili Konularda Yeterlilikleri Hakkındaki Düşüncelerinin Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı	76
Tablo 11. Deneklerin Emniyet Güçlerine Bakışlarının Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı	78
Tablo 12. Deneklerin Emniyet Personelinin Eğitim Durumlarının Yeterliliği Konusundaki Düşüncelerinin Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı	81
Tablo 13. Deneklerin Komşularının Polis Olmasını Konusundaki Düşüncelerinin Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı	83
Tablo 14. Deneklerin Polisin Yetkilerinin Artırılması Konusundaki Düşüncelerinin Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı	86
Tablo 15. Deneklerin Cezaların Caydırıcı Hale Getirilmesi Konusundaki Düşüncelerinin Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı	88
Tablo 16. Deneklerin Kimlik Bildirimlerinin Tamamlanması Konusundaki Düşüncelerinin Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı	90
Tablo 17. Deneklerin Devriye Ekip Sayısının Çoğaltılması Konusundaki Düşüncelerinin Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı	92

Tablo 18. Deneklerin Ekiplerin Daha Hızlı Olay Yerine İntikalinin Sağlanması Konusundaki Düşüncelerinin Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı	94
Tablo 19. Deneklerin Kamera Sisteminin Kurulması Konusundaki Düşüncelerinin Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı	96
Tablo 20. Deneklerin Sokak Aydınlatılmasının Sağlanması Konusundaki Düşüncelerinin Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı	98
Tablo 21. Deneklerin Gece Bekçiliğinin Tekrar Getirilmesi Konusundaki Düşüncelerinin Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı	100
Tablo 22. Deneklerin Tinerici ve Madde Bağımlısı Şahıslar İçin Emniyet Açısından Gerekli Çalışmaların Yapılması Konusundaki Düşüncelerinin Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı	102

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
a.g.k.	Adı Geçen Kitap
a.g.m.	Adı Geçen Makale
EGM	Emniyet Genel Müdürlüğü
PMYO	Polis Meslek Yüksek Okulu
TDP	Toplum Destekli Polislik
TPT	Türk Polis Teşkilatı

GİRİŞ

Günümüzde, halkla ilişkiler, toplam kalite yönetimi, kalite standardizasyonu gibi olgular, tüm dünyada kabul görmüş ve belli bir gelişmişlik seviyesine ulaşarak kendisini kabul ettirmiş, gerçekleşmiş projelerdir. Bu tür projeler gerek özel gerekse kamu kurum ve kuruluşlarını geri dönülmez şekilde değişime zorlamıştır. Toplum, yaşayan bir varlık olduğuna göre, değişim ve yenilenme kaçınılmazdır. Bu gayet doğal olarak işleyen süreç içerisinde, toplumlar evrimleşmelerini daima daha iyiyi bulma ve uygulama yolunda sürdürürler. Bu sebeple medeniyet son durağı olmayan bir güzergahtır. Üstelik uygulanma imkanı bulan ve iyi neticeler alınan değişim ya da ilerlemelerin cezbedici etkisi vardır. Globalleşerek, adeta büyük bir köy haline gelen dünyada; iyi ve kötü şeyler günü gününe takip edilebilmekte, iyi olanları alma, kötü olanları bir an önce terk etme konusunda, büyük bir hırs bulunmaktadır.

Adından da anlaşılacağı gibi bu çalışma başta Avrupa olmak üzere batı dünyasında uzun süredir uygulana gelmekte olan TPD hususundaki organizasyonu bir başka ifadeyle bu uygulamanın hangi gerekçelerle ve hangi şekilde düzenlendiğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Aslında Türk toplumu içinde son 25 yıldır gündemde farklı ağırlıklarla bu konunun yer aldığı kamuoyunca bilinmektedir. Yukarıda belirtildiği gibi dünyanın globelleşmesi, global dünyanın belirli bölgelerin yada bölgeselleşme-bütünleşme süreçlerinin gerçekleşmesi bu bağlamda ülkemizin kendisine Avrupa Birliğini (AB) model alması hususunu da değerlendirdiğimizde, en azından AB'nin lokomotifi sayılan İngiltere, Almanya ve Fransa gibi ülkelerde en gelişmiş modelleri uygulanan TDP olgusunun aday ülke olarak Türkiye açısından da irdelenmesi gereken bir konu olduğu açıktır. Nitekim bu çalışma söz konusu olgunun yukarıda sayılan boyutlarıyla ele alınmasını içemektedir.

Şüphe yok ki; organizasyonlar (düzenlemeler) kadar bu organizasyonlara ilişkin halkın (kamuoyunun) algısı, değerlendirmeleri, yaklaşımlarında önem taşır ve bilinmeleri gerekir. Bu gerekçeli hareketle çalışmanın sonunda 227 denekten oluşan örneklemde konu demografik, hukuki, teknolojik vb. açılardan irdelenmiştir.

Toplum Destekli Polislik gibi atılım veya gelişmeler, özgürleşme yolunda büyük mesafe kat etmiş toplumlarda bir zorunluluk eseri olarak ortaya çıkmıştır ve yukarıda bahsi

geçen mantalite değişikliğinin doğal sonucu olmuşlardır. Bugün gelişmiş veya gelişmişlik iddiasında bulunan her ülkede, şeffaf yönetim, hesap verebilirlik, katılımlı ve etkileşimli yönetim tarzı sorgulama dahi gerektirmeyen normlardan olmuştur. Bu normların, halkın güven ve huzurunu, kamunun düzenini tesis eden ve koruyan polisle doğrudan ilişkisi vardır. Dolayısıyla, temelini bu esasların oluşturduğu bir toplum veya ülkede, kendi kolluk kuvvetinin bunların dışında ve gerisinde olması düşünülemez ve kabul edilemez. Hizmet ettiği halka hesap verebilen, onun fikir ve kaygılarına kayıtsız kalmayarak, onun katılımıyla hizmet edebilen Polis; bu geline nokta gözden kaçırmamış, yeni stratejik felsefeye ayak uydurmuş olur.

Toplum destekli polislik uygulamaları ülkemizde 25 ilde pilot uygulamalar olarak başlamıştır. Halkın bu yeni uygulama karşısında polisten beklentilerinin bilinmesi, buna göre tedbirlerin alınarak, emniyet hizmetlerinde iyileştirme yapılması açısından faydalı olacağı açıktır.

Ancak konu ile ilgili olarak ülkemizde geniş kapsamlı akademik çalışma yapılmamış olması TDP uygulamasındaki gelişmelerin değerlendirilmesini zorlaştırdığı gibi, TDP uygulamasının iyileştirilmesi ve yapılandırılmasında da bilimsel alt yapının ve katkının zayıf kalmasına sebep olmaktadır. Bu tez çalışmasında, sözü edilen açıklıkların bir ölçüde olsa giderilmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın ülkemizde alanında ilklerden olması konunun sınırlı olarak ele alınmasına yol açmıştır.

Çalışma teori ve uygulama olmak üzere iki kısımdan oluşmaktadır. Uygulamada anket tekniği ile veriler toplanmış ve istatistiki yöntemlerle değerlendirilmiştir. Teorik bilgiler ise kaynak tarama tekniği ile derlenmiştir. Teori ve uygulama alanında yapılan değerlendirmelerde, mesleğim gereği edindiğim tecrübe ve bilgileri de yorumlarda kullanılmıştır.

Çalışma üç bölümden oluşmaktadır.

I. bölüm TDP başlığını taşımaktadır. Bölüm, konuya geniş bir girişi ve temelde ülkemiz dışındaki gelişmeleri aktarma amacına sahiptir. Bu bölümde söz konusu olgu tanımı, ortaya çıkış nedenleri, amaç ve unsurları, tarihsel gelişimi, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke örnekleri nihayet AB bağlamında ele alınmaktadır.

II. bölüm konunun ülkemizdeki konumunu ve deyim yerindeyse evrimini açıklama amacını taşımaktadır. Bu bölümde öncelikle ihtiyacın ortaya çıkışı, farklı düzeylerde (milli, uluslararası, AB uyum süreci) gerçekleştirilen düzenlemeler ele alınmakta olup ardından emniyet organizasyonun bu bağlamda yeniden yapılandırılması açıklanmaktadır.

Bölümün son alt başlığı Polis – Halkla İlişkiler adını taşıyor. Bu alt başlıkta esasen tezin saha araştırması kısmını oluşturan III. Bölüme ilişkin kısa da olsa teorik bilgi derlenmesi ve değerlendirilmesi gerçekleştirilmiştir.

Çalışmanın son bölümü halk nezdinde konunun değerlendirilmesini amaçlıyor. Bir başka deyişle bu bölümde 25 yıldır bir şekilde güncelliğini yitirmemiş bu konuya kamuoyunun yaklaşımı araştırılmaktadır. Kuşku yok ki, her kamuoyu araştırması gibi bir akademik çalışmada kamunun (halkın) tamamını kapsamasıda kapsadığı iddiasında bulunabilmesi de mümkün değildir. Bu nedenle temsil edici olabileceği düşünülen 227 kişilik bir örneklem grubu seçilmiştir. Bu grupta yer alan denekler özellikle konunun daha çok gündemde olduğu metropolitan bir ortamdan (İstanbul) ve bu ortamı temsil edici olduğu öngörülen Sarıyer ve Göztepe gibi semtlerden seçilmiştir.

Bu bölümde deneklerin demografik olsun sosyo-kültürel olsun profilleri üzerinde, öncelikle ve ayrıntılı bir biçimde durulması nedensiz değildir. Çünkü her denek, her insan gibi, dünyaya kendi birikimleriyle ve kendi gözleriyle bakmakta ve değerlendirmektedir. Dolayısıyla verdikleri cevapların kendi özellikleriyle ilintili olmaması mümkün değildir. Bir başka ifadeyle cevapların anlamlı analizi için demografi ve sosyo-kültür bilgisi kaçınılmazdır. Bu husus gözardı edilmemiştir. Denekler farklı yaş gruplarından ve farklı eğitim seviyelerinden seçilmişlerdir. Sayısal değerler tablolar halinde verildikten sonra bu sonuçlar yorumlanmıştır.

Sonuç bölümünde ise anket çalışmalarına ve edinilen bilgilere bağlı olarak tez çalışması konusu olan TDP'nin uygulanması hakkında özlü bilgiler verilmiştir.

I. BÖLÜM

TOPLUM DESTEKLİ POLİSLİK

1. TDP (TOPLUM DESTEKLİ POLİSLİK)

Toplum Destekli Polislik; toplumun tüm kesimleriyle güvenli ve huzurlu bir çevre oluşturmak, suçun mağduru olma korkusunu azaltmak, toplumla polis arasında köprüler kurarak yaşam kalitesini artırmak için vatandaşla işbirliği yaparak, polis hizmetlerinin yerelleşmesi, yetkilendirilmiş ve problem çözmeye odaklandırılmış memurların belli bir bölgede sürekli olarak etkin güvenlik hizmeti sunması, toplumun güvenlik ihtiyacının ve sorunlarının halkın polislik hizmetlerine aktif katılımıyla giderilmesini esas alan organizasyon stratejisi ve polislik felsefesi, anlayışı olarak ifade edilmektedir.

Suçla etkin mücadele; sadece polisin çabalarıyla gerçekleşemez. Öncelikle toplumun polisi tanınması, kendisine yardımcı olmak için hizmet ettiği bilincinin oluşturulması gerekmektedir.

Toplum Destekli Polislik ile ilgili birçok ülkede çalışmalar yapılmaktadır. “İngiltere’de yapılan bir araştırmada; polisin suç ile ilgili fiillerin % 90 gibi çok büyük bir kısmını halkın mağdur, şahit vb. sıfatla verdiği bilgiler ve yardımlar ile çözdüğü, kendi imkanları ile ancak % 1’lik kısmını çözebildiği, % 4’ünde suçüstü yaptığı, kalan % 4’ünün ise başka yollarla çözüldüğü tespit edilmiştir.”¹

Sadece İngiltere’deki bu çarpıcı istatistik bile, polisin başarısında halkın oynadığı rolün büyüklüğünü ve yadsınılamaz bir faktör olduğunu ispatlamaya yeter. Görev anlayışının, halkın rızasını ve onayını almak ve desteğini tesis etmek şeklinde değişmesi böyle bir sonucu doğurmuştur.

¹ Aydın, G., “Toplum Destekli Polislik Anlayışı ve Türk Polis Teşkilatında Uygulanması”, Emniyet Genel Müdürlüğü Polis Dergisi, Sayı 42, 2004, Ankara, s.11-12

“Toplum desteğini almayı hedefleyen bu strateji, her şeyden önce görev anlayışını hizmet anlayışına dönüştürmekte ve güvenliği sağlama görevini bir hizmet işlevi olarak görmektedir. Bu kapsamda suçu önleme politikamız;

İnsan hak ve özgürlüklerinin korunmasına öncelik veren, çağdaş bir yaklaşıma odaklanması

Güvenlik hizmeti üretiminde diğer sosyal aktörlerin katılımının sağlanması,

Suçla mücadele strateji teriminin, suçtan mağdur olanların mağduriyetlerini en üst düzeyde giderecek şekilde belirlenmesi,

Suçla mücadele tedbirlerinin mahallinde belirlenmesi,

Güvenlik hizmetlerinin analitik karar süreçleriyle yönetilmesi,

Suçun önlenmesine yönelik bilimsel araştırmalar yapılması yönündedir.”²

Bu araştırmadan da anlaşıldığı üzere suçun önlenmesini sağlarken halkla işbirliğinin yapılması durumunda, olayların çok daha çabuk çözüldüğü ortaya çıkmıştır. Gelişmiş ülkelerde bu yaklaşım, düşük maliyetlerle büyük ölçüde yarar sağlaması ve suçu henüz oluşmadan önlediği için tercih edilmektedir. Toplumun ve polisin işbirliği içinde çalışmasının ve ortaklık yapmasının, suçun önlenmesi ve aydınlatılmasında oldukça önem taşıdığı çeşitli ülkelerde ve ülkemizde bazı illerimizde yapılan çalışmalarda kanıtlanmıştır. Bu yüzden günümüzde gelişmiş ülkelerin birçoğunda uygulanan ve ülkemizde de uygulamasına başlanan ‘Toplum Destekli Polislik’ önemini artırmaktadır. Ancak tüm bu çalışmalarda; merkezde hak ve özgürlükler olmalı, toplumun her bölümünün katılımı azami ölçüde sağlanarak, suç mahallerinde, halkın talepleri de gözetilerek çalışmalar yapılması ve stratejinin bu minvalde kurulması, başarılı sonuçlar için gereklidir. Fransız İnsan Hakları Deklarasyonu’nda da belirtildiği üzere;

“İnsan haklarının garantisi ve vatandaşlar kamu gücüne ihtiyaç duyar. Bu nedenle sözü edilen güç, emanet edilen kişilerin kişisel çıkarlarına hizmet etmek için değil, herkesin yararı için oluşturulmalıdır.”³

Yani herkesin bir araya gelerek oluşturduğu bu ortak güç, yine bireysel anlamda değil, toplumun tamamı için ama belirli kurallar çerçevesinde kullanılmalıdır. TDP bir yerde oluşan bu gücün, kaynağı olan toplum ile birlikte, ortaklaşa kullanımı olarak izah edilebilir.

² http://www.egm.gov.tr/egitim/dergi/eskisayi/42/makale/1_Abdulkadir_AKSU.htm (15.05.2008)

³ Conseil Européen, Monjardet, J., “Polis ve Toplum”, “Demokratik Toplumlarda Polis Yetki ve Sorumlulukları (Çev. Z. Yıldız), Ankara, 2007, s.121

2. TDP ANLAYIŞI (KAVRAMSAL YAKLAŞIM)

Amerikalı sosyal bilim uzmanı Abraham Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinde belirttiği insanın beş temel ihtiyacı, fizyolojik, güvenlik, sosyal, saygınlık ve yaratıcılık ihtiyaçları şeklinde sıralanır. Bireyin yaşamı boyunca duyduğu ihtiyaçlardan, fizyolojik olanları saymazsak, ikinci derecede duyduğu en önemli gereksinim; güvenlidir. Bu sebeple insanlar, birlikte yaşamak eğilimindedirler. Bu birliktelik, devlet denilen, herkesin üzerinde anlaştığı yasal bir otoritenin doğmasına yol açmıştır.⁴

“Birlikte yaşama ihtiyacı toplumların Devlet olarak teşkilatlanması sonucunu vermiş ve kamu düzeni ve güveninin sağlanması, Devletin başta gelen görevlerinden biri olmuştur.”⁵

Bu durum, bireyle devlet arasında; sosyolojik, hukuksal, siyasal ve ekonomik olarak sıralayabileceğimiz bir ilişkiler bütünü oluşturmuştur. Topluma hâkim olan siyasal iradenin yansıması olarak nitelendirebileceğimiz devlet; toplumsal yaşamı düzenlemek, ülkenin güvenliğini sağlamak, toplumun huzurunu tesis etmekle yükümlüdür. Tüm bu faktörler, toplumun huzur içinde ve gelişmeye açık şekilde yaşaması için de birer elzemdir.

Devletin bu faaliyetleri, hukuk denilen ögeyi ortaya çıkarmıştır. Hukuk; toplumsal yaşamı düzenleyen ve devletçe konulan kurallar bütünüdür. Hukuk; uyulması gereken kurallardan ve bu kuralların ihlaliyle karşılaşılacak yaptırım ve cezadan bahseder. Yani; insanların güvenlik ihtiyacı sebebiyle oluşturdukları toplum, bu bir aradalığın getireceği güvenlik zafiyetinin önüne geçmek için devletin müeyyideci gücünü kullanır. Bir bakıma, suç ve suçlu kavramı, toplum hayatının getirdiği olumsuzluklardır. Basit tanımı yapılmak gerekirse; toplumda yaşayan bireyler üzerinde güvenlik endişesi oluşturan ve kamu güvenliği için kontrol altına alınması zorunlu olan sosyal, psikolojik, ekonomik ve hukuki soruna suç, buna sebep olana da suçlu denir. Devletin, yani bir başka deyişle toplumun, kamu huzurunu sarsan, bozan suç ve suçluyla mücadele etmesi, önleyici tedbirler alması için bir mekanizmaya ihtiyacı vardır. Şüphesiz polislik kavramı bu sebeple ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda, eski Yunancada şehir anlamına gelen polis kelimesinin, toplum güvenliğini sağlayan bu kurumla özdeşleşmiş olması bir tesadüf değildir.

Arka planı bu şekilde özetlenebilecek olan, toplum, güvenlik, yasal otorite ve bunun uygulayıcısı olan polislik olgusunun kökeninin çok eskiye dayanmasına karşın,

⁴ Aydın, H., “155. Yıldönümünde Polisin Toplumdaki Yeri, Rolü ve Önemi”, Emniyet Genel Müdürlüğü Polis Dergisi, Sayı 22, Ankara, 2000, s.35

⁵ Aydın, H., a.g.m., s. 36

olumlu etkileşim ve empatiyi de içinde barındıran ‘Toplum Destekli Polislik Anlayışı’nın yeni bir olgu olmasının tarihsel sebepleri vardır. Önceleri kendisini toplumun üstünde bir efendi olarak gören ve faaliyetleri konusunda yalnızca kendisinin izin verdiği ölçüde kabul arayan devlet anlayışından, XVIII. yy.’da başlayan ve mimarisini bir çok ünlü filozofun yaptığı ‘Aydınlanma Çağı ve 1789 Fransız İhtilali’ ile birlikte, bireyin devlet karşısında kazanımları, hak ve özgürlüklerinin esas alındığı, bireye hizmet odaklı anlayışın yeşermeye başlaması klasik yapıyı kökten değiştirmiştir.⁶

Bu değişimin, yeni düşünürlerin ve aydınların çalışmalarıyla devam ettirilmesi neticesinde, devlete karşı kişi hak ve özgürlükleri geri dönülmez bir şekilde bireyin lehine çevrilmiştir.

Bu, halen devam etmekte olan bir süreci ifade eden, değişimin neticesinden, tüm devlet aygıtları gibi polislik de etkilenmiş, faaliyetlerini topluma benimsetmek, daha iyi hizmet ile suç ve suçlularla daha etkin mücadele etme noktasında toplumun istekleriyle örtüşen yeni projeler sunmak için çalışmalara başlanmıştır.

“İşte Polis-Halk ilişkilerinde de ilk uygulayacağımız yöntem İNANDIRMA yöntemidir. Bu yöntemi uygulamazsak, başarı şansımız yok denecek kadar azdır. Artık bütün dünyada polisin başarısı halkın güven ve desteğini gösteren İhbar’ların sayısı ile ölçülüyor.”⁷

İlk örneklerini, 1930 yıllarda İngiltere ve ABD’de veren ve 1970’li yıllarda olgunlaşmaya başlayan, “Toplum Destekli Polislik”i, hakimlikten, hizmet etmeye yönelen bu yeni anlayışın bir yansıması olarak görmek gerekir.

2.1. TDP Tanımı

Kısaca TDP olarak nitelendirilen ve bugün herkesin aşinası olduğu, Toplum Destekli Polisliğin farklı kaynaklarda açıklanmış birçok tanımı vardır. Kabul gören, üç tanıma göre Toplum Destekli Polislik:

“1- Problem çözmeye odaklanmak suretiyle sorumluluk ve etkinliği geliştirmeyi hedefleyen, müşteri odaklı hizmet sunma felsefesidir.

⁶ http://tr.wikipedia.org/wiki/Aydinlanma_Cağı (18.06.2008)

⁷ Dündar, N., “Polisin Halkla İlişkilerinde Hatalı Uygulama Yöntemleri”, Emniyet Genel Müdürlüğü Polis Dergisi, Sayı 29, Ankara, 2001, s.2

2- Önleme, problem-çözme, toplumla işbirliği ve ortak çalışmalar gibi faaliyetlerin yanı sıra, geleneksel kolluk uygulamaları özelliklerini de kapsayan polisiye servislerin sunulması suretiyle suç ve sosyal düzensizliğe odaklanan bir felsefedir.

3- Toplum destekli polislik, bir bölgeye atanan ve o bölge sakinleri ve o bölgede çalışan ve yaşayan esnaflar ile birlikte çalışmayı, onlarla buluşmayı kapsayan polislik metodu olarak da tanımlanmaktadır.”⁸

TDP nasıl tanımlanırsa tanımlansın, içinde; karşısındakinin yerine kendini koymayı ifade eden empatiyi, büyük ölçekli ama geri bildirimlerin süratle değerlendirilerek temel stratejiyi değiştiren esnek bir halkla ilişkiler olgusunu, toplumun katılımı yanında görüşlerinin de yer aldığı sorumluluk olgusunu da içerir.

Yani Toplum Destekli Polislik, suç probleminin çözümünde, halkla ilişki kurarak, onun desteğini almayı hedefleyen bir halkla ilişkiler hareketidir. Bu hareket halkın sadece desteğinin alındığı değil, sürece doğrudan katıldığı, hatta belli bir ölçüde sorumluluk yüklendiği, geri bildirimi hızlı, ortak sonuçları olan bir harekettir.

“Kırık Pencereler Teorisi (Broken Windows Theory):

Toplum Destekli Polislik modelinin en önemli unsurlarından birisi, belki de en önemlisi Profesör James Q. Wilson ve Profesör George L. Kelling tarafından geliştirilen kırık pencereler teorisidir. Kırık pencereler teorisine göre tamir edilmeyen kırık bir pencere ihmalin göstergesidir. Eğer bir binanın bir penceresi kırılmışsa ve tamir edilmeden bırakılırsa geri kalan bütün pencereler de kısa bir zaman sonra kırılacaktır.”⁹

Wilson ve Kelling ’in tezi, küçük suçlara tolerans göstermenin büyük suçlara sebep olacağıydı. Zaten yazıda belirtilen ‘kırık pencere’ metaforu, düzensizliklere gösterilen toleransı ifade eder. Toplum, bu düzensizliği hoşgörünce, sahipsiz olduğu düşünülen binanın diğer pencereleri de zaman içinde kırılıyordu. Binayı toplum, camların kırılmasını suç olarak kabul edersek; toplumun bu küçük suçlara kayıtsız kalması, hem suçun tekrarı, hem de daha büyük suçların doğması ihtimalini artırır. İşte bu noktada, çevresine duyarlı toplumun, kendisini korumakla mükellef kolluk kuvvetiyle işbirliği yapması ve polisin toplumla eşgüdüm içinde hareket etmesi suç ve suçluyla mücadelenin can alıcı noktasını oluşturur. 1990’larda bu uygulama Amerika’nın New York kentinde uygulanmış, başarılı sonuçlar alınmıştır.

⁸ <http://www.denizli.gov.tr/web/webvalilik2/framesayfa1.htm> (12.05.2008)

⁹ <http://www.tekirdag.pol.tr/web/tdp/tdpmetin.asp?kid=4> (15.05.2008)

2.2. TDP Ortaya Çıkışı (Sebepleri)

Herşeyden önce Toplum Destekli Polislik gibi projelerin, 20. yy.dan itibaren değişen devlet ve siyasi hayatının sonuçlarından olduğunu unutmamak gerekir. Polisi gücünü aldığı toplumla ortak hareket etmeye zorlayan sebepte bu mantalite değişikliğidir. Bu mantalite, devletin bireye ve o bireylerden oluşan topluma hizmet için oluşmuş bir aygıt olduğu fikrini içerir. Demokratik rejim, kendisine bağlı olan kurumların da demokratik olmasını yani, şeffaf, hesap veren, başarısızlığın hoş görülmediği, değişimin sürekli olduğu bir yapıyı esas alır. Bu durum şüphesiz, diğer kurumlarda olduğu gibi polisliğin de kendisini sorgulamasına neden olmuştur. Tabii suç oranlarındaki artış ve buna zamanında cevap verememe ve mevzuat boşluğu gibi yan sebeplerle de bu sorgulama, kabuk ve mantalite değişikliği sürecini hızlandıran katalizör görevi görmüştür. Dolayısıyla TDP toplumun aldığı güvenlik hizmetinin kalitesini arttıran bir projedir. Güvenlik kuvvetleri, kendilerine; toplumun polis ve ürettiği hizmet hakkında ne düşündüğünü sormasıyla bu süreç başlamıştır. Toplumla yakın ilişki kurulmasını esas alan bu süreç, TDP'nin doğmasına sebep olmuştur. Polis, toplumun hizmetinden ne beklediğini öğrenmeye yönelik çaba ile bunu ortaya çıkarmaya çalışır. Toplumun beklentilerinin bilinmesi polis hizmetinin de bu beklentiler doğrultusunda üretilme imkânını polise verir. Bu, Toplum Destekli Polisliğin en temel stratejisini oluşturur.

Bu strateji;

- Suçun oluşma sebeplerinin araştırılmasını ve analizini,
- Pro-aktif (Önleyici) polislik anlayışını,
- Toplumun kolluk kuvvetlerinin faaliyet ve stratejisine katılımını esas alır.

Tüm bu yaklaşım ve faaliyetler neticesinde, ilk örneklerini Anglo-Sakson ülkelerinde (ABD-İngiltere) gördüğümüz TDP ortaya çıkmıştır.

3. TDP AMAÇ VE UNSURLARI

Bu standardın genel amacı; Türkiye’de güvenlik hizmetlerinin toplumun katılım ve desteğini sağlamak suretiyle etkin ve hızlı bir şekilde yürütülmesini, toplum-polis ilişkilerinin geliştirilmesini, suçla mücadelenin güçlendirilmesini ve polislik hizmetlerinde çağdaş uygulamaların yaşama geçirilmesini sağlamaktır.

3.1. TDP Amaçları

Toplum Destekli Polisliğin uygulamaya ilişkin amaçları, Toplum Destekli Polisliğin temel ilkeleri dikkate alınarak uygulanacağı yerin sosyo-kültürel yapısına, demografik (nüfusla ilgili), ekonomik ve diğer koşullarına göre belirlenir.

“Polis, görevlerinin bir gereği olarak toplumla sürekli ve zorunlu ilişkilerde bulunmaktadır ve tüm eylem ve işlemlerini yasalara uygun biçimde gerçekleştirmek, yasaları vatandaşlara eşit şekilde uygulamak, vatandaşların temel hak ve özgürlüklerini rahatça kullanabilecekleri ortamı yaratmakla yükümlüdür. Polis yasalarda belirlendiği biçimde temel hak ve özgürlükleri gerektiğinde kısıtlayabilmekte, yerine göre silah ve zor kullanabilmektedir (TC Anayasası madde:13, 14, 15). Ancak bu tür zorlamaların altında yatan asli gaye toplum güvenliğinin tesis edilerek hayat kalitesinin yükseltilmesi ve halka yaşanılır bir ortam yaratılmasıdır.”¹⁰

Toplum Destekli Polisliğin en temel amacı: suç oranlarını azaltmaktır. Ana gayesi suçla mücadele merkezli diğer proje ve stratejilerle aynı olmasına karşın, onu diğerlerinden ayıran karakteristik özelliği; faaliyetlere sivillerin yoğun katılımına dayanmasıdır.

Çalışmayı mahalle düzeyine indirerek ve o mahalde görev yapan polisleri yerlisi gibi sahiplenme duygusu getirerek, hem o bölgenin gerçek sahipleri hem de görev yapanları, yani aynı sosyal alanı paylaşanları, problemlerin tanınması, çözüm üretilmesi için ortak katılımı sağlamayı amaçlamaktadır.

“Değişik şekillerde polis tarafından başlatılan ve toplum destekli polislik olarak adlandırılan programlar varsa da, David Bayley’e (1988) göre hepsi dört ana hususu paylaşmaktadır. Bunlar:

- 1- Topluma dayalı suçu önleyici faaliyetler,
- 2- Acil durumlara müdahaleden daha çok pro-aktif hizmet sunma,
- 3- Polis faaliyetlerinin planlanmasında ve denetlenmesinde halkın katılımı ve
- 4- Yönetimin sorumluluğunu alt seviyelere doğru devretme, hususlarıdır.”¹¹

Yani faaliyetler bütünü ve görev ve sorumluluk anlayışının değişmesi olarak adlandırabileceğimiz Toplum Destekli Polisliğin esas hedefi, suç oranını aşağıya doğru çekmek olduğu gibi, D. Bayley’inde belirttiği gibi; amaç toplumu suçla yapılan mücadelenin önlenmesi aşamasından, gerçekleşmesi durumunda yapılacak çalışmalara

¹⁰ <http://www.tdpbursa.pol.tr/sayfa.asp?id=amaclari> (14.02.2008)

¹¹ http://www.arem.gov.tr/proje/ars_rapor/td_polis.htm (18.05.2008)

kadar faaliyetin her kademesine, kontrol yetkisiyle birlikte katılımını sağlamaktır. Dikkat edilirse burada polisin yetkisinin bir kısmını halka devretmesi gibi bir durum söz konusu değildir. Burada kolluk kuvveti halkın etkin şekilde katılımını amaçlarken, sorumluluk anlamında da elini taşın altına sokmasında istemektedir. En yararlı olacağını düşündüğümüz sonucu, polis-toplum birlikteliğinin suçla mücadelede bir sinerji oluşturmastır. Bu sinerjinin salt suçla mücadelede değil, toplumun yararına olabilecek her türlü projede olumlu bir etkileşim yaratacağını ümit ediyoruz.

Kamu düzenini koruyan polisin, uğruna görev yaptığı topluma dayanması, onun desteğini alması (unutulmamalıdır ki; bu desteğin devamlı olması, polisin görev yaparken meşru zeminde kalmasına bağlıdır.) yetkisini değil ama sorumluluğunu paylaşarak, ortak hareket etmesi ve halkın kontrolünü tanınması ve gelişmiş ülkelerde artık olgunluk dönemini yaşayan ve rüşünü ispat etmiş bu projenin gerekli olduğunun kanıtlarıdır.

Türkiye'deki Toplum Destekli Polislik çalışmalarının mihenk taşı olarak nitelendirilebilecek 26.08.2003 tarihli, 134 numaralı genelgede de, genel olarak aşağıdaki amaçların gerçeğe dönüştürülmesi öngörülmektedir:

“1- Müracaat ve Görgü Tespit Tutanaklarının Olay Yerinde Tanzim Edilmesi

Özellikle mala karşı işlenmiş olan hırsızlık, kapkaç ve gasp gibi suçlarda müşteki konumundaki vatandaşların işlemlerinin daha kısa sürede bitirilmesi amacıyla, olay yeri görgü ve tespit tutanakları ile müracaat tutanakları Polis/Jandarma karakollarına ilgililer davet edilmeksizin olay yerinde düzenlenecektir.

2- Tebligat İşlemleri

Adli ve idari nitelikteki tebligat işlemleri ile yakalama ve gözaltı gerektirmeyen evrakın infaz işlemi, ilgililerin Polis/Jandarma karakollarına davet edilmeksizin ev veya iş adreslerinde gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.

3- Adresinde Bulunamayan Kişilere Yapılacak Tebligat

4- Cezaevi İaşe Bedeline İlişkin Yazışmalar

5- Pasaport Düzenleme Merkezlerinin Çoğaltılması

6- Trafik Tescil Merkezlerinin Çoğaltılması

7- Olay Yeri İnceleme Birimlerinin Çoğaltılması

8- Hasarlı Trafik Kazalarındaki İşlemlerin Hızlandırılması

9- Devriye Hizmetleri

10- Fiziki Mekanların Düzenlenmesi

11- Hizmetlerin Sürekli Geliştirilmesi

12- Uygulamanın ve Hizmetlerin Tanıtılması.”¹²

Dikkat edilirse genelgenin her bir madde başlığı, şeffaf, insan hak ve özgürlüklerini temel edinen bir anlayışın ifade edilmiş halidir. Ana gaye; toplumun yapılan işlemleri bizzat yerinde görmesi, işlemler için çağrılmak yerine ayağına gidilmesi, sayıca az olan bazı birimlerin hem sayısının çoğaltılması hem de yurt geneline yayılmasıdır. Bu sayede; genelgede de belirtildiği gibi, TDP’nin genel amacı ve ruhuna uygun olarak, bireylerin verilen bu kaliteli hizmete katılımları ile suç ve suçlularla daha etkin ve verimli mücadele edilebilmesi mümkün olacaktır. Huzur ortamı yaratacak böyle bir gelişme, şüphesiz, bireylerin devlete ve onun en önemli temsilcisi Polis Teşkilatına olan güvenlerinin artmasına sebep olacaktır.

Güvenlik alanında son yıllarda değişen şartlar gerek güvenlik kuruluşlarının gerekse diğer kuruluşların ve toplumun güvenlik ile ilgili rollerinin ve sorumluluklarının yeniden tanımlanmasını gerektirmektedir. Bu yeni rol ve sorumluluk yukarıda belirtildiği üzere, özellikle önleyici güvenlik ve toplum destekli güvenlik kavramları ile yakından bağlantılıdır. Yani toplumun güvenliği tesis edilirken, bir taraftan, suç oluştuktan sonra mücadeleyi değil, suç oluşmadan önlemeyi ve önleyici hizmetleri arttırmak, bir taraftan da, yapılan çalışmaların her aşamasında toplumun/vatandaşın destek ve görüşlerini almayı hedefleyen bir kamu güvenliği hizmet anlayışını merkeze oturtmak ana gayedir.

3.2. TDP Unsurları

Bu yöntemin ana unsuru hiç şüphesiz, toplumla yakın ilişki içinde polislik hizmetinin sunulmasıdır. Bu temel unsurun dayandığı ilkeler, aynı zamanda Toplum Destekli Polislik ifadesinin de ruhunu meydana getirir. Bu ilkeler;

- Toplumsal danışma,
- Sorunu analiz,
- Sorunu çözme,
- Yönetimle iletişimdir.

Polisin güvenliği tesis etmek ve bunu korumak gibi zorluk ve kolektivite içeren bir görevi vardır. Toplumu bir balık olarak kabul edersek; güvenlik, denizdir. Güvenlik, denizin balığı kuşattığı gibi toplumu ve her birey ve hakkı kuşatmalı ve süreklilik arz etmelidir.

¹² <http://www.rize.pol.tr/tdbgen1.htm> (17.05.2008)

4. TDP GELİŞMESİ

Toplum, sürekli değişim gösteren, her konuda daha iyiyi arama noktasında gelişmeye meyilli olan canlı bir organizmadır. Bu değişim veya gelişim, var olan bir problemi çözme veya zaten iyi seviyede bulunulan bir pozisyondan daha iyi bir pozisyona geçmekle kendini gösterebilir. TDP'nin, önce fikir sonra uygulama olarak ortaya çıkış sürecinin başlangıcı da, bir problemin varlığıdır. Bu problem, suç oranlarındaki artışa ve daha da artma eğilimine karşı etkin cevap verilememesidir. İşte bu noktadan itibaren bir özeleştirici neticesinde ki, bunu hastalığın teşhis devresi olarak da nitelendirebiliriz, sorunun polis ile halk arasındaki iletişim kopukluğunun veya mesafenin açılması olarak tespit edilmiştir. TDP bu teşhise yapılacak tedaviyi içerir. Yukarıda, TDP'nin kavramsal olarak izahında da belirtildiği gibi hesap verebilme, şeffaf yönetim anlayışı, yurttaşların yapılacak faaliyetlerde katılımının ve rızasının alınması gibi değerler aynı zamanda demokratik rejimlerin olmazsa olmaz normlarını oluşturduğu için, bu projenin ev sahipliğini de ileri demokratik ülkelere sahip olan batı dünyası yapmıştır.

4.1. Tarihsel Arka Plan

TDP'yi bütün yönleriyle incelediğimizde, bunun büyük bir proje olduğu, hatta reformist bazı hareketlerin bir parçası veya devamı olduğu söylenebilir. Zira XX. yy. başlarında polisliğin daha saygın bir meslek haline dönüştürülmesi amacıyla idareciler tarafından bazı çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalar belli bir konuya neşter vurmak şeklinde değil, topyekûn değişimi esas alan yani polislerin hareket tarzından, suç aydınlatılmasında bilimsel yöntem ve enstrümanlarının daha fazla kullanılması gibi gayretleri içeren bir paket niteliğindedir.

Tüm bu gelişmeler ışığında, modern polis teşkilatının ilk örneği olarak kabul edilen polis teşkilatı, 1820 yılında Londra'da kurulmuştur. Bu ilk polis teşkilatı olan, Londra Metropolitan polis Gücünde bu felsefeyle faaliyet göstermiştir. Dolayısıyla bu polis Gücünün tarihsel izlenimi bize TDP'nin de tarihsel gelişimini verir. Önceleri amaç; suçu, işlenmesinden önce engel olmak ve bu konuda caydırıcı faaliyetlerde bulunmak gibi çok isabetliyen, sonraları işlenen suçların aydınlatılması ana gaye haline gelmiş, bu durum

özellikle II. Dünya Savaşından sonra kökleri toplumsal ve ekonomik olan sorunların da tahrikiyle artan suç oranları karşısında karşılık verilememesine sebebiyet vermiştir.¹³

Bu kötü duruma karşı, bütçenin güvenlik kaleminin arttırılması, polisin araç-gereç ve teçhizat yönünden kuvvetlendirilmesi de başarılı bir sonuç getirmemiştir. Bu durum halk nezdindeki hoşnutsuzluğu arttırmış, motorize devriye sayılarının çoğaltılması ve özellikle mesleğe yeni giren genç polislerin sorumluluk ve görev dışı davranışları, polisle halk arasındaki mesafenin daha da aralanması sonucunu doğurmuştur.

“Bu kaçınılmaz sürecin sonucunda, özellikle 1970’lerin başındaki sert eleştirilere karşı, 1979 yılında ‘TDP’ projesi ortaya atılmıştır.”¹⁴

Dünyadaki genel değişimler, suçların daha organize şekilde işlenmesiyle mücadelenin zorlaşması, re-aktif denilen müdahaleci polislik anlayışının terk edilmesini zorunlu kılmıştır. Bu açıdan analiz edildiğinde, pro-aktif denilen önleyici polislik anlayışının içini dolduran ve hatta kılavuzu olarak addedebileceğimiz faktör, TDP olmuştur.

TDP’nin olgunlaşarak faaliyete geçtiği tarihin 1980 yılların başı olduğu söylenebilir. ABD, İngiltere’nin başını çektiği Avrupa Devletleri, Avustralya ve Kanada gibi gelişmiş ülkelerde 1980’li yıllardan itibaren TDP hız kazanmaya başlamış ve 1990’lı yıllardan itibaren gelişme göstererek, uygulama örnekleri çoğalmaya başlamıştır.¹⁵

TDP’nin zaten İngiltere ve ABD’de şekillenen bir felsefe olduğunu belirtmiştik. TDP’nin bu ülkelerin yanı sıra Avrupa devletleri ile Kanada ve Avustralya’da da kabul ve gelişme göstermesi tesadüf değildir. Zira sayılan bu ülkelerde, polisliğin başarısı, toplumun memnuniyetiyle ölçülmektedir. Bu kıstas takdir edilir ki; gelişmişlik düzeyi ileri seviyede olan, demokratik ülkelere aittir. Bu açıdan bakıldığında, gelişmekte bir ülke olan Türkiye için, proje, polislik kurumunun çağdaşlaşması yönünde atılan bir adımdır.

4.2. Bugünkü Durum

İsminin konulması için 1979 yılına kadar bekleyen bu proje, bir takım sorunlara çözüm getirmek amacıyla daha 1930’lu yıllardan itibaren bir evrimleşme sürecine girmişti.

¹³ Gültekin, Ö.F., “Tarihi Perspektiften Türk Emniyet Teşkilatının Dönüşüm Süreci”, Emniyet Genel Müdürlüğü Polis Dergisi, Sayı 43, Ankara, 2005, s.153

¹⁴ Seyhan, K., Polislik ve Suçun Önlenmesi- Türkiye’de Devlet, Toplum ve Polis. Ankara, 2002, s.173-197

¹⁵ <http://www.caginpolicisi.com.tr/23/40-41-42-43.htm> (17.06.2008)

1980’li yılların başından itibaren tam olarak faaliyete geçerek, meyvelerini 1990’lı yıllardan itibaren vermeye başlamıştır.

Bugün, kurumsal bir hüviyet kazanarak, modern polis teşkilatına sahip olan her ülkede TDP uygulaması vardır.

4.3. Gelişmiş Ülkelerdeki Örnekleri

Ülkemizin adaylık sürecinde bulunduğu AB’nin üye ülkeleri bakımından Toplum Destekli Polislik hizmetleri yönüyle standart ve tek tip bir uygulamadan söz etmek mümkün değildir. Her ülkenin polis teşkilatlarının yapısına, toplumsal dinamiklerine ve toplumun polisten beklentilerine bağlı olarak Toplum Destekli Polislik uygulamasında öncelikler değişebilmektedir.

AB Konseyi tarafından Birliğe üye olan, üye olacak ülkeler ve adaylık sürecinde yer alan ülkelere dikkate alınmak üzere bir “En İyi Uygulama-Değer Belgesi” hazırlandığı bilinmektedir. AB Müktesebatı’na henüz dahil olmayan bu belge Toplum Destekli Polislik anlayışını, yaşama geçirmek isteyen ülkeler açısından bir rehber niteliğindedir. İspanyol Delegasyonu ‘nun da katkısıyla AB Konseyi polis İşbirliği Grubu tarafından ön hazırlığı yapılan bu rehberde, Toplum Destekli Polislik uygulaması bakımından önerilere yer verilmekte ve AB üyesi 15 ayrı ülkenin Toplum Destekli Polislik hizmetlerinin uygulanmasında geliştirdikleri sistemler ve temel anlayışlar sıralanmaktadır.¹⁶

Bu çerçevede AB ülkeleri uygulamaları ile gelişmiş bazı ülkelerin uygulamalarına alfabetik sırayla değinilmiştir.

4.3.1. Almanya

“Bavyera polisi’nce 80’li yılların sonunda Münih şehrinde yapılan bir anket çalışmasında halkın polisten beklentileri sorulmuş ve sonuç olarak % 55’inin daha fazla devriye hizmeti sağlanmasını istediği, % 62’sinin Karakol polisi ile daha sık ve yakın diyalog ile irtibat arzuladığı ancak, % 59’unun polisten bir şey görmek ve duymak istemediği çıkarımı yapılmıştır.

Başka bir örnek olarak EMNİD araştırma kurumunca 1992 yılında Almanya genelinde halkın polise karşı yargısı incelenmiş ve ankete katılan batı Almanlardan % 62’si

¹⁶ Emniyet Genel Müdürlüğü, TDP Hizmet Standardı ve Kılavuz Belgeleri, Ankara, 2007,s.100

ve Doğu Almanların % 89'u daha fazla görünür polis varlığı ve çalışmalarına taraf oldukları belirlenmiştir. Aynı kamuoyu araştırma kurumunca 1994 yılında Unna gibi Alman küçük yerleşim biriminde (ilçe) yapılan ankette ise bu yönde talepler önemli oranda artarak daha fazla polisle diyalog, irtibat (iletişim) ve yakınlık taraftarı olmuşlardır.”¹⁷

Alman Toplumunun kendisine hizmet eden polisinden beklediği bu istekler ve dünyadaki TDP örnekleri neticesinde gelişme göstermiştir.

“Federal Almanya’da polis, federal yapılanmasına bağlı olarak merkeziyetçilikten uzak bir şekilde yapılandırılmıştır. Yerel birimler ile polis arasında sıkı bir işbirliği bulunmaktadır. Toplum-polis diyalogunun geliştirilmesi çerçevesinde, bilgi alışverişini hızlandıracak mekanizmalar oluşturulması, suç önleme programlarının geliştirilmesi, kampanyalar düzenlenmesi, risk grupları ile ilgili yapılan çalışmalar önem taşımaktadır. Şeffaf bir polisiye hizmet anlayışı ve suç önleme stratejilerine vatandaşın katılımı amaçtır. Suçların önlenmesine yönelik kurumlar ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği ağının genişletilmesi, vatandaşların önleme için sorumluluk almalarına ilişkin yapılan düzenli çağrılar önem taşır ve Toplum Destekli Polislik, genel polislik faaliyetlerinin bir parçasıdır. Toplumun katıldığı güvenlik panelleri düzenlenmesi, telefonda polisiye hizmetlere ilişkin danışmanlık hizmeti verilmesi, polisi destekleyen gönüllü devriyelerin çalışmaları, mağdurlara yönelik geliştirilen programlar, güvenlik hizmetleri ile ilgili özel araştırma kurumlarınca memnuniyet analizleri yapılması Toplum Destekli Polislik kapsamındaki çalışmalardır. Toplum Destekli Polislik hizmet modelini, vatandaşların taleplerinin etkili olduğu yerel kriterler belirlemektedir.”¹⁸

Eyalet sistemine dayalı, federatif bir sistemle yönetilen Almanya’nın, Federal Hükümetinden başka, her eyaletinin müstakil bir Başbakanı ve Bakanlar Kurulu vardır. Alman Polisinin resmiyette merkezi, pratikte ise yerel motiflerin öne çıktığı tarzda bir yapılanmaya sahip olması ve eyaletlerin kendi yasalarını kendilerinin yapması bazı farklı uygulamalara sebep olmaktadır. Zira Alman Polis Teşilatı; hem federal hem de eyalet bazında örgütlenmiştir.¹⁹

Yerel olarak nitelendirebileceğimiz bu farklı bakış açıları kimi zaman Federal uygulamaların önüne geçebilmektedir. Görev yaptığı eyaletin hukuk sistemine uyan Alman Polis Teşkilatında bu sebeple hem uygulamalarda farklılık hem de aynı tür uygulamalarda dozaj ve gelişim farklılığı görülebilmektedir. Fransa ile birlikte hem Avrupa Birliği hem de

¹⁷ <http://www.egm.gov.tr/egitim/dergi/eskisayi/index.htm> (05.03.2008)

¹⁸ Emniyet Genel Müdürlüğü, a.g.k., s.100-101

¹⁹ <http://www.pa.edu.tr/tr/baskanlik/index.php?sayfa=13&tur=1&id=17&yazar=6> (19.06.2008)

Avrupalılık projelerinin mimarı olan Almanya'nın toplumu ilgilendiren ve toplumu geliştiren her uygulamaya sıcak bakması, TDP türündeki projelere de yansımıştır. Bunun neticesinde TDP, Almanya'daki gelişimini özellikle yerel sivil birimlerin yoğun katılımı ve katkısı ile sürdürmektedir. TDP projesiyle ilgili olarak benzer uygulama projelerinin AB gündemine gelmesi, kurumsallaşması, mevzuata bağlanması çalışmalarında Almanya'nın ön ayak olması, ülke içindeki bu gelişmelerin bir yansımasıdır. Yine 2007 yılındaki suç istatistiklerinde, Almanya'daki suç oranının azalması, TDP'yle bağlantılı bir sonuçtur.²⁰

4.3.2. Amerika Birleşik Devletleri

İngiltere ile birlikte bu projenin mimarlığını yapan ve polislik uygulamaları açısından konfederatif bir yapıya sahip olan ABD'de, homojen bir faaliyetten söz etmek mümkün değildir. Bu sebeple, ABD genelindeki TDP çalışmaları arasında birincilik ödülü alan Whiteville polis biriminin çalışmaları örnek olarak seçilerek, ABD'deki TDP'nin açıklanmasına çalışılmıştır.

ABD'nin, Kuzey Carolina Eyaleti Whiteville polis Birimi, uyguladığı toplam kalite yönetimi ile Toplum Destekli Polisliğe (Community Oriented Policing-COP) kısa sürede geçebilmiştir.

“Whiteville, ülkenin güney doğusunda Colombus yöresinde küçük bir güneyli şehirdir. 5.600 kişilik nüfusunun % 65,5'i beyaz, % 33,1'i Afrika Amerikalısı, % 1,1'i yerli Amerikalı ve % 5'i de İspanyol kökenlidir. Şehrin ekonomisi tarıma, özellikle en büyük gelir kaynağı olan tütüne dayanmaktadır. Kişi başına düşen gelir geniş bir yelpazede yer almakta ve halkın % 26,5'i de yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır. Ekonomik bakımdan dezavantajlı olanlarla gelirleri düşük olan eski sakinlere ev sağlayan çeşitli yardım projeleri geliştirilmiştir.”²¹

Ayrıca bu şehir, insan hareketinin yoğun yaşadığı, gündüz çalışanlar sebebiyle nüfusun arttığı bir yerleşim yeridir. Bu yerin toplam görev yapan memur sayısı 35-40 civarındadır. TDP 'ye hızlı şekilde geçme arzusuna rağmen, halkın bu konudaki tavrı bilinçli olmaması dolayısıyla ilk başlarda pasif olmuştur.

Ancak, bu konuda yeni bir yapılanmaya gidilerek, şehrin suç oranlarının daha yüksek olduğu batı yakasında görevlendirilmek üzere TDP timleri kuruldu. Bu timlerin faaliyetleri iki yıl içinde meyvelerini vererek, zengin doğu yakasının suç oranlarının bile

²⁰ <http://www.sucveceza.com/haber-439.html> (11.06.2008)

²¹ Şimşek, H., “Toplum Polisliği Yaklaşımları: Toplum Destekli Polislik”, Emniyet Genel Müdürlüğü Polis Dergisi, Sayı 22, Ankara, 2000, s. 438

altında bir başarı sağlandı. Bu başarı doğunun eğitimli ve zengin sakinlerinin ilgisini çekti. Bu aşamadan sonra TDP, toplum için daha bilinen ve önemi kavranan bir faaliyet haline gelmiştir. Benzer timlerin doğu yakasında da görevlendirilmesi ile şehrin tamamında TDP uygulanma imkanına kavuşmuştur. Ancak bu mahaller meskun mahalleri kapsıyordu. Bu durum TDP'nin başarısını izleyen işyeri sahiplerinin de programa dahil olmak istemeleriyle, 1996 yılında TDP uygulaması bütün şehre yayılmış oldu.²²

“ABD’de Kuzey Carolina Whiteville polis Biriminin başarılı toplum destekli polislik faaliyetleri, 1996 ve 1997’de Toplum Destekli Polislik alanındaki üstünlüğünden dolayı Kuzey Carolina Adalet Akademisi için öğretici bir model oluşturmaktadır. Whiteville polis Birimi kademeli olarak klasik polislik modelinden toplum destekli polislik anlayışına geçmiştir.”²³

Elli eyaletten oluşan ve bu sebeple federatif bir yapıya sahip olan ABD’de tek tip bir uygulamadan, hatta tek tip bir polislik kurumundan dahi bahsetmek zordur. Güvenliği farklı şekilde tesis eden resmi nitelikli bir çok kolluk yapılanması mevcuttur. Bu bağlamda TDP gibi projelerin her eyalette uygulandığını, uygulanan eyaletlerde ise aynı şekilde tatbik edildiğini söylemek zordur. Özgün bir çok organizasyon modelleri olmakla birlikte, ABD geneline yayılan ve kökü oldukça eskiye dayanan, Şerif (Sheriff-Marshal) uygulaması bu açıdan önemlidir. Bu kişiler en küçük yerel polis birimi olarak görev yapmakta, doğdukları ve büyüdükları kasabada polis olabilmekte ve emekliliklerine kadar aynı yerde görev yapabilmektedirler. Çevreyi ve kişileri çok iyi tanıyan bu görevliler, adeta mini bir TDP uygulamasının mimarı olmaktadır. ABD’de genel olarak bu geçiş, beraberinde toplum tarafından kabulle suç oranlarında düşüş sağlayarak büyük bir başarı kazanmıştır.

4.3.3. Fransa

“Fransa’da halka yakın olma kavramı polisin güvenlik alanında merkezinde bulunduğu ancak tüm devlet kurumları ve toplumsal oluşumların katılımının olduğu yeni bir sosyal güvenlik konseptini ifade etmektedir. Polis bu kez aracı ve organizatör olarak, aktif ve merkezi bir konum kazanmıştır. Bu durumuyla devlet, merkezi otoritesinin değişimlerine 1980 yılından beri öncülük etmektedir.”²⁴

²² Şimşek, H., a.g.m., s.437-447

²³ <http://www.tdpbursa.pol.tr/sayfa.asp?id=digerulkeler> (03.03.2008)

²⁴ <http://www.tdpbursa.pol.tr/sayfa.asp?id=digerulkeler> (10.03.2008)

Her zaman merkeziyetçi bir devlet tarzını benimseyen Fransa’da, polislik kurumu da sıkı bir merkeziyetçilik çerçevesinde örgütlenmiştir. Ancak bu yapı özellikle 1968’lerde bir takım sosyal sorunların da etkisiyle tırmanış gösteren suç oranları karşısında çaresiz kalınmasına sebep olmuştur. Tüm ülkelerde gözlemlendiği üzere, polis sayısının arttırılması, donanım yönünden kuvvetlendirilmesi yoluyla problemin çözümü düşünüldüyse de, diğer örneklerde görüldüğü üzere bu yaklaşım sonuç getirmemiştir. Artan suçlara alışılmışın dışında refleks gösterilmesi zorunluluğu, başka projeleri, bu bağlamda da toplumun desteğini alma gibi bir yaklaşımı doğurmuştur.²⁵

“Fransa’da Toplum Destekli Polislik, suçların önlenmesi, suçlar işlenmeden kendiliğinden harekete geçen polislik anlayışının geliştirilmesi, görev yapılan yerlerin en iyi şekilde tanınması ve toplumdaki bireylerle sürekliliği olan iletişimlerin kurularak toplumsal taleplerin hizmete yansıtılması çerçevesinde yürütülmektedir. Polis yapılanmasının görev yapılan mıntıkanın gerçekliği ve suçluluk durumu ile mücadeleye uygun hâle getirilmesi benimsenmiştir. Toplum Destekli Polislik hizmetlerinde çok yönlülük esastır. Geniş inisiyatif kullanımı, yerel taleplere göre şekillenen otonom çalışma anlayışı , sorumluluk alma, takip ve idare etme bu yapının unsurlarıdır. Sosyal yaşamdaki gelişmelere duyarlı bir polislik yaklaşımı hedeflenmektedir. 1997 yılında Kontratlı Yerel Güvenlik Sözleşmesi uygulamaya konulmuştur. Polisin de dahil olduğu devlet kurumları ile yerel idareler ve her türlü sivil oluşum ile hizmetler yürütülmesi amaçlanmaktadır. Bu sözleşmeler ile suçluluk olgusu teşhis edilmekte, buna yönelik stratejiler işbirliği ile belirlenmekte ve bu stratejilerin uygulanmasında görev alacak kurum ya da kişilerin sorumluluklarının sınırları çizilmektedir. Burada temel rolü oynayan kurumların başında polis ve bireysel olarak da Toplum Destekli Polis’ler gelmektedir. Polis güvenlik hizmetlerinin sağlanması bakımından her türlü gönüllü sosyal oluşumun içinde yer almaktadır.”²⁶

4.3.4. İngiltere

“Toplum Destekli Polisliğin etkin bir şekilde uygulandığı ülkelerin başında İngiltere gelmektedir. İngiltere’de Toplum Destekli Polislik hizmetleri suçu azaltma temel hedefi çerçevesinde yürütülmektedir. Daha önce suç önleme felsefesi olarak benimsenen

²⁵ <http://www.caginpolsi.com.tr/27/14-15-16.htm> (19.05.2008)

²⁶ Emniyet Genel Müdürlüğü, a.g.k., s. 102-103

temel yaklaşım, yeni konseptte suçu azaltmaya dönüşmüştür. Suçu azaltmak önlemeyi de beraberinde getirmektedir.”²⁷

İngiltere’nin polislik yapısı diğer ülkelerle kıyaslandığında bazı farklılıklar arz etmektedir.

“İngiltere, dört ayrı krallıktan meydana gelen bir birleşik krallık (United Kingdom)’tır. Güneyde başkent Londra’nın da içinde bulunduğu büyük ada, kuzeyde İskoçya, İrlanda’nın kuzey doğusunda bulunan toprakları içine almaktadır.

İngiltere genelinde nüfus 50 milyon ve polis sayısı 130.000 civarındadır. Başkent Londra’nın nüfusu 7 milyon ve polis sayısı 28.000 dir. Ülke çapında iç güvenlik tamamen polisin sorumluluğunda, asayiş ve genel güvenlik tamamen polis tarafından sağlanmaktadır. Acil durumlarda öncelikle özel polis üniteleri devreye sokulmakta, gerektiğinde son çare olarak askerin yardımına başvurulmaktadır. Örneğin, London City olarak bilinen Londra’nın merkez kısmında 1.000 kadar polis (City Of London Police) görev yapmakta, merkezin dışından sınıra kadar olan bölgede (Metropolitan Police) ise 27.000 polis bulunmaktadır.

Ülke genelinde polis, aynı yetkilere sahip ve benzer üniformayı giymesine rağmen, ülke çapında 43 ayrı polis gücü (Police Force) vardır. Londra başkent olması münasebetiyle, genellikle iş yerleri, hastane, resmi daireler, üniversiteler, büyük alışveriş merkezleri, tarihi ve turistik yerleri içersine alan bölge, ayrı bir alan olarak değerlendirilmiş ve Londra şehir polisi (City Of London Police) tarafından asayiş ve güvenlik hizmeti yapılmaktadır.”²⁸

Bu farklılıklar TDP’lerin yapısı, yetkileri açısından da geçerlidir.

“Toplum Destekli Polis olmak isteyenler için de belirli şartlar vardır, fakat bunlar polis olmanın gerektirdiği şartlar kadar ağır değildir. Birçok insan daha kolay bir şekilde bu üniteye katılmaktadır. Ön eleme ve açılan mülakatta başarılı olanlar bir aylık bir kursa tabi tutulmakta, sonrasında gönderildikleri görev yerlerinde, tecrübeli bir polis nezaretinde, bir ay süreyle stajyer olarak çalışmaktadırlar. Bu görevliler, sonradan şartların uyuşması ve açılan sınavlarda başarılı olmaları halinde, normal polis olma şansına sahiptirler. Kendi içerisinde terfi imkânı bulunmamakta ve en alt rütbede çalışan polisin nezaretinde görev yapmaktadırlar.”²⁹

²⁷ Emniyet Genel Müdürlüğü , a.g.k., s.103

²⁸ <http://www.sucveceza.com/yazi-724.html> (19.03.2008)

²⁹ <http://www.sucveceza.com/yazi-724.html> (19.03.2008)

Yani TDP Polisliği bizdeki ‘Fahri Trafik Müfettişliği’ gibi kısmi yetkinin de içinde olduğu uygulamayı çağrıştırmaktadır. Bir anlamda toplumdaki gönüllü polislere. Toplumun içinden olayları görmeleri, yorumlamaları, eşsiz bir bakış açısı getirmektedir. Bu kişilerin olaylara müdahale yetkisi yoktur ancak olan olayları polise bildirme yükümlülükleri vardır. Elbette geline bu nokta, 20 yıldır uygulanan projenin geldiği noktadır. TDP’nin daha da geliştirilmesi için halen İngiltere genelinde çalışmalar devam etmektedir.

Yine TDP’nin, yerel kurumlarla sıkı işbirliğini esas alan, Türkiye’deki huzur toplantılarını andıran yerel halkın katılıp sorunlarını dillendirdiği katılımları da içeren arka planı vardır. Olayları olmadan haber alma imkanını verecek istihbarat çalışmasının yapılması TDP için önemlidir. Aynı zamanda geline noktanın değerlendirilmesi amacıyla 3 veya 6 ayda bir anket çalışması yapılmaktadır. TDP ‘nin daha çok , suç oranlarının yüksek olduğu mahallerde görevlendirilmesine çalışılmaktadır. Bu kriterle ilgili belirledikleri standart, 1.500 kişiye bir TDP’nin düşmesidir. Yine, yaşlılarla ilgilenme ve 2001 yılında Oldham kentinde faaliyete geçen ve büyük başarı sağlayarak İngiltere geneline yayılan ‘Komşu Koruma Programı’da, TDP’nin dayandığı temel programlardır.³⁰

Polis için toplumun güvenliğini sağlamaya yönelik cadde ve sokak suçluluğunu önlemek temel hedeftir. Küçük suçları önleyen ve kamu düzenini sağlayan polise toplumun bakışı değişeceğinden ve güveni artacağından büyük suçların önlenmesinde de toplum polise daha fazla destek verme olasılığıda şüphesiz artacaktır.

Bu sebeple İngiltere’de TDP, başarısını kanıtlamış ve toplum genelinde büyük kabul görmüş bir projedir.

4.3.5. İspanya

TDP projesine yaklaşım her şeyden önce felsefi boyuttur. Yani İspanyol Polis Teşkilatı, TDP’nin öneminin farkında olduğu için, her polise bu konuda eğitim verilmektedir. Sadece TDP biriminde çalışacak Polisler ise, bu temel eğitimden başka ayrıca bir eğitime tabii tutulmaktadır. Ama TDP biriminde çalışacak personelin bu konuda yeterli olması tek kıstas değildir. Aynı zamanda Polis Memurlarının bu konuda gönüllü olmaları gerekmektedir. Toplumun içinde, yaya ve motorize olarak görev yapan Polisler, hem Polislik kurumunun saygınlığının artmasını sağlamış hem de suç ve suçlu ile

³⁰ Emniyet Genel Müdürlüğü, a.g.k., s.106-108

mücadelede daha etkin rol alınmasını sağlamışlardır. Sokakta görev yapan Polislerin belli ölçüde inisiyatif almaları, hem işlerin yapılma süresini kısaltmış hem de toplum memnuniyetini arttırmıştır.

Ulusal Polis Teşkilatının bu olumlu girişimine, toplumda 1997 yılında ‘komşular birliği’ yapılanması ile cevap vermiştir. Tamamen sivil motifli olan bu özgün uygulama ile vatandaşlar; kendi mahallelerinin yaşam kalitesini koruma ve artırma, sosyal yönden destek olma gibi amaçla hareket etmişlerdir. Bu birlik periyodik aralıklarla bir araya gelerek, toplantılar düzenlemekte, alınan kararlar ilgili kuruluşlara gönderilerek, takip edilmektedir. Dikkat edilirse, alınan kararlar veya öneriler sadece Emniyet Teşkilatını ilgilendirmeyip, genel bir nitelik taşımaktadır. Bir yerde bu yapılanma toplumun sözcüsü ve temsilcisi gibi görev yapmaktadır. Örneğin asayişle ilgili bir sorun veya öneri Emniyete bildirilmekte, eğer netice alınamamışsa bunun sebepleri üzerinde yeniden düşünülmektedir. Yani Emniyetle Komşular Birliği yapılanması arasında bir geri bildirim mekanizması bulunmaktadır.³¹

Bizdeki huzur toplantılarına benzeyen ama özü itibari ile çok farklı olan ve üzerinde düşünülmesi gereken bu uygulama, aynı zamanda toplumun ulaştığı bilinç seviyesini göstermesi açısından da önemlidir. Zira, bizdeki huzur toplantıları, Valilik kanalıyla gerçekleşirken, İspanya’daki komşular birliği devlet eliyle değil sivil inisiyatifle her hangi bir tepeden inme yaklaşımının dışında gerçekleşmektedir.

“Yine İspanya’da çocuklar, kadınlar, yaşlılar ve turistler gibi risk gruplarına yönelik geliştirilen TDP uygulamaları bulunmaktadır.”³²

TDP’nin branşlaşması olarak addedebileceğimiz bu farklı risk grubu veya sosyal gruplara yönelik ayrı faaliyetler gerçekleştirilmesi, İspanya’da TDP’nin geldiği noktanın ne kadar büyük bir mesafe aldığının da göstergesidir. Türkiye’deki TDP uygulamalarının İspanyol Polis Teşkilatının kılavuzluğunda gerçekleştirilmesi, hem İspanya’nın bir Akdeniz ülkesi olması sebebiyle kültür benzerliği hem de İspanyol TDP uygulamasının geldiği ileri seviye nedeniyle isabetli bir tercih olduğu değerlendirilmektedir.

4.3.6. İsveç

İsveç’teki TDP faaliyetleri, diğer gelişmiş ülkelerle paralellik göstermesine karşın, bir konuda diğerlerinden ayrılır. Yani İsveç’te de TDP suç önleme odaklı ve toplum

³¹ Emniyet Genel Müdürlüğü, a.g.k., s. 111-112

³² Emniyet Genel Müdürlüğü, a.g.k., s. 112

merkezli yürütülmekte iken aynı zamanda, kentleşme yaklaşımları ve mimari kaygılarla da desteklenmiştir. Bu sebeple, şehirlerin tasarımı, ışıklandırma önemli faktörler olarak değerlendirilmektedir.³³

“İsveç’de, 1950 ile 1980 sonları arasında suç oranları hayli yüksek iken 1990’lı yıllardan sonra suç oranları gözle görünür şekilde azalmaya başlamıştır. İsveç polisi bu başarıyı şu şekilde anlatmakta:

1990’lardan itibaren ortaya çıkan bu polislik anlayışı Toplum Destekli Polislik olarak nitelendirilmiş ve İsveç polisi bu yıllarda bu anlayışa göre çalışmaya başlamıştır. Bu yöntemin ana unsurunu da toplumla yakın ilişki içinde polislik hizmetinin sunulması olarak vurgulamaktadırlar.”³⁴

Bu yaklaşım polise; suçun önlenmesi faaliyetlerinde etkinliğini daha iyi kullanma imkânı sağlamaktadır. Olay odaklı ve acil eylemli sisteme dayanan geleneksel polislik yaklaşımı terk edilmektedir. Bugün, birçok polis teşkilatı yeni bir yaklaşımla, önceden planlanmış ve hedefe yönelik çalışmalar içerisine girmiştir. İsveç Polis Teşkilatı’da faaliyetlerinin rotasını bu yeni yaklaşıma göre belirlemiştir.

4.3.7. Japonya

Japonya’da, TDP’nin genel kriterleri, projenin temeli düşünüldüğünde bulunmaz. Daha çok yerel kültüre uygun çalışmalar vardır. Batılı değerleri benimseyip, bu değerleri kendi kültürleri çerçevesinde uyarlayıp, özümseyen Japonya bugün modern bir ülkedir. Diğer tüm kurumlarında olduğu gibi, polis teşkilatı da çağın gereklerine uygun yapılanmış ve bu anlayışla görev yapmaktadır. Bu bağlamda, geleneksel kökleri ağır basan ve Japonya’ya özgü nitelik taşıyan ‘Koban’ sistemi bir TDP olarak nitelendirilebilir.

Bu sistemde; sayıca az olan birimlerle, barışçıl düzeyde ve toplumla iç içe olacak şekilde, verimli bir toplumsal yaşam meydana getirmek esas amaçtır. Yani temeli toplumun içinde polisin somut anlamda varlığına dayanır. Bu sebeple ülkede çok sayıda ‘Koban Polisi ve Polis Noktaları’ mevcuttur. Vatandaşların bu polis ve noktaları, karakollardan daha fazla önemsedikleri ve kendilerini daha rahat hissettikleri yapılan araştırmalar neticesinde ortaya çıkmıştır.³⁵

“Koban sistemine dahil polisler sürekli olarak sokak ve caddelerde görüldüğünden, toplumun fertleri onlara sık sık danışmakta kendilerini özgür hissederler. Toplumsal

³³ Emniyet Genel Müdürlüğü, a.g.k., s.112-113

³⁴ http://www.samsun.pol.tr/tdp_polis/tdp_isvec_polisi.htm (12.04.2008)

³⁵ http://www.emniyet.gov.tr/egitim/dergi/eskisayi/42/ceviriler/Tamer_KURTULUS.htm (18.04.2008)

ilişkiler konusunda eğitim almış bu polisler, vatandaşlardan gelen taleplere büyük bir itina ve saygıyla cevap verirler.

Koban Sistemi dünya genelinde büyük bir alaka görmektedir. Singapur bu sistemi adapte etmiş olup diğer bazı ülkelerin de aynı doğrultuda hareket ettikleri görülmektedir. Japon Milli polisi, hizmet içi eğitim programının bir parçası olarak toplum destekli polislik konusunda yıllık seminerler düzenlemektedir.”³⁶

Bu polisler, zaten nüfusun ve iş hayatının yoğun olduğu yerlerde konuşlandırıldığından, halkla teması da yoğun olmaktadır. Eğitimli polisler, hem varlıklarıyla önleyici hizmet vazifesi yaparken hem de adres sormadan, danışmaya, ihbar almadan kayıp eşyalarla ilgilenmeye kadar bir çok rutin faaliyeti yerine getirerek çalışırlar.

Hatta bu polislerin -tabii vatandaşların rızası ile- gençlere öğüt verme ve bilgilendirme gibi sosyal hayatın daha çok manevi alanına giren konularda dahi faaliyetleri bulunur. Sarhoşlara sahip çıkma, trafik akışına müdahale edip düzenleme ve şüpheleri görülenleri durdurup sorgulama gibi başka görev ve yetkileri de bulunmaktadır.³⁷

Bu özgün modelin analiz edilmesinin, TDP’ye de katkı sağlayacağı kuşkusuzdur.

4.4. Gelişmekte Olan Ülkelerdeki Örnekleri

Toplum Destekli Polislik uygulaması, bugün gelişmiş olarak kabul edilen ülkelerde teori safhasını geçerek, uygulama safhasına geçmiş bulunmaktadır. Bu ülkeler daha öncede belirtildiği üzere ABD, Kanada, Avustralya gibi Anglo-Sakson aidiyetli ülkeler ile AB ’ne üye ülkelerdir. Coğrafik olarak batı dünyasında yer almamasına karşın, taşıdığı ve benimsediği değerlerle bu ligde yer alan Japonya’da, ismi bu şekilde olmasa bile benzer faaliyetlere rastlanılmaktadır. Hatta kökü çok eskilere dayanan ve yaşlılarla ilgilenmeyi esas alan ‘Koban’ sistemi de özü itibarıyla TDP’nin bir ayağını oluşturabilir.

Küreselleşen dünya, etkileşimi ve iyi olan her şeyin ithalini de zorlamaktadır. Bu bağlamda, hukuk sistemlerinin, olanı ifade eden ‘Pozitif Hukuk’tan, olması gerekeni ifade eden ‘Doğal Hukuk’a doğru evrenselleşme sürecine girdiği de bilinen bir gerçektir. Dolayısıyla bu durum, sadece bu tür projelerin değil hemen güncel tüm projelerin takip edilmesi ve uyarlanması sonucunu doğurmuştur. AB’nin çekim etkisine giren aday veya adaylığı uman ülkelerde bu sebeple ufak çapta da olsa girişimler bulunmaktadır. AB kendi

³⁶ http://www.egm.gov.tr/egitim/dergi/eskisayi/42/ceviriler/Tamer_KURTULUS.htm (18.04.2008)

³⁷ http://www.emniyet.gov.tr/egitim/dergi/eskisayi/42/ceviriler/Tamer_KURTULUS.htm (18.04.2008)

üyelerinde bu tür çalışmaları hem teşvik etmekte hem de yasal mevzuata bağlamaktadır. Bu bağlamda gelişimini hızlı şekilde sürdüren Türkiye'nin çalışmaları agresif düzeyde hızlı ve başarılıdır. Bunda, AB üyeliği adaylığının etkisi tartışılmaz bir gerçektir.

Az gelişmiş idareci ve sistemlerde, kavram ayrımları yeterince net yapılamadığı için, gelişmiş ülkelerdeki gibi iyileştirme sonuçlarının alınamadığı gözlenmiştir. Bu bağlamda az gelişmiş ülkelerde Toplum Destekli Polis uygulamalarına rastlanmamıştır. Ancak, gelişmekte olan ülkelerin kendilerine örnek aldıkları ülkelerde TDP gibi projeler bulunduğundan, bu tür yaklaşım ve projelere ilgi gösterecekleri beklenebilir.

5. TDP VE AVRUPA BİRLİĞİ

TDP'nin Avrupa'da gelişimi, İngiltere merkezli olmuştur. İngiltere'nin AB'ye üyeliğinin 1973 yılında gerçekleştiğini düşünürsek ve 1970'li yılların başında bu projenin başladığını kabul edersek, AB'nin kurumsal bazda bu sürece etki etmediğini söyleyebiliriz. İngiltere'den sonra bazı ülkelerin lokal bazda yerel nitelik taşıyan ama tamamen bağımsız çalışmalar yapması ile TDP, AB'nin gündeminde yer almış ve Avrupa genelinde artış gösteren suç oranlarıyla mücadele konusunda en dikkate değer proje olarak kabul edilmiştir. TDP'nin hukuk mevzuatı ile de yakın ilişkisi, AB'nin projeye daha çok eğilmesini sağlamıştır. Bu da TDP'nin kurumsallaşma ve uygulamada tekdüzeliğin sağlanması sürecini hızlandırmıştır.

Bu bağlamda AB Konseyince, "En İyi Uygulama-Değer Belgesi" yayınlanarak, TDP'nin kılavuzu ortaya konmuştur.

5.1. AB Yaklaşımı

AB yaklaşımının açıklanması için öncelikle Türkiye-AB ilişkilerinin tarihsel gelişimini açıklamak gerekir.

Türkiye-AB ilişkileri 1959 yılındaki üyelik başvurusu ile başlamıştır. 1963 yılında AB ile ortaklığı esas alan antlaşma imzalanarak, bu ortaklığı düzenleyecek Ortaklık Konseyi oluşturulmuştur. Türkiye'nin 1987 yılında yaptığı tam üyelik başvurusu, 1989 yılı AB zirvesinde uygun görülmemiştir. 6 Mart 1995 yılında Türkiye, AB ile Gümrük Birliği Antlaşmasına imza koymuştur.

1999 yılında Türkiye'nin, Avrupa Birliği aday ülke statüsünü kazanmasıyla, Avrupa Birliği'nin müktesebat, uygulama ve projelerin aynı olmasının üyelik şartı kriteri kabul edilmesiyle, bu yönde bir çok çalışmaya başlanmış ve önemli merhaleler kat edilmiş

bulunmaktadır. Avrupa Birliği yolundaki gelişmeler başlığı altında toplanabilecek bu düzenlemeler; hukuktan, eğitime, kültürden sosyal hayata değin çok geniş yelpazede eşleştirme ve uyum çalışmalarını içerir.

Bu bağlamda tüm kamu kurum ve kuruluşları, bağlı oldukları bakanlıkların talimat ve desteği ile 1999 ayılında düzenlenen Helsinki zirvesiyle kabul edilen ‘Katılım Ortaklığı Belgesi ve Ulusal Program’a uygun olarak ‘Müzakerelerden Sorumlu Devlet Bakanlığı’nın koordinesinde Avrupa Birliği’nin ilgili kuruluşlarının gözetim ve yer yer denetiminde çalışmalara başlamış bulunmaktadır.³⁸

Emniyet Genel Müdürlüğü de bu uyum ve düzenleme çalışmalarında önde gelen kamu kurumlarından biri olmuş, çalışmaları takdirle karşılanmıştır. Resmi olarak 2002 yılındaki genelgeyle gündeme gelen ve başlayan TDP, eşleştirme çalışmasında, İspanyol polis teşkilatının kılavuzluğunda başlamış ve başarılı neticeler alınmıştır.³⁹

Sadece bu proje değil bu tür proje, yaklaşım ve uygulamaların TPT’nin çağdaşlaşması ve uluslararası standartları yakalama çabalarında bir elzem olduğu aşikardır. Bugün 200.000’eyaklaşan aktif çalışanı, yurt çapında teşkilatlanan devasa büyüklüğü ve 1845 yılında başlayan uzun geçmişi ile Türkiye Devletinin en büyük, önemli ve önde gelen kurumlarından olan TPT’nin, kendisi için ulaşılması gereken mutlak bir hedef niteliğindeki çağdaşlaşma projesinin, bu argümanlarla süreklilik arz etmesinin olumlu olduğu değerlendirilmektedir.⁴⁰

‘AB Düzenlemesi ve AB Gelişmeleri’ alt başlıklarında, bu yönde atılan adımlar ve yapılan düzenlemeler ayrıntılı olarak aktarılmaya çalışılmıştır.

5.2. AB Düzenlemesi

Avrupa Birliği’nin Türkiye ile ilgili kararlarında insan hakları, hukukun üstünlüğü gibi konularda eleştiriler sıklıkla gündeme getirilmektedir. Bu sebeple, Türkiye’nin AB siyasi kriterlerini yerine getirmede polislik uygulamalarının büyük etkisi vardır. Anayasal, yasal ve idari alanları kapsayan bu düzenlemelerin büyük çoğunluğu kolluk kuvvetini doğrudan veya dolaylı yoldan ilgilendirmektedir. Bu bağlamda yapılan düzenlemeler ve değişiklikler neticesinde, kolluğun yetkilerinin daraltılması, kişi hak ve özgürlüklerinin ise genişletilerek, anayasal güvence altına alınması yoluna gidilmiştir.

³⁸ <http://www.mfa.gov.tr/turkiye-ab-iliskileri.tr.mfa> (23.05.2008)

³⁹ Karateke, H., ”Twinnig Projesi-Polise AB Standardı”, Türkiye Polis Dergisi, Sayı 635, İstanbul, 2006, s.18

⁴⁰ <http://www.nethaber.com/Toplum/16932/2005-yili-basinda-171-bin> (24.06.2008)

Yasal düzenlemeler ve değişiklikler ayrı başlık altında incelendiğinden, burada, proje bazındaki çalışmalara değinilecektir.

Twinning (Eşleştirme) Projeleri:

Ülkemizin AB üyeliğı adaylığını kazanmasıyla, AB'nin 1998 yılında çıkardığı ve üye ülkeler ile aday ülkelerde yeknesaklığı sağlamak üzere geliştirilen 'Eşleştirme' (Twinning) mekanizması bizim için de bağlayıcı nitelikte olmuştur.

"2003 yılında tasarlanan proje, aynı yıl AB üye ülkelerinde dolaşıma açıldı. Aynı yıl 'Twinning Projesi' olarak adlandırılan bu projeye Fransız ve İspanyol polisi aday olmuştı. Aynı yıl 27 Kasım günü Türkiye, tercih olarak İspanya polisinin önerisini olumlu olarak değerlendirdi ve İspanya emniyet teşkilatının proje için uygun olduğu kararını aldı."⁴¹

Üyelik hedefi doğrultusunda, Avrupa'da yerleşik bulunan kurumların yapıları, uygulamaları ve tecrübeleri, gerçekleştirilen projeler vasıtasıyla ulusal kurumlarımıza aktarılmaya başlanmıştır.

"Katılım Öncesi Mali Yardım Programı çerçevesinde tahsis edilen fonların, Lüksemburg Zirvesi'nde alınan karar uyarınca, özellikle Eşleştirme (Twinning) Mekanizması aracılığıyla, kurumsal yapılanmaya yönelik projeler için kullanılması öngörülmektedir.

Bu kapsamda, Emniyet Genel Müdürlüğünce uygulanan-yürütölen-teklif edilen 13 adet Twinning (Eşleştirme) proje bulunmaktadır. Ayrıca, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca yürütölen 5 adet projeye faydalanıcı ortak olarak destek ve katılım sağlanmaktadır.

Emniyet teşkilatı, Avrupa birliğı yolunda hızla ilerleyen Türkiye'de, yürüttüğü projeler ile insan hakları standartlarını sürekli iyileştirme ve geliştirme çabasıındadır. Söz konusu projelerden İnsan Hakları ile doğrudan ilgili olanlar şunlardır:

1- İfade Alma Teknikleri ve İfade Alma Odalarının Geliştirilmesi Projesi:

Ülkemizin Avrupa Birliğı üyeliğine adaylığı sürecinde, AB Mali İşbirliğı çerçevesinde hazırlanan ve PHARE-Twinning mekanizması ile yürütölen "İfade Alma Yöntemlerinin ve İfade Alma Odalarının Geliştirilmesi Projesi" çalışmaları 2006 yılı Şubat ayında tamamlanmıştır.

3 bileşenden oluşın Proje kapsamında gerçekleştirilen faaliyetler aşağıda belirtilmiştir:

⁴¹ Karateke, H., a.g.m., s.19

Bileşen I:

İfade alma standartlarının ve ifade alma odalarının revizyonu:

İfade alma yöntemleri ve ifade alma odaları ile ilgili standart ve kılavuzlar geliştirilip, Gözaltı ve İfade Alma ile ilgili 25832 sayılı Adalet Bakanlığı yönetmeliği ve diğer düzenlemelerde kabul edilmiştir.

27 ilde ifade alma sırasında görsel ve eşitsel kayıt imkânı sunan ve uluslararası standartlara uygun olan 30 model ifade alma odası kurulmuştur.

Bileşen II:

İfade alma ve insan hakları eğitimi:

İfade alma ve insan hakları konularıyla ilgili bir eğitim el kitabı hazırlanmıştır.

Eğitici eğitimi seminerleri Mart ve Nisan 2005 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir, 251 personel insan hakları eğiticisi olarak eğitim almıştır.

81 ilde 120 eğitim gerçekleştirilmiş, bu eğitimlerin her biri üç gün sürmüştür, toplam 2470 personel eğitilmiştir.

Bileşen III:

Adli kolluk, savcılar, mahkeme ve avukatlar arasında ceza yargılamasının dava öncesi aşamasında işbirliği:

İçişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, cumhuriyet savcıları, mahkemeler, barolar, ve STK temsilcilerinden ve İtalyan, Alman ve Avusturyalı kıdemli uzmanlardan oluşan bir Ortak Çalışma Grubu oluşturulmuştur.

Ortak Çalışma Grubu yeni Ceza Muhakemesi kanunu temelinde Avusturya, Almanya ve İtalya ile karşılaştırmalı analiz esasına göre savcılar, mahkemeler ve avukatlar arasında yeni bir işbirliği modeli geliştirmiştir.

Yeni İşbirliği Modelini 1800'den fazla Emniyet Genel Müdürlüğü ve diğer icracı kurumların temsilcilerine, cumhuriyet savcıları, hakim ve baro üyesine tanıtmak amacıyla Ekim ve Kasım 2005'te Türkiye'nin sekiz bölgesinde dokuz konferans düzenlenmiştir.

2- Türk polisinin Sorumluluğunun, Verimliliğinin ve Etkinliğinin Güçlendirilmesi Projesi:

Ülkemizin Avrupa Birliği (AB) üyeliğine adaylığı sürecinde, AB Mali İşbirliği çerçevesinde hazırlanan ve PHARE-Twinning mekanizması ile yürütülen projede, Avrupa Birliği en iyi uygulamaları ve Avrupa Birliği Aquies birikiminin Türk polis teşkilatına kazandırılarak; çağdaş ve insan odaklı ilkeler doğrultusunda, kurumsal kapasitesinin

arttırılması yoluyla, Türk polisinin sorumluluğunun, verimliliğinin ve etkinliğinin arttırılması amaçlanmaktadır.”⁴²

Görüldüğü üzere AB yolunda atılan adımlar sadece TDP temelli olmayıp, mevzuatın AB normlarına getirilmesinden, insan hakları konusuna kadar bir çok alanda gelişmeyi kapsamaktadır.

Üstelik bu adımların aidiyeti sadece Emniyet Genel Müdürlüğü’ne ait olmayıp, özellikle Adalet Bakanlığı’na bağlı kurumlarda, ayrı ayrı veya teşkilatla koordineli çalışmaları kapsamaktadır. Yine bazı sivil toplum kuruluşları ile bu statüdeki baroların kendi istek ve inisiyatifleriyle bu sürece, resmi kanalların dışından katkıda bulunmaları çalışmaların hızını ve çeşitliliğini arttırmıştır.

Toplum Destekli Polisliğin özü itibariyle insan odaklı olması, insan hak ve hürriyetlerini geliştirici ve koruyucu tüm düzenlemelerin önemini daha da arttırmıştır. Bugün insan hakları, işkencenin önlenmesi, sanık hakları, nezaretlerin iyileştirilmesi gibi insan haklarına dayalı demokratik düzenin belli başlı temellerinde atılan adımlar konusunda geline nokta azımsanmayacak düzeydedir. Uygulamada bazı tereddütler veya yanlışların olması kimi zaman kamuoyuna olumsuz şekilde yansısı da, zamanla bu tür hataların girilen bu sağlıklı yolun neticesinde sıfırlanacağı umulmaktadır. Zaten bu tür iyileşme ve düzenlemeler yapılmadan, TDP gibi projelerin başarılı olması, toplumda kabul görmesi ve inandırıcı olması beklenemez.

5.3. AB Gelişmeleri ve Hukuki Alanda Yapılan İyileştirme Çalışmaları

AB düzenlemesi başlığı altında, üyelik hedefi doğrultusunda gerçekleşen gelişmeler bir çok alanda kendisini göstermiştir. TDP özelinde değerlendirildiğinde bu makro düzenlemelerin projeye katkısı yadsınamaz. Bu gelişmeleri, hukuki mevzuatın yeniden tasnifi ve denetim mekanizmasının kurulması olarak nitelendirebiliriz.

1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu (TCK) ve 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK);

1. Gözaltı Süreleri
2. Yakınlarına Haber Verme
3. Müdafinin Hukuki Yardımından Yararlanma

⁴² <http://www.egm.gov.tr/temuh/insanhaklari9.htm> (28.04.2008)

5. Doktor Raporları
6. Şüpheli ve Sanık Hakları Formu
7. İşkence ve Kötü Muamele Suçu
8. İfadelerin Kaydı ve Gözetleme
9. Tutuklama nedenleri
10. Fiziki Kimliğin Tespiti

alanlarında yeni düzenlemeler getirmiştir. Bu konularla ilgili olarak Avrupa İnsan Haklarını ve Temel Özgürlüklerini Koruma Sözleşmesi'ne eklenen ölüm cezasının her koşulda kaldırılmasına dair 13 No'lu ek protokolde imzalanmıştır.⁴³

Yukarıda maddeler halinde belirtilen düzenlemeler, demokratik, gelişmiş her ülkede kabul gören ve yerleşen düzenlemelerdir. Türkiye bir taraftan ekonomik, kültürel, siyasal alanda gelişmiş bir ülke olma yolunda ilerlerken, diğer taraftan hukuki olarak da bu ilerlemeyi göstermeye çalışmaktadır. Bugün ülkemizde kolluk kuvvetleri; basit şüpheyeye dayalı gözaltı yapamamakta, gözaltı süresi 24 saati geçmemekte, şüpheliler hem giriş hem de çıkışta mutlaka sağlık kontrolünden geçirilmektedir. Yakalanan kişiye suçun isnadının ne olduğu anında bildirilmektedir. Yine, yakınlarına haber vermesinin, sessiz kalmasının ve gücü yetmiyorsa devletçe avukat yardımından yararlanabileceği haklarının devlet teminatında haklar olduğu kendisine hatırlatılmaktadır. Tüm bu düzenleme ve iyileştirmelerin, Polisin elini güçlendirdiği bir gerçektir. Zira, yapılan işlerin mevzuata sıkı sıkıya bağlı kalınarak, kişi, yer ve statü gözetmeksizin şeffaf olarak icra edilmesi, Polise yönelebilecek haksız eleştiri ve ithamların da önünü kesecektir.

Aynı zamanda bu iyileştirme çabalarına ek olarak, Kolluk Görevlilerinin uygulamalarını denetleyen, izleyen ve görüş sunan resmi ulusal organlar da bulunmaktadır.

1. Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı
2. TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı
3. İnsan Hakları İl ve İlçe Kurulları
4. İçişleri Bakanlığı APK Kurulu Başkanlığı İnsan Hakları Ve Uluslararası Kuruluşlar Dairesi Başkanlığı
5. İçişleri Bakanlığı Mülkiye Teftiş Kurulu Başkanlığı İnsan Hakları İhlallerini İnceleme Bürosu⁴⁴

Yapılan düzenlemelerin, izlenmesi, rapor edilmesi, aksaklıkların tespiti, oluşturulan bu kurullar marifetiyle yapılmaktadır. Adı geçen bu kurullar, inceleme ve tespitlerinde suç

⁴³ <http://www.egm.gov.tr/temuh/insanhaklari4.htm> (12.03.2008)

unsuru bulurlar ise, sorumlular hakkında idari yönden bakanlıklara, adli yönden Cumhuriyet Savcılarına suç duyurusunda bulunabilmektedir. Ayrıca her Valilik ve Kaymakamlık bünyesinde oluşturulan insan hakları kurulları ile vatandaştan gelecek şikayetler derhal değerlendirilerek, başvuru konusu araştırılmaktadır.

Bugün ülkemiz; insan haklarına azami derecede saygılı, yapılan faaliyetlerin kanuni çerçeve içerisinde kalınarak icra edilmesine büyük titizlik gösteren bir devlet olma konumuna çok yaklaşmıştır. Bu; sadece iyi bir niyeti kapsamayıp, hukuki olarak bağlayıcılığı bulunan kimi yaptırımlarla desteklenmiş, arkasında siyasi irade bulunan, kamu gücüyle kullanan değişim hareketidir. Kurulan kurullara denetleme yetkisinin verilmesi, raporların dikkate alınarak idari ve gerekirse adli soruşturmalara sebebiyet vermesi bu değişimin neticesiyle gerçekleşmiştir. Artık; susma hakkı, lekelenmeme hakkı, hüküm kesinleşinceye kadar masum sayılma, modern nezarethane ve ceza ve tutuk evleri, bizim için henüz yeni olan ama hem toplumda hem de devlette yerleşen olgulardır. Bugün Türkiye; idam cezasını hukuk mevzuatından çıkaran, hukuk sistemini uluslararası standartlara sabitlemek konusunda büyük mesafe alarak, geçmişteki, biraz da önyargı ve karalamalara dayanan olumsuz imajından hızla uzaklaşan, adeta geçmişe sünger çekerek, beyaz bir sayfa açıp yoluna ilerleyen bir ülke görünümündedir. Toplumun refleksleri de bu değişime uygun olarak değişiklik göstermeye başlamış, toplumun bilinçlenmesi, haklarını öğrenip, korumak istemesi de bu yörüngeden uzaklaşmayı engelleyen bir faktör olmuştur. İşkenceye sıfır tolerans söylemlerinin, siyasi literatüre girmesi bu açıdan önemlidir. Bu sağlıklı gelişimin, Türkiye'yi ulaşmak istediği hedeflere yaklaştıracığı, hem devleti hem de toplumu modernize edeceği kuşkusuzdur.

⁴⁴ <http://www.egm.gov.tr/temuh/insanhaklari7.htm> (17.03.2008)

II. BÖLÜM

TÜRKİYE’DE TOPLUM DESTEKLİ POLİSLİK

1. TÜRKİYE’DE TDP

1845 yılında polis teşkilatına sahip olan Türkiye’nin, güvenlik konusunda tecrübeye dayalı uzun bir geçmişi vardır. TDP gibi projelerin iyi analiz edilmesi, bu uzun tarihsel geçmiş ve tecrübelerle ilişkilidir.

Türkiye’de uygulamaya konulan TDP’yi daha iyi anlamak için, Türk polis teşkilatının tarihine ve bu uzun geçmişinde yaşadığı değişim ve gelişime göz atmak gerekir. Daha önceden de belirtildiği üzere, insanlar bir arada yaşama eğilimindedirler. Bu eğilim esasında her bireyin içinde hissettiği güvenlik ihtiyacından doğar. Aralarında çekişme olan veya rekabet olmayan minimal topluluklarda dahi evler birbirine yakındır ve ortak kullanım alanları vardır. Bu ihtiyaç öyle kuvvetlidir ki; devlet oluşumunu tetikleyen ana etmen olduğu bile ileri sürülebilir. İnsanlar bu baskılı ihtiyaçlarını karşılayabilmek adına kendi özgürlüklerinin törpülenmesine de rıza göstermiştir. Bu açıdan bakıldığında, eski Türkler zaten bir arada yaşıyordu. Göçebe yaşamın hüküm sürdüğü zamanlarda da bu birliktelik devam etmiştir. İşte bu dönemde subaşı ismiyle karşımıza çıkan kişi, topluluklardaki düzeni tesis eden ve güvenliği sağlayan kişidir. Su kelimesinin orduya ve -başı ekiyle birleşiminden, ordu komutanı, ordu, ordubaşı gibi anlamlara geldiği bilinmektedir. Bu açıdan bakıldığında gayri resmi polislik tarihinin Türk tarihi ile başladığı söylenebilir. Eski Yunanca şehir anlamına gelen ‘POLİS’ kelimesinin güvenlik güçleriyle özdeşleşmesi gibi, ‘SU’ lafzının da daha sonra yerleşik hayata geçilmesiyle şehir kelimesinin karşılığı ve eşanlamlısı olarak kullanılmaya başlaması da ilginç bir tesadüftür. Bunun şehrin bir düzen ifade etmesi ve kırsal, nüfusun daha az olduğu tenha yerlere göre daha güvenli olduğu gerçeğiyle ilişkisi vardır. Kabilenin polisi olan Subaşı, daha sonraları kabilelerin bir araya gelerek daha büyük siyasi oluşumları meydana getirmeleri ile yerlerini

Kağana bırakmış ancak yetkileri ve sorumlulukları daralmakla beraber varlıklarını sürdürmüşlerdir.⁴⁵

“Bilinen en eski Subaşı, VIII. Asra ait Tonyukok Kitabesinde ismi yazılı olan İnalkağan’dır. Büyük Selçuklu İmparatorluğunun kurucusu Selçuk Bey de bir Subaşıdır. Keza Anadolu Selçuklularında da il merkezlerinde askeri ve mülki işlere bakan komutanlara subaşı denilmiştir.”⁴⁶

Bununla birlikte, toplum düzenini sağlamada uyulacak kurallar bütünü bugün ki manada bir mevzuata tekabül etmese de, büsbütün dağınık bir görüntü de çizmemektedir. “Oğuzhan’ın Oğuz Töresi, Cengizhan’ın Uluğ Yasası, Timur’un Tüzükkatı” o zaman ki hukuk kurallarına örnek gösterilebilir. Netice itibarıyla, eski Türklerde polis teşkilatı, askeri teşkilatın içinde, ona eklenmiş bir özellik göstermiştir.⁴⁷

Osmanlılar, Büyük Selçuklu Devletinin kültürel mirası üzerinde yeni devletlerini inşa ettiklerinden, güvenlik sistemi de bu etkileşimden fazlasıyla etkilenmiştir. Sözgelimi, kuruluş döneminin en etkin ve ünlü simalarından olan “Gündüz Alp”, aynı zamanda Osmanlı’nın ilk Subaşıdır. Fethedilen yerlerin dirlik ve düzeninden tayin edilen Subaşılar sorumlu tutulmuştur.⁴⁸

Ancak bu yapılanma daha çok askeri özellik ve nitelik taşıyan bir oluşum olma özelliğini devam ettiriyordu. Bu açıdan Yeniçerilerde barış zamanlarında bulundukları şehrin asayişini temin vazifesinin icra ediyorlardı. Devlet ve ordu teşkilatının doğal Malikî ve Amiri olan Padişahlar, zamanla ülkenin büyümesiyle, yeniden yapılanmaya girmiştir. Sözgelimi Sadrazamlar Padişah adına askeri, idari ve mülki işleri üstlenip koordine eden bir müessese olmuş, Vezirlerin sayısı artırılarak aralarında iş bölümü yapılmıştır. Bu açıdan Sadrazamların aynı zamanda Subaşıların da Amiri olduğunu söylemek mümkündür. Gerek Sadrazamların, gerekse Sancakbeyi ve Beylerbeyi ünvanlı bugünkü Valiler statüsünde olan büyük memurların en çok önem verdikleri konu asayişin tesis edilmesi ve korunmasıydı. Bu yüzden güvenlikle ilgili daha iyi bulma ve uygulama noktasında süreklilik gösteren bir evrimleşme olduğu iddia edilebilir.⁴⁹

İstanbul’un fethiyle, Subaşılar sadece kentlerin ve kasabaların dirliği ile uğraşıyor gibi bir izlenim bırakmışlardır. Bu noktada İstanbul’un çok ayrı bir tarafı vardı.

⁴⁵ Kuyaksil, A.,”155. Yılda Polis Teşkilatının Tarihçesi, Kolluk Kavramı ve Günümüzde Emniyet Teşkilatı”, Emniyet Genel Müdürlüğü Polis Dergisi, Sayı 22, Ankara, 2000, s. 2-25

⁴⁶ <http://www.selcuk.pol.tr/ortasay/polistarihi.htm> (13.05.2008)

⁴⁷ <http://www.polisiye.com/yazidevam.asp?ID=616> (16.05.2008)

⁴⁸ <http://www.sakarya.pol.tr/mudurluk/hakimizda/osmdvgvnl.asp> (14.05.2008)

⁴⁹ Kuyaksil, A., a.g.m., s 2-25

İmparatorluğun başkenti olması hasebiyle en ihtimamlı şehir İstanbul'du. Bu sebeple her güvenlik projesinin ilk uygulandığı şehir de yine İstanbul oluyordu.⁵⁰

Güvenlik alanındaki en büyük stratejik açılım ve yenilik, XIV. asrın ortalarına doğru gece bekçiliği yapan 'Asesbaşı'ların oluşturulmasıdır. Sadece geceleri görev yapan bu birlikler, devrinin en orijinal birliği olma özelliğini taşıyor, kamunun istirahatini ve can, mal güvenliğini sağlıyorlardı.

Osmanlı İmparatorluğu'nun gerileme dönemine girmesiyle, her kurumda yaşanan yozlaşma ve başıbozukluk, güvenliği tesis etmekle sorumlu bulunan Yeniçerilere de nüfuz etmiş, iç güvenlik inanılmaz derecede sarsılmıştır. Neticede Yeniçeri Ocağı, 18 Haziran 1826 tarihinde Padişah II. Mahmut tarafından ortadan kaldırılmıştır. Halk bu olayı o kadar büyük bir sevinçle karşılamıştır ki, Vakayi Hayriye (Hayırlı Olay) olarak nitelendirmiştir.

Devletin tüm kurumlarıyla yeniden yapılanması kendisini ilk önce askeri alanda göstermiş ve II. Mahmut tarafından Asakir-i Mensure-i Muhammediye isminde, vazife ve yetkisi polisiye sahalarında içine alan yeni bir ordu kurulmuştur.

Tüm bu gelişmeler ışığında, bugünkü modern polis teşkilatının atası sayılabilecek İhtisap teşkilatı 1826 yılında kurulmuştur. Ancak bu teşkilat İstanbul sınırları içinde görev yapmış, devletin diğer bölgelerinde bu tür faaliyetler, Sipahiler tarafından yürütülmüştür. Bu sebeple bir merkezi yapılanma oluşturulamamış, bu merkezîyetçilik ancak 1845 yılında vücuda getirilebilmiştir.

10 Nisan 1845'de, İstanbul'da "POLİS" adıyla bir teşkilat kurulmuştur. Bu yüzden polisliğin resmi tarihi bugünle başlar.

"1876 yılında Tanzimat ve Islahat hareketleri çerçevesinde Avrupa'daki örneklerle göre bir polis teşkilatı kurulmasına birinci meşrutiyetin ilanından sonra oluşan hükümet programında yer verilmiş ve 1879 da Zaptiye Nezareti kurulmuştur. Başlangıçta İstanbul ve çevresinde teşkilatlanarak güvenlik işlerini yürüten zaptiye nezareti daha sonra ülke çapında kuruluşları bu nezaret tarafından tek merkezden yönetilmiştir. Bugünkü Emniyet Genel Müdürlüğünün görev ve yetkilerini yürütmüş olan ve temelini oluşturabilecek "Emniyet Umumiye Müdürlüğü" kurulmuştur."⁵¹

Kurtuluş Savaşında o günlerin zorlu şartları altında doğal olarak Milli Mücadeleye yoğunlaşarak, İtilaf devletleri güçlerinin baskı, şiddet, sürgün gibi cezalarının altında özverice çalışmış, Anadolu'daki Milli Hareketi, istihbarat ve silahlarla cephanenin

⁵⁰ Kuyaksil, A., a.g.m., s 2-25

⁵¹ <http://www.polisiye.com/yazidevam.asp?ID=616> (22.04.2008)

sevkiyatı konularında sürekli destekleyerek, üzerlerine düşen vazifeyi eksiksiz yerine getirmeye çalışmışlardır. Kurtuluş Savaşı bitip, yeni Türkiye Cumhuriyeti kurulduğunda, insan gücü, donanım ve organizasyon konusunda çok zayıf düşmüş bulunan teşkilat, yeni Cumhuriyetin gelişmesine paralel olarak bir gelişme göstermiştir. Öncelikle, kurulan bu yeni devletin sıkı merkezîyetçi ve üniter yapısı ile tüm vilayet ve kazalardan oluşan tüm yurt sathında teşkilatlanmasının tamamlamış, mevzuatın oluşturulmasıyla büyük gelişme göstermiştir. Nüfusun artması, hukuk alanındaki gelişmeler ve genç Türkiye ‘nin yüzünü batıya dönük tutmasıyla sürekli iyiye doğru ilerleyen bir gelişim göstermiştir. Bu gelişim aynı doğrultuda ve özelliklerle, bugünde yaşanmaktadır.⁵²

“Dünyadaki gelişmeler ve ülkedeki ihtiyaçlar doğrultusunda 1845’te kurulan polis teşkilatı, 1867 ve 1879’dan sonra da 1881,1886, 1889 ve 1907 yıllarında yapılan düzenlemelerle sürekli geliştirilmiştir.”⁵³

Dünyanın küçük bir köy haline gelmesi ve teknolojik gelişmelerle her yenilik yakından takip ve tatbik edilme imkanını bulmuş, Türkiye de bu gelişmeleri kaçırmamak adına üzerine düşeni yapmaya çalışmıştır. Suç ve suçluluğun daha komplike ve organize hale bürünmesi, göç ve artan nüfus, medyanın etkisi ve dünya genelinde genel kabul gören projeler, bu tür değişimi tetikleyen ve hatta zorlayan etkenler olmuştur. Atatürk tarafından çizilen çağdaşlaşma rotasının takibi ve Avrupa Birliği üyeliği gibi reformist hareketlerle bu süreç hızlı şekilde ilerleme kaydetmektedir.

“Modern anlayışta halkla daima etkin iletişim ön plandadır. Unutulmamalıdır ki; kamu hizmetlerinde halkın tasvip etmediği, diğer bir deyişle halkın yanında olmayan hiçbir kamu kurumunun başarılı olması düşünülemez.”⁵⁴

Toplum Destekli Polislik, bu tarihi süzgeçten süzülüp gelen bir projedir. Gelişmiş ülkelerde uygulama şansı bulan bu proje, bugün polislik açısından elzem niteliği taşıyan bir değişimin en somut delilidir. Aşağıdaki ilgili maddeler başlığı altında TDP ‘nin ortaya çıkışı, gelişimi ve amaçları daha ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

1.1. Ortaya Çıkışı

Polisin faaliyetlerine yön veren, toplumsal ihtiyaçlar ve taleplerdir. Suç ve suçluluk toplumsal gündemi işgal eden konuların başında gelmektedir. Polisiye hizmetlerin, bu

⁵² Kuyaksil, A., a.g.m., s 2-25

⁵³ Gültekin.,a.g.m., s.156

⁵⁴ Akdağ, Abdullah., Polis-Halk İlişkilerinin Önemi, Samsun, 2005, s.36

çerçevede genel güvenlik hizmetlerinin ve suçla mücadelenin sadece polis hizmetleri eksenli değil, çok yönlü ve bütüncül bir şekilde yürütülmesi gerekmektedir. Bunu sağlamanın temel yöntemlerinden birisi de, Toplum Destekli Polislik hizmetlerinin yaşama geçirilmesidir.

Genel anlamda polislik faaliyetleri olarak isimlendirilen bu hizmetler kapsamında, suçla mücadeleyi etkin kılmanın ve güvenli bir ortamı sağlamanın, güvenlik hizmetlerine toplumun katılımı ve desteğiyle mümkün olacağı açıktır. Gelişmiş demokratik ülkelerin çoğunluğunda başarılı bir şekilde uygulanan “Toplum Destekli Polislik” anlayışının, ülkemizde de hayata geçirilmesi vazgeçilmez bir gereklilik hâline gelmiştir.

2000’li yıllardan itibaren felsefesi ve örnek uygulamaları resmi olmayan yollarla incelenen ve takip edilen TDP daha evvelden de belirtildiği üzere 2003 tarihli genelge ve sonrasındaki 31.05.2006 tarih ve 49 nolu Bakanlık Genelgesi ile 15 Haziran 2006 tarihinde; resmi bir hüviyete kavuşmuş ve böylelikle toplum destekli Türkiye modeli oluşumu gerçekleştirilmiştir. Emniyet Genel Müdürlüğü-Asayiş Daire Başkanlığı’nca yürütülen çalışmalarda ülkemizin özellikleri de göz önünde bulundurularak, öncelikle Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa, Adana, Kayseri, Trabzon, Erzurum, Diyarbakır ve Antalya illerinde pilot uygulama için belirlenen bölgelerde başlanmıştır.

Adı geçen vilayetlerde Toplum Destekli Büro Amirlikleri oluşturularak, toplam her rütbeden 600 personele “Toplum Destekli Polislik Temel Eğitim Kursu” verilmiştir. Bugün 15 ilin daha bu sayıya eklenmesiyle yurt genelinde uygulamanın yapıldığı il sayısı 25’e çıkartılmıştır.⁵⁵

1.2. Gelişmesi

Özellikle 1990’lı yılların başından itibaren, Türk polis teşkilatı, araç-gereç gibi teçhizat alanında ve hem dünya standartlarını yakalama ve hem de adaylığı bulunduğu AB ile entegrasyon açısından çok yönlü olarak bir değişim faaliyeti sürdürmektedir. Bu yoğun çalışmalar, yakalanan normlar bugün azımsanmayacak bilgi birikim ve teknik donanımı beraberinde getirmiştir.

Büyük sorumluluk ve üst düzey görev gerektiren, Doğu Timor, Kosova, Bosna ve Makedonya gibi ülkelerde, Birleşmiş Milletler çatısı altında üstlenilen görevler, bugün teşkilatın geldiği umut verici noktayı gösteren delillerdir.

⁵⁵ Emniyet Genel Müdürlüğü, a.g.k., s. 211-213

Bu bağlamda, kendisini geliştirecek ulusal veya uluslararası her türlü gelişmeyi yakından takip eden Türk polisi, 1990'lı yıllardan itibaren yer etmeye başlayan 'Toplam Kalite Yönetimi' ni ilk uygulayan devlet kurumları arasında olmuştur.

“Kalite Politikamız, Emniyet Genel Müdürlüğünün görev alanı içine giren tüm hizmetleri, vatandaşın memnuniyetini ve toplumun desteğini sağlamak suretiyle, sürekli gelişen, etkin, verimli, çağdaş, ulusal ve uluslar arası alanda örnek teşkil edecek bir anlayışla yerine getirmektedir.”⁵⁶

Toplam Kalite Yönetimi ile ilgili yapılan çalışmalar sonucunda bir çok İl Emniyet Müdürlüğü ISO- 90001 kalite tescil belgesini almaya hak kazanmışlardır.

“Çalışmalar bununla sınırlı kalmayıp; ‘İnterpro bilişim ödülleri çerçevesinde 2001/2002 yılı mobil uygulamalar birinciliğini MOBESE Projesi (Şehir Komuta Kontrol Merkezi) Bilgisayar ve ‘e-Türkiye’ dönüşümünü hızlandırmak ve başarıya ulaşmasına katkıda bulunmak amacı ile TÜSİAD ve Türkiye Bilişim Vakfının düzenlemiş olduğu ‘e-Türkiye Ödülleri’ organizasyonunda 39 proje arasından Pol-Net projesi , ‘e-Devlet Büyük Ödülü’nü almıştır.”⁵⁷

Norm Kadro adı altında branşlaşma ve yeniden yapılanma çalışmasında iyi bir noktaya gelinmiştir. Yine bu konuyla ilgili olarak, karakolların polis Merkezlerine dönüştürülmesi, mobil merkezlerin oluşturulması ve halkla mesafesiz şekilde halk içinde görev yapılması da başarılı çalışmalardan sayılmaktadır. Polis Akademisi ‘nin, Akademi ve Polis Meslek Yüksek Okulu’nu içine alan Güvenlik Bilimleri Fakültesi adı altında bir üniversiteye dönüştürülmesi de yeni vizyonun getirdiği olumlu sonuçlar olmuştur.

Bu, hizmetiçi eğitimi ve basılı yayınların sayısını ve kalitesini artırmıştır. TDP projesinin önemini kavrama ve uygulama isteği bu değişimin neticesinde ortaya çıkmıştır.

“Toplum Destekli Polislik sadece polis-halk ilişkilerini düzenlemekle kalmayıp, aynı zamanda polisin meşruluğunu da artırmaktadır. Polis ile halk arasındaki iyi ilişkiler, en uygun ve halk tarafından kabul olunan polisiye yöntemlere taban hazırlarlar. Toplum destekli polislik otoriter, militarist ve uzlaşmacı olmayan polis uygulamalarına alternatif olmaktadır. Suçtan mağdur olanların da çalışma kapsamına alınması toplum destekli polisliğin temel ilkeleri arasındadır.”⁵⁸

⁵⁶ Emniyet Genel Müdürlüğü, “Kalite El Kitabı”, Ankara, 2002, s..22

⁵⁷ <http://www.egm.gov.tr/e-TR/e-tr.odulleri.asp> (27.05.2008)

⁵⁸ Emniyet Genel Müdürlüğü, Eğitim Serisi-2, Ankara, 2000, s.152

2000’li yılların başından itibaren başlayan TDP çalışmaları, günden güne gelişme göstermektedir. Bu konuda hem akademik alanda hem de sahadaki uygulamaları yakından takip eden teşkilat, gelinen noktada uygulama safhasına geçmiştir. Seçilen ilk 10 pilot ilde uygulamaya konulan ve halkın dert ve sıkıntılarında polise başvurduğu memnuniyetle gözlenen TDP ile ilgili sonuçların ümit verici olduğu, 22/01/2007 tarihli genelgeyle TDP uygulaması yapılan illere 10 yeni vilayetin eklenmesi ile de görülmektedir.⁵⁹

“Teşkilatın yeniden yapılanması dışsal gelişimine paralel olarak, içsel gelişimini tamamlaması da süreklilik arz edecektir.”⁶⁰

TDP’nin sadece suçla mücadele olmadığı, aynı zamanda uygulayan kurumları değiştirici özelliği de bulunmaktadır.

1.3. İhtiyaç

Modern demokratik toplumlarda polis; suçla mücadele etmek, kamu düzenini ve kanun hakimiyetini sağlamak, vatandaşın temel hak ve hürriyetlerini korumakla mükelleftir. Kolluğun bu kanuni ve toplumsal rolü ülkeden ülkeye değişiklik sergileyebilmektedir. Ancak aynı demokratik kriterlerin kurumsallaştığı ülkelerde bu farklılık marjı daralmakta, karşılaşılan problemlerde dahi büyük benzerliklere rastlanılmaktadır. Toplumda her zaman dinamik olan bu değişme; talepleri ve önceliklerin sırasını zaman içinde değiştirmiştir. Zaten toplumun, devleti, kendisine hizmet etmek için oluşturulmuş, siyasi iradesinin yansıması bir aygıt olarak görmesi ve kabullenmesiyle, kurumları bu yeni yaklaşıma geçmeye zorlaması, neden dünya tarihindeki en büyük gelişmelerin 20. yy. başından itibaren görülmeye başlandığı sorusunun da cevabını verir. Polis teşkilatlarının hemen her ülkede temel kurumlardan olduğu düşünülürse, bu değişime çabuk adapte olma ve bu yönde gelişim gösterme de agresif derecede faaliyet göstermeleri şaşırtıcı olmaz.

“Artık günümüzde insanlar için güvenlik ihtiyacı nasıl kaçınılmaz ve zaruri bir ihtiyaç halini almışsa “Toplum Destekli Polis” anlayışı da kaçınılmaz ve zaruri bir hal almış bulunmaktadır. Polisin toplumdan ayrı, toplumun da polisten ayrı yaşaması mümkün değildir. Polis ve halkın, resmin bütününe teşkil eden ve birbirine adeta su gibi hayat veren

⁵⁹ Emniyet Genel Müdürlüğü, a.g.k., s. 228-229

⁶⁰ <http://www.caginpolicisi.com.tr/40/39-40-41.htm> (22.04.2008)

birer parçadan ibaret olduğu akıldan çıkarılmadığı sürece suç ve suçlular ile mücadelede başarılı sonuçlar alınması da kaçınılmaz olacaktır.”⁶¹

Bu anlayış çerçevesinde, modern Türkiye’nin modern polis teşkilatı da AB üyeliğinin getirdiği itici güçle yeniden yapılanma sürecine girmiştir. TDP bu anlayışın getirdiği somut projelerden sadece bir tanesidir.

“Ülkemiz açısından düşünüldüğünde toplum destekli polisliğin önemli bir ihtiyaç olduğu tartışmasızdır. Değişmeye paralel olarak artan suçlulukla mücadele, polisliğin niteliğinde değişimleri gerekli hale getirmektedir. Türk polisinin donanımında geçmişle kıyaslanamaz gelişmeler olduğu bilinmektedir.

Özellikle artan yatay hareketlilikle birlikte nüfus artışının giderek daha geniş ve karmaşık bir yapıya dönüştürdüğü büyük kentlerimizde informal sosyal kontrolün yerini alan bir çok formal sosyal kontrol araçları ki polis bunun en önemli kısmını teşkil eder, suçla mücadelede önemli göreve sahiptir.”⁶²

Ülkemizdeki suç oranlarının, ekonomik, sosyal ve bazı diğer saiklerle artış göstermesi, suç işlemenin bireysellikten çıkıp organize hale gelmesi ve değişken iç nüfus hareketleri suçla mücadeleyi zorlaştırmıştır. TDP bu açıdan, her şeyden evvel bir zorunluluk teşkil eder. Yaşanan süreç, böyle bir açılımı zorlayıcı faktörler içermektedir.

1.4. AB Uyum Süreci

Türkiye, Avrupa Birliği (AB) Devlet ve Hükümet Başkanlarının katılımı ile 10 – 11 Aralık 1999 tarihlerinde gerçekleştirilen Helsinki Zirvesi’nde, AB’ye aday ülke olarak kabulü ile adeta yeniden yapılanma sürecine girmiştir.

AB müktesebatının geçerli kabul edilerek, üye tüm ülkelerde aynı şekilde olması şartı, aday üyelik statüsünde bulunan Türkiye için de bir ön koşul teşkil etmektedir.

Bu doğrultuda: “Emniyet Genel Müdürlüğü de, AB’nin Adalet, Özgürlük ve Güvenlik alanında (Örgütlü Suçlar, Karapara Aklama, Uyuşturucu Maddeler, İltica, Dış Sınırlar, Göç, Vize, Adli İşbirliği gibi konuları içeren alan) ve Siyasi Kriterler alanında (Düşünce ve İfade Özgürlüğü, Dernek Kurma Özgürlüğü, Barışçı Toplantı Hakkı ve Sivil Toplum, İşkence ve Kötü Muamelenin Önlenmesi, Yargının İşlevselliği ve Verimliliği,

⁶¹ http://www.elazig.pol.tr/article_read.asp?id=52 (11.05.2008)

⁶² http://www.egm.gov.tr/egitim/dergi/eskisayi/42/makale/Prof_Dr_Tulin_Gunsen_ICLI.htm (11.05.2008)

Nezarethane Koşulları gibi konularda) Ulusal Programa taahhütlerini ekleyerek katkıda bulunmuş, bu taahhütlerin yerine getirilmesini teminen proje çalışmalarına başlamıştır.

Projelerin kurumsal yapılanmaya katkılarına genel olarak bakıldığında;

Organize Suçlar, Karapara Aklama, Uyuşturucu ve İnsan ticareti ile mücadeleyle yönelik strateji belgeleri hazırlanmıştır. Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi kurulmuştur. Türkiye'nin entegre sınır yönetimi ile iltica ve göç stratejisinin belirlenmesine yönelik eylem planları hazırlanmıştır. Gelecekte kurulacak sınır güvenlik teşkilatının eğitim stratejisi, programı ve müfredatı hazırlanmıştır.

Kolluk birimleri ile yargı mercileri, barolar ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğinin geliştirilmesine katkıda bulunulmuştur. 28 ilde 30 şube müdürlüğünde 30 standart ifade alma odası yapılmıştır. Polis laboratuvarlarına kalite yönetim sistemi getirilmiş, delillerin olay yerinden en iyi şekilde toplanarak kriminal laboratuvarlara ulaştırılmasından sorumlu olay yeri inceleme uzmanlarının eğitim programları geliştirilmiştir. AB uygulamaları doğrultusunda, Türk Polisinin hizmet, eğitim ve personel sistemleri gözden geçirilmiştir. Toplum destekli polislik birimleri yine bu süreçte oluşturulmuştur.”⁶³

2. TDP YASAL DÜZENLEMELER

3 Ekim 2001 tarihinde Anayasamızda yapılan reform niteliğindeki değişikliklere paralel olarak 8 adet uyum kanunu çıkarılmıştır.

5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu (TCK) ve 271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK) yeniden yazılmıştır.

TDP projesini doğrudan ve dolaylı yoldan etkileyen, bir anlamda hukuki temelini oluşturan bu düzenlemeler ve ilgili kanun hükümleri, ‘Yasal Düzenlemeler’ başlıklı genel nitelikteki bölümde ayrıntılı olarak verilmiştir.

2.1. Milli Seviyede Düzenlemeler

Toplum Destekli Polislik hizmetleri, 2559 sayılı Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu esas olmak üzere, polise görev ve yetki veren ilgili diğer mevzuat hükümlerine göre yürütülür. AB uyumu kapsamında mevzuatımız büyük oranda değişmiştir. Toplum Destekli Polislik çalışmalarına dayanak teşkil eden; 1982 Anayasası, Emniyet Teşkilatı

⁶³ <http://www.isref.org/index.php?pid=43&page=view&id=959> (12.05.2008)

Kanunu, İl İdaresi Kanunu, Ailenin Korunmasına Dair Kanun ve Çocukları Koruma Kanunu gibi yasal dayanaklar bugün büyük oranda değişmiş bulunmaktadır. Yapılan bu düzenlemeler, değişiklikler ve ilgili kanun maddeleri ‘Yasal Düzenleme’ başlığı altında ayrıntılı olarak açıklanmaya çalışılmıştır.

2.2. Uluslararası Antlaşmalar

TDP ile ilgili uluslararası düzeydeki antlaşmalar henüz ulaşılabilmiş bir nokta değildir. Bunun şüphesiz birçok sebebi bulunmaktadır. Bunların en belirginini, her ülkenin polislik kurumunun aynı seviyede olmamasından dolayı önceliklerin farklılık arz etmesidir. Sözgelimi Rusya Federasyonu Interpol’e dahi üye değildir. Zaten bu bağlamda TDP’yi uygulayan ülkelerdeki faaliyetler de yerel özellik taşımaktadır. Ancak özellikle Avrupa Birliği ‘nin bu projeyi desteklemesi ve kabul ettiği yerel projelerin uygulanması için mali destek sağlaması çekiciliği artırmaktadır. Bu sebeple TDP’nin uluslararası boyutu, AB özelinde açıklanmaya çalışılmıştır. Ancak Uluslararası polis Birliği olan IPA’nın projeyi desteklemesi, Birleşmiş Milletler Örgütü nezdindeki tanınırlılığını ve desteğini artırmıştır. Projenin, BM’ye üye ülkeler için zorunluluğu olan bir noktaya gelmesinin uzun süre alacağı düşünülmektedir.

2.3. AB Uyum Sürecindeki Düzenlemeler

Ülkemizin, AB’nin 1999 Helsinki zirvesiyle aday ülke statüsünü kazanmasıyla, özellikle müktesabatın uyumu yönünde çalışmalar başlamıştır. Bu sebeple T.C. AB ile bir takım antlaşma ve sözleşmelere imza atmıştır. Bu konuda atılan adımlardan en önemlisi ki aynı zamanda AB’nin kendisi için de çıkış açıcı olmuştur, Amsterdam Antlaşmasıdır. Bu antlaşma seyahat özgürlüğünü esas almakla birlikte; bu özgür alan içinde güvenlik alanı oluşturmayı hedeflemektedir. Bu hedef şüphesiz ülke polislerinin işbirliğini gerektireceğinden, taraflara getirileri olacaktır.

Bu sebeple, Avrupa Birliği’ ne üye ülkelerin polis teşkilatlarınca değişik amaçları olan bazı çalışma grupları oluşturulmuştur.

“Trevi, Berne Kulübü, Pompidou Grubu, Europol bunlardan bir kaçıdır.”⁶⁴

⁶⁴http://www.egm.gov.tr/egitim/dergi/eskisayi/32/web/makaleler/Arif_SEZER_Mehmet_KUL.htm (11.05.2008)

“Bu amaca yönelik işbirliği ilk önceleri TREVI Grubu ve Schengen Sözleşmeleri çerçevesinde gerçekleştirilmiş; bu girişimler daha da geliştirilerek Avrupa polis Ofisi (Europol) çıkarılmıştır.”⁶⁵

AB uyum paketlerinde özellikle hukuk ve yargı alanında yapılan eşleştirme uygulamaları ile kanun yönünden büyük mesafe alınmıştır. Özellikle terör ve uyuşturucu ticareti konusunda daha önceden başlayan işbirliği, bugün yasadışı insan ticaretinden, kara para aklamaya kadar hemen tüm konularda sıkı bir işbirliği ve uyumu mümkün kılmıştır. Avrupa Konseyi’nin de bu tür işbirliği ve projelere önem atfetmesi, uygulanabilirliği arttırmıştır. Üye veya aday ülkeleri bağlayıcılığı olmayıp tavsiye niteliği taşımasına karşın, ‘Avrupa polis Etiği Yönetmeliği’ Türkiye tarafından takip edilmekte ve yine rehber niteliği taşıyan ‘Uygulama Eşdeğer-İzleme Belgesi’ TDP ile ilgili baş kaynak niteliği taşımaktadır. Eşleştirme projesi çerçevesinde TDP uygulamaları İspanya ile gerçekleştirilmekte olup, önceleri 10 pilot ilde uygulamaya konulan proje, bugün 25 ilde uygulanmaktadır. Aday ülkelik sürecinden daha eskiye dayanan Türk polis teşkilatının Avrupalı kurumlarla münasebeti bugün üyelik sürecinin getirdiği disiplinle daha hızlı ve sağlıklı bir yönde ilerlemektedir. Bu tür çalışma veya düzenlemelerin, somut anlamdan çok mantalite değişikliğini içermesinin gelecek yıllarda Türk polis teşkilatına daha fazla yararlar getireceği tahmin edilmektedir. Son birkaç yıldır polislik alanında Avrupa Konseyi bünyesinde gerçekleşen çalışmalarda bu yaklaşımlar işlenmiş ve hazırlanmış, bir tavsiye niteliğinde üye ülkelere sunulmuştur.⁶⁶

3. POLİS TEŞKİLATININ YENİDEN YAPILANDIRILMASI

Ülkemizin içerisinde bulunduğu coğrafi, stratejik ve jeopolitik konumu ile ülkemizin hızla kalkınma gayreti, dış güçler tarafından gıptayla karşılanmasına rağmen, yine, bu güçler tarafından engellenmek istenmektedir. İnsanlarımızı ve ülkemizi bölmeye yönelik faaliyetlerinde, yerli işbirlikçilerini de yanlarına alarak ülkemiz üzerindeki kötü emellerini gerçekleştirmeye çalışmaktadırlar. Bu sebeple, ülkemiz, yıllardır, iç ve dış kaynaklı terör olaylarına sahne olmaktadır. Güçlendirilmiş, güçlü bir polis teşkilatı, bu sorunu halledecek güçte olacaktır.

Hızla artan nüfusumuz, diğer yandan, çeşitlenen suçlar ve yeni suç teknikleri ve insan kaynakları sorunları karşısında, polisimizin suç ve suçlularla hukuk kuralları

⁶⁵ Köktaş, A., “Avrupa Polis Ofisi (EUROPOL)”, Emniyet Genel Müdürlüğü Polis Dergisi, Sayı 22, Ankara, 2000, s.61.

içerisinde mücadele edebilmesi için, teknik açıdan kendini yenilemesi ve suçlunun kullandığı teknolojidenden daha üstün bir teknolojiye sahip olması gerekmektedir. Bu da büyük bir maliyet yükü getireceğinden, Emniyet teşkilatının devlet bütçesinden aldığı payın yükseltilmesini gerektirmektedir.

İçişlerine bağlı iç güvenlik kuruluşlarından sadece Emniyet teşkilatı 657 sayılı Kanuna tabiidir; diğer kuruluşlar ise, kendi özel kanunlarına tabidir. 19.02.1980 tarihinde, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa eklenen ek geçici 54 üncü maddesiyle Emniyet teşkilatı personel kanunu çıkarılmasına imkân sağlanmıştır; ancak, aradan yirmi sekiz yıl geçmesine rağmen, bu çalışma gerçekleşmemiştir. Bir an önce çıkarılması gereken Emniyet teşkilatı personel yasası, Emniyet teşkilatı mensuplarımızın tüm özlük haklarının, daha verimli, etkin ve hızlı bir şekilde yasal çerçevede düzenlenmesine imkân sağlayacaktır.⁶⁷

3.1. Teşkilatın Fonksiyonel Organizasyonu

1990 yıllardan itibaren kurum yönetiminde yeni anlayışlar ortaya çıkmaya başlamıştır. merkezi yapılanmadan, uzmanlaşma merkeziliğinde, inisiyatif almaya dayanmaktadır. Organizasyon kültürü de bu değişimin içini dolduran kılavuzudur. Bu konuda ‘Toplam Kalite Yönetimi’ ve ‘Organizasyon Kültürü’ bu yeni yaklaşımların iki mihenk taşıını oluşturur. Weberyen tarzı aşırı bürokrasiye dayanan yönetim sistemleri, özellikle 1970’lerde ciddi bunalıma sebep olmuş, bu bunalım ülkeleri yeni arayışlara itmiştir. Başını ABD ve Almanya’nın çektiği gelişmiş ülkeler bu yönetim krizinden, kamu yönetimi ile modern işletme sistemlerini birleştirerek çıkabilmişlerdir. Taylor ve Fayol’dan etkilenen bu modern sistem; sivil toplumun güçlendirilmesi, toplam kalite yönetimini, şeffaflığı, yerel karalma ve yetki genişliğini esas alır. Bu tür yaklaşımlar her zaman olduğu gibi önce özel sektör dünyasında kabul görmüş ve uygulamaya konulmuştur. Kamu kurumları da bu gelişmeleri yakından takip ederek bu süreci ıskalamamaya çalışmışlardır.⁶⁸

Bu yeni anlayış, sıkı hiyerarşik

“Genel olarak organizasyon kültürü, bir teşkilat, örgüt kurum yapılarının, kurum, kuruluş veya işyerinde yazılı olmayan kuralları, insanların kafalarındaki hakim anlayışı,

⁶⁶ Emniyet Genel Müdürlüğü, a.g.k., s.100

⁶⁷ <http://www.hukuki.net/kanun/657.15.text.asp> (17.06.2008)

zaman içinde geliştirdikleri gelenekleri, anlayışları ve normları temsil eder. Organizasyon kültürü, çalışanlara bir aidiyet ve kimlik duygusu verir ve her organizasyon zaman içerisinde kendine ait bir kültür oluşturur. Pettigrew Organizasyon kültürünü ‘Belirli bir grup için belirli bir zamanda geçerli olan, kolektif olarak benimsenmiş anlamlar sistemi’ olarak tanımlamıştır.

Geleneksel ve çağdaş polislik felsefeleri, kendi organizasyonlarının problemlerine yaklaşımda da bazı değişiklikler göstermektedir. Klasik anlayış, organizasyonun çözülme problemlerini kızgınlık içerisinde, kontrol edilemeyen hisliliklerle ifade etmeye çalıştığı için sadece kızgınlığın sergilendiği fakat teşkilatın problemlerini anlatabilmekten uzak bir görünüm sergiler. Esasen bu durum organizasyonun problemlerini anlatmada etkili iletişim tekniklerinin, geleneksel anlayış içerisinde pek makes bulamadığının da en açık göstergesidir. Geleneksel anlayışın problemlere bir başka yaklaşımı ise pasif tepkidir. Yani, işin sadece minimum seviyede yapılp onun ötesinde hiç bir yenilik ve gelişme çabası gösterilmemesidir. Bir başka ifadeyle ‘madem problemlerimize göz kapatılıyor öyleyse bizden bu kadar iş’ mantığı sergileniyor.

Buna karşılık çağdaş polis organizasyonları, kendi sorunlarını gözardı etmez ve onları sadece konuşmakla kalmayıp, sorunlarına mantıklı ve bilimsel çözüm önerileri sunarlar. Ayrıca, problemlerinin çözümünü başkalarından beklemek yerine neler yapılması gerektiğini tespit eder ve çözüm odaklarını harekete geçirirler. Modern polis kültürünün diğer bir hüsiyeti ise rasyonel çözüm önerilerini en etkili iletişimlerle anlaşılır ve kabul görür hale getirmeleridir.”⁶⁹

Yani organizasyon kültürü bir ortak paylaşımı ifade eder. Bu Türk polis teşkilatına ne kazandırır veya TDP için ne ifade eder? Her polis örgütü, güvenlik sağlamak gibi devamlılık isteyen, bu konuda zaaf içermemesi gereken zor bir görevi yerine getirmeye çalışır. Bu yedi gün yirmi dört saati, her koşulu ve mahalli kapsayan komplike bir görevdir. Üstelik, kamu barış ve huzurunu temin ve korumak gibi unsurları içeren bu misyon, toplumsal hayatın ve düzenin birinci şartı olan güvenliği temel ve hedef alır.

“Günümüzün modern devlet ve toplum yapısında artık polisin çok önemli bir görev yerine getirdiği ve dâhili güvenliğin sağlanmasında en önemli kuruluş olduğu bilinmektedir...

⁶⁸[http://www.emniyet.gov.tr/egitim/dergi/eskisayi/43/web/makaleler/Kenan Mehmet EKICI Canturk CAN ER.htm](http://www.emniyet.gov.tr/egitim/dergi/eskisayi/43/web/makaleler/Kenan_Mehmet_EKICI_Canturk_CAN_ER.htm) (29.06.2008)

⁶⁹http://www.caginpulisi.com.tr/65/38-39-40-41.htm#_ftn1 (15.05.2008)

Polisin, asayiş ve güvenliğin sağlanmasının yanında, vatandaşların işlerini kolaylaştırma ve yardım, suçun önlenmesi, bazı resmi belgelerin düzenlenmesi ve kontrolü gibi görevleri de vardır. Bu görevlerle ilgili yasal düzenlemeler, eğitim ve uygulama alanlarında cumhuriyetin kuruluşundan beri gittikçe daha profesyonel ve modern devlet ve hayata uyumlu çalışmalar yapıldı ve yapılmaya devam etmektedir. Özellikle özlük haklarında bazı yetersizlikler bulunmasına rağmen bugün Türk polis teşkilatı uzun bir süreçten geçerek belli bir seviyeye gelmiş ve modern anlamda bir emniyet teşkilatı haline gelmiş durumdadır.”⁷⁰

“Öğrenen organizasyon olmanın emniyet teşkilatı açısından önemi ve avantajları;

Öğrenen organizasyon, özel sektör işletmeleri tarafından değişik yöntemlerle kurulmaya çalışılan bir sistem haline gelmiştir. Özel sektör kuruluşlarını öğrenmeye iten teknolojik, ekonomik, politik ve sosyal nedenler son 20 yıldır kamu sektörünü de etkilemeye başlamış ve kamu kurum ve kuruluşlarını değişime zorlar hale gelmiştir. Günümüzde pek çok kamu kurum ve kuruluşu, ISO çalışmaları, kıyaslama teknikleri, toplam kalite yönetimi, kalite güvence sistemi gibi tekniklerle öğrenme yolundadır. Emniyet teşkilatı da öğrenen organizasyon olmalıdır. Polisin tüm toplumlarda iki temel görevi vardır. Birincisi, önleme görevi, ikincisi ise işlenen suçun sanığını yakalamadır. Bu görevlerin insanlar için ve insanlar lehine yerine getirilebilmesi için öğrenen organizasyon olma zorunluluğu vardır. Öğrenen organizasyon olma yolunda emniyet teşkilatında öncelikle ve özellikle öğrenme ikliminin oluşturulması gerekmektedir. Bunun yanında, emniyet mensuplarının öğrenmeye hazır hale getirilmesi de gerekmektedir. Bununla ilgili olarak bazı yasal düzenlemelerle emniyet teşkilatının öğrenme potansiyeli artırılabilir ve neticede öğrenen organizasyon haline gelmesi sağlanabilir ve sağlanmalıdır.”⁷¹

Bugün gelinen nokta geçmişle kıyaslandığında azımsanmayacak ölçüdedir.

“Emniyet teşkilatı bilim ve teknoloji uygulamaları, hatta üretimi (en azından nisbi olarak) dinamik bir teşkilat. Yeniden yapılanma, toplam kalite yönetimi, personel eğitimi, iletişim, bilgisayar vs. ile ilgili projeler gerçekleştiriliyor; çalışmalar sürdürülüyor.”⁷²

Bu değişimin araç veya gereç anlamdaki fiziki durumdan çok, yönetim, proje, çağdaşlaşma gibi mantalite değişikliğini içeren yapıda olması daha da sevindiricidir.

⁷⁰ <http://www.caginpolsi.com.tr/72/14-15-16.htm> (12.04.2008)

⁷¹ <http://www.pa.edu.tr/tr/baskanlik/index.php?sayfa=13&tur=1&id=12&yazar=3> (17.03.2008)

⁷² Özdöl, H., “Emniyet Teşkilatının Gelişimi ve Sistematik Düşünce”, Emniyet Genel Müdürlüğü Polis Dergisi, Sayı 22, Ankara, 2000, s. 160

“Halkın istekleri doğrultusunda belirlenmeyen politikaların ve bunun paralelinde verilen kararların, polisin yetki ve sorumlulukları konusunda sorunlara yol açacağı savunulabilir. Bunun için, kısa vadede yerinden yönetim sistemine geçmek mümkün olmazsa da, Türkiye’de en azından, taşra teşkilatlarına daha fazla sorumluluk verilmek suretiyle, aşırı merkeziyetçiliğin hafifletilmesi gerekir.”⁷³

Toplumun güvenini kazanmış, karşılıklı korkunun yerine anlayışın egemen olduğu, katılımlı sorumlulukla gelişen bu anlayışla toplumda polisin etkinliğinin artması kaçınılmazdır. TDP gibi projelerin bu anlayış değişikliğinin ürünü olduğu düşünülürse, bu doğrultuda bu kazanımların ne kadar önemli olduğu ve her zaman yeni projelerle desteklenmesi ve geliştirilmesi gerçeği önem arz etmektedir.

3.2. Yasal Düzenleme

TDP ile ilgili mevzuat sistemizde müstakil bir düzenleme bulunmamakla beraber, ilki 2003, diğeri 2006 ve son olarak da 2008 tarihli İçişleri Bakanlığı genelgeleri ile yasal bir başlangıç noktası oluşturulmuş, uygulama örnekleri ile de gelişme göstermiştir. AB ile varılan aday üyelik statüsü sürecinin başlaması ile bu kanaldan gelen Twinning projeleri gibi oluşumlar, Tverni gibi çalışma grupları ve Europol, IPA gibi uluslararası Polis organizasyonları da bu gelişimin devam ettiği süreci destekleyen yan ve yurtdışı kaynaklar olmuştur.

Bununla birlikte, görev portföyü çok geniş olan Polis Teşkilatı, bu genişlikle doğru orantılı olarak, başta anayasa olmak üzere, bir çok hukuki mevzuat dalıyla bağlantılıdır. Bu çeşitli mevzuat, TPT’ını yetkilendirdiği gibi, onu sorumlu da tutmaktadır. Aşağıda ayrıntılı olarak belirtilen ilgili hukuk metinleri TPT gözünden daha çok TDP odaklı olarak yorumlanmaya çalışılmıştır.

“TDP uygulamalarında dikkate alınması gereken 1982 Anayasası hükümleri aşağıya çıkarılmıştır:

Devletin Temel Amaç ve Görevleri:

Madde 5 - Devletin temel amaç ve görevleri, Türk milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal,

⁷³ Aydın.,A.H. “Merkeziyetçi ve Yerinden Yönetilen Polis Sistemlerinde Karar Verme”, Emniyet Genel Müdürlüğü Polis Dergisi, Sayı 29, Ankara, 2001, s.8

ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır.

Kanun Önünde Eşitlik:

Madde 10 - Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.”⁷⁴

Anayasalar yapısı itibari ile tüm yasal mevzuatın temelidirler. Aynı zamanda anayasalar, devletin toplumla yaptığı sözleşme metinleridir. Belirli bir zümre, sınıf veya kişiye bağlı olmaksızın görev yapan demokratik Polis Teşkilatları, anayasada belirtilen ve çerçevesi çizilen sınırlar içinde, görevlerini ve sorumluluklarını yerine getirirler. Madde 5 ve 10’da belirtilen hükümler, Polisi doğrudan ilgilendirmektedir. Zira, bireylerin temel hak ve hürriyetlerini korumak, herkesin kanun önünde eşit olduğu prensibiyle herkese hakkaniyetli ve kanuni şekilde davranmak aynı zamanda Polisin temel görevleridir. Polisin, bütün uygulamalarında bireyler arasında ayırım yapmadan görev yapması bireylerin hukuka olan güvenlerinin de pekişmesini sağlayacaktır. Böyle bir neticenin, halkın polise vereceği desteğin artmasına yol açacağı kuşkusuzdur.

“Temel Hak ve Hürriyetlerin Niteliği:

Madde 12 - Herkes, kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere sahiptir.

Temel hak ve hürriyetler, kişinin topluma, ailesine ve diğer kişilere karşı ödev ve sorumluluklarını da ihtiva eder.

Kişinin Dokunulmazlığı, Maddi ve Manevi Varlığı:

Madde 17/1 - Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.

Kişi Hürriyeti ve Güvenliği:

Madde 19/1 - Herkes, kişi hürriyeti ve güvenliğine sahiptir.”⁷⁵

Bireylerin sahip oldukları bu temel haklar aynı zamanda devredilemez haklardır. İnsanlar, yaşama ve gelişme, maddi-manevi şahsiyetine dokunulmazlık ve güvenli bir ortamda hayatlarını devam ettirme haklarına sahiptirler. Bu hakları ve koşulları vaad eden devletin, vaadini yerine getirebilmesi için bazı kurumlara ihtiyacı vardır. Polis teşkilatı yukarıda bahsedilen fonksiyonların gerçekleştirilmesinde birinci derecede rol oynayan bir kurumdur. Devlet otoritesinin toplum gözüyle en önemli temsilcisi olan Polisin, bu vaadin

⁷⁴ <http://www.asayis.pol.tr/tdpyasalduzenleme.asp> (17.05.2008)

⁷⁵ <http://www.asayis.pol.tr/tdpyasalduzenleme.asp> (17.05.2008)

gerçekleştirilmesi ve sağlanmasında oynayacağı rol, onun toplum gözündeki yerinde tayin edecektir.

“Dernek Kurma Hürriyeti:

Madde 33 - (Değişik madde: 03/10/2001 - 4709 S.K./12. md.)

Herkes, önceden izin almaksızın dernek kurma ve bunlara üye olma ya da üyelikten çıkma hürriyetine sahiptir.”⁷⁶

Herhangi bir devlet organından bağımsız bir şekilde özel kişilerin girişimiyle kurulan sivil toplum örgütleri, kamuoyu oluşumunda ve toplumun bilgilendirilmesinde önemli rol oynarlar. Sivil toplum örgütleri ile dayanışma ve işbirliği yapılmaksızın yapılan suçla mücadelede başarılı sonuçlar alınması zordur. Ülkemizde kurulan bir çok sivil toplum teşkilatları ve dernekler toplumsal yaralar üzerinde halk ile polis teşkilatı arasında köprü oluşturmaktadırlar. Amatem, Sokak Çocuklarını Koruma derneği gibi sivil toplum örgütleri yaptıkları faaliyetlerle Polisin çalışmalarına destek vermektedirler.

“Ailenin Korunması:

Madde 41 - Aile, Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır.

Devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması ve aile planlamasının öğretimi ile uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır, teşkilatı kurar.”⁷⁷

Aile, toplumun en küçük sosyal birimini oluşturur. Bu yapının bozulmasının, doğal olarak ailelerin bir araya gelerek oluşturduğu topluma da sirayet etmesi kaçınılmazdır. Polisin sosyal görevlerinin büyük bir bölümü aileyle ilintilidir. Aileye yönelik yapılacak olumlu faaliyetler, genel olarak toplumun Polise olan bakış açısını da olumlu yönde değiştirecektir. Suç ve suçlularla mücadelede aile ve Polisin birlikte hareket etmesi, ailelerin katılımını yüksek seviyede sağlayacak girişimlerin olması, hem Polisin hem de toplumsal yaşamın lehine olacak sonuçları doğuracaktır.

“Çalışma ve Sözleşme Hürriyeti:

Madde 48 - Herkes, dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetlerine sahiptir. Özel teşebbüsler kurmak serbesttir.

Çalışma Hakkı ve Ödevi:

Madde 49 - Çalışma, herkesin hakkı ve ödevidir.”⁷⁸

⁷⁶ <http://www.asayis.pol.tr/tdpyasalduzenleme.asp> (17.05.2008)

⁷⁷ <http://www.asayis.pol.tr/tdpyasalduzenleme.asp> (17.05.2008)

⁷⁸ <http://www.asayis.pol.tr/tdpyasalduzenleme.asp> (17.05.2008)

Çalışma hayatının tüm yönleriyle serbest olması, toplum ve iş hayatının gelişmesi için gereklidir. Her bireyin bu konuda bir güvenceye sahip olması, bireylerin devlete olan güvenlerinin pekişmesini sağlayacaktır. Bu durumun tersine dönmesini önleyecek tedbirlerin alınması Polisin sorumluluğundadır. Aynı şekilde, toplumun ekonomik ve sosyal refah düzeyinin artması, halkın polise olan destek seviyesini doğrudan etkileyecektir.

“Sağlık Hizmetleri ve Çevrenin Korunması:

Madde 56 - Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir.

Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir.”⁷⁹

Toplumun tüm kesimlerini ilgilendiren çevre ve sağlık sorunlarına karşı alınan önlemlerde, Polisin rolü ve öneminin artması ile polis-Halk ilişkileri daha da gelişecektir. Dikkat edilirse bu sadece devletin bir görevi değil, aynı zamanda bireylerin ödevidir. Polisin, bireylerin bu ödevi yerine getirirken onları desteklemesi, toplum ve Polis arasındaki ilişkiye yeni açılımlar kazandırabilir.

“Gençliğin Korunması:

Madde 58 - Devlet, istiklal ve Cumhuriyetimizin emanet edildiği gençlerin müspet ilmin ışığında, Atatürk ilke ve inkılapları doğrultusunda ve Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmayı amaç edinen görüşlere karşı yetişme ve gelişmelerini sağlayıcı tedbirleri alır.

Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır.”⁸⁰

Ailenin korunması başlığında olduğu gibi, geleceğin teminatı olan gençliğin korunması toplumsal yapının da korunmasını sağlayacaktır. Zaten, sadece gençleri değil, toplumun tamamının kötü alışkanlıklar kazanmasını engellemek, bu yönde kötü faaliyetlerde bulunanları men etmek Polisin asli görevleri arasındadır. Bu bağlamda, gençlere vatandaşlık bilincinin kazandırılması da polis-halk ilişkilerine olumlu yönde katkı yapacaktır.

“İdarenin Bütünlüğü ve Kamu Tüzelkişiliği:

Madde 123 - İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir.

⁷⁹ <http://www.asayis.pol.tr/tdpyasalduzenleme.asp> (17.05.2008)

⁸⁰ <http://www.asayis.pol.tr/tdpyasalduzenleme.asp> (17.05.2008)

İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır.

Kamu tüzel kişiliği, ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulur.

Mahalli İdareler:

Madde 127 - Mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişileridir.

Mahalli idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir.

Merkezi İdare:

Madde 126 - Türkiye, merkezi idare kuruluşu bakımından, coğrafya durumuna, ekonomik şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre, illere; iller de diğer kademeli bölümlere ayrılır.

Üst kademe yöneticilerinin yetiştirilme usul ve esasları, kanunla özel olarak düzenlenir.”⁸¹

Yerel yönetimlerle karşılıklı dayanışma ve işbirliği yapılmaksızın, suçla mücadele politikalarının beklenen düzeyde başarıya ulaşması mümkün değildir. TDP gibi projeler, diğer resmi ve özel kurum ve kuruluşlarla da sıkı bir işbirliğini temel alırlar.

“TDP uygulamalarında dikkate alınması gereken PVSK hükümleri aşağıya çıkarılmıştır:

Madde 1 - Asayiş, amme, şahıs, tasarruf emniyetini ve mesken masuniyetini korumak ve halkın ırz ve can ve malını muhafaza ve ammenin istirahatını temin etmekle mükellef olan polis; bunlara her hangi bir suretle vuku bulacak taarruz, tecavüz ve sarkıntılığ menetmeğe ve mütecasirlerini yakalamağa ve haklarında kanunen yapılması lazım gelen muameleye başlamağa mecburdur.

Polisin umumi emniyete müteallik inzibati vazifeleri iki kısımdır :

A - Kanunlara ve nizamnamelere ve Hükümet emirlerine ve amme nizamına uygun olmayan hareketlerin işlenmesinden evvel önünü almağa çalışmak,

Suç ve suçluluğa yönelik polisin önceden alacağı tedbirler sayesinde toplumda oluşan güven duygusu sayesinde halkın polise olan desteği artacaktır

⁸¹ <http://www.asayis.pol.tr/tdpyasalduzenleme.asp> (17.05.2008)

B - işlenmiş olan bir suç hakkında Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ile diğer kanunlarda yazılı vazifeleri yapmak.”⁸²

Devletin en büyük ödevi toplumsal yaşamın huzurunu tesis etmektir. Bu ödevin yerine getirilmesi, büyük ölçüde Polisin göstereceği performansa bağlıdır. Polis, hem suç oluşmadan gerekli tedbirleri almak hem de suç oluşmuşsa derhal aydınlatmak, faillerini bulmakla yükümlüdür. Olayların meydana geldikten sora suçluların zamanında yakalanması ile toplumda oluşan adalet duygusu, halkın polise olan desteği artacaktır.

“Madde 2 - Polis, aşağıda yazılı olan ve buna benzeyen hallerde halka yardım eder:

A) Yolda hastalanarak veya bir kaza ve sair bir arızaya duçar olarak düşüp kalan ve yerine gitmeğe muktedir olamayan kimseleri münasip nakliye vasıtalarıyla oturdukları yere göndermeğe ve acele tedaviye muhtaç olanları mevcut olan yerlerde ilk tıbbi yardım ve imdat merkezlerine, hastahaneye veya en yakın eczahaneye, doktor muayenehanesine veya işin göstereceği ihtiyaca göre kabil muayenehanelerine ve emsali müesseselere götürerek tedavi ettirmeğe ve bu gibi hallerde acele olarak en yakın ailelerine haber vermeğe ve görülecek lüzum üzerine beraberinde gitmeğe veyahut yanlarına birer memur terfik etmeğe çalışır.

Bunlardan başka çocuk doğurmak gibi müstacel haller sebebiyle vuku bulacak talepleri ve zaruretleri derhal nazarı dikkate alarak en yakın yerlerde bulunan doktor, kabile ve diğer lüzum görülen vasıtaları tedarik ve temin eder.

B) Polis, bir yerde vapur; şimendifer gibi nakil vasıtalarına yetişememek veyahut bu vasıtaların hareket edememesi yüzünden yolundan geri kalan ve gideceği yeri olmayan ve bunu tedarikten aciz bulunan kimseleri münasip mahallerde barındırmak çarelerine tevessül eder.

C) Polis, sokaklarda dolaşan ve oturduğu yeri haber vermekten aciz bulunan kimseleri ve çocuklarla acizlerin kanuni mümessillerini tahkik ederek kendilerine tevdi eder. Kanuni mümessilleri bulunmadığı takdirde buluncaya kadar teşkilatı olan mahallerde içtimai muavenet müesseselerine veya mahalli belediyesine teslim eder.

Ç) Yukarıdaki fıkrada yazılı çocuklarla acizlerin kanuni mümessilleri bulunup bunları tesellümden imtina ederse keyfiyet zabıt varakasıyla tespit edilir ve haklarında kanuni takibat yapılır. Bu gibi hallerde muhakeme neticesine kadar bunlar "C" fıkrasında gösterilen yerlerde ibate ve iâşe olunurlar.

⁸² <http://www.asayis.pol.tr/tdpyasalduzenleme.asp> (17.05.2008)

D) Polis, şurada burada serseri gibi dolaşan ve kimsesiz oldukları tahakkuk eden çocukları ve çalışmağa kudreti olmayan acizleri "C" fıkrasında yazılı yerlere sevk ve teslim eder.

E) Polis, bir yer veya yol sormak için müracaat edenlere lazım gelen malumatı verir ve yolculara nakil vasıtası tedarikinde yardım eder.”⁸³

Polisin verdiği hizmetler sadece Polisiye, adli ve idari değildir. Polisin yükümlülüklerinden önemli bir kısmını sosyal içerikli görevleri oluşturur. Kaybolmuş ve terk edilmiş çocuklara sahip çıkmak, evsizlere ve yaşlılara, engellilere yardım etmek, hastaları tedavi ettirmek ve hatta adres soranlara karşılık vermek Polisin sosyal motifli görevleri arasındadır. Şüphesiz, Polisin gerçekleştireceği bu sosyal ödevler, halkın polislik hizmetleri üzerinde daha etkili olmasını sağlayacaktır.

“Madde 14 - Halkın rahatını bozacak ve rezalet sayılacak surette sarhoş olduklarından, sarhoşluk halinde başkalarına tecavüz ettiklerinden ve mutlak surette ammenin istirahatını bozduklarından dolayı polisin yakalayacağı şahıslar üzerleri aranılarak zuhur edecek para, evrak ve kıymetli eşya ile üzerinde kalması caiz olmayan eşyası tespit ve sarhoşlukları resmi bir doktor rapor ile tevsik ettirildikten sonra tanzim olunacak bir zabıt varakasıyla vakit geçirmeden cihet adliyeye tevdi olunurlar.

Madde 15 - Gürültü veya velvele ile mutat hilafı olarak çan ve alatı saire çalarak yahut kanun ve nizam ahkamına muhalif surette gürültülü meslek ve sanat icra eyleyerek halkın huzur ve rahatını ihlal etmek yasaktır. Şehir ve kasabalarda gerek mesken içinde gerek dışında saat yirmi dörtten sonra her ne suretle olursa olsun civar halkının rahat ve huzurunu bozacak surette gürültü yapanlar polisçe men olunur. Bu yasağı dinlemeyenler hakkında kanuni takibata esas olmak üzere bir zabıt varakası tanzim edilerek merciine verilir.”⁸⁴

Huzur ve sükunun korunması Polisin asli görevleri arasında yer alır. Toplum hayatında huzurun sağlanması ile güvenlik ortamı yaratılmış olur. Bu durum da; toplumun Polise verdiği desteğin artmasına ve bu konularla ilgili katılımının çoğalmasına sebep olacaktır.

“Madde 21- Polis sokak, meydan ve umuma mahsus yerlerde intizamı temin ve Seyrüsefer Talimatnamesindeki vasıflara uygun olmayan nakil vasıtalarını işletmekten ve bu vasıtaları sarhoş olarak veya seyrüseferin intizam ve selametini bozacak surette idare

⁸³ <http://www.asayis.pol.tr/tdpyasalduzenleme.asp> (17.05.2008)

⁸⁴ <http://www.asayis.pol.tr/tdpyasalduzenleme.asp> (17.05.2008)

edenleri çalışmaktan menetmekle beraber haklarında derhal zabıt varakası tanzim eder ve mevzuat hükümlerine göre takibat yapılmak üzere yetkili mercilere verir. Ancak nakil vasıtasının o andaki hal ve vaziyeti bir ehlihibre rapor ile ve sevk ve idare edenin sarhoş olması halinde sarhoşluğu resmi doktor rapor ile tevsik edilerek bu raporlar tutulacak zabıt varakasına iliştilir.”⁸⁵

Yurt genelindeki trafiğin tanzimi ve trafik kazalarının önüne geçebilmek için tedbirlerin alınması Polisçe ifa edilen bir görevdir. Trafik kazalarının ve kayıplarının çok olduğu ülkemizde, bu kazaları azaltacak uygulamaların yapılması, toplum memnuniyetini büyük ölçüde arttıracaktır. Bu da, güvenlik hizmetlerinde vatandaşın memnuniyetinin yükselmesine neden olacaktır.

“Madde 22 - İstimdat veya yangın, su baskını, boğulma gibi büyük tehlikelerin haber verilmesi veya görülmesi halinde veya cezayı müstelzim bir suçun işlenmesine veya yapılmakta devam olunmasına mani olmak için polisin eve girmesi hallerinde ne maksatla girildiği ve hadisenin mahiyeti ve neticesi hakkında bir zabıt varakası tanzim olunarak yetkili mercie verilir.”⁸⁶

Doğal afetler gibi acil durumlarda her Polisin müdahale etmesi Polis için zorunlu bir durumdur. Hatta bu tür olaylar yaşanıp söz gelimi meskene girilmesi gerekliğinde bunun için hakim kararı dahi aranmaz. Aynı şekilde bir suçun oluştuğunu veya devam ettiğini gören kolluk kuvveti yine anında olaya müdahale etmekle görevlidir. Hukuk sistemimizde gecikmesinde sakınca bulunan hal olarak ifade edilen bu acil olaylara Polisin zamanında ve profesyonelce müdahalesi, toplumda adalet ve güven duygusunun oluşmasına sebep olur. Böyle bir sonuç, halkın polise olan desteğini arttıracaktır.

“Madde 24 - Polis kuduz veya kuduz olduğunda şüphe edilen hayvanlar tarafından ısırılan kimseleri veyahut daha evvelce ısırılıp da kendilerinde kuduz alaimi meydana çıkmış olan şahısları vakit geçirmeden en yakın olan sıhhat makamına veya belediyeye haber verirler. Kudurmuş olan kimselerin mahalli sıhhat makamınca tecritleri esnasında başkalarına saldırmalarından korkulur ve bu makamlarca lüzum gösterilirse bunların polis mıntıkası dahilinde bir yerden bir yere nakillerinde ve tecritlerinde bu işlerin tehlikesizce yapılmasına polis yardım eder.”⁸⁷

Polis kendisini doğrudan ilgilendirmeyen konularda bile belli ölçüde yükümlülük sahibidir. Akıl hastalarının tedavisi Polisi direkt olarak ilgilendirmezken, aynı hastanın

⁸⁵ <http://www.asayis.pol.tr/tdpyasalduzenleme.asp> (17.05.2008)

⁸⁶ <http://www.asayis.pol.tr/tdpyasalduzenleme.asp> (17.05.2008)

⁸⁷ <http://www.asayis.pol.tr/tdpyasalduzenleme.asp> (17.05.2008)

ilgili tedavi kurumuna nakledilmesi Polisin görev alanı içine girer. Oluşabilecek salgın hastalıkların önüne geçebilmek, aynı şekilde hasta hayvanların diğer hayvanlara ve insanlara zarar vermesini engelleyecek faaliyeti icra eden kuruma Polis de yardım eder. Toplumun tüm kesimlerini ilgilendiren çevre ve sağlık sorunlarına karşı alınan önlemlerde, polisin rolünün ve öneminin artması ile polis-halk ilişkileri daha da gelişecektir.

4. POLİS VE HALKLA İLİŞKİLER

Polis, ister totaliter isterse de demokratik rejimlerde görev yapsın, devlet gücünün temsilcisidir. Devletin icracı gücünü oluşturur. Bugün halkla ilişkiler başlığı altında gerçekleşen tüm faaliyetler, daha iyi hizmet anlayışını esas alan bir felsefenin ürünüdür. Bu felsefe, halkla bütünleşmeyi, onun isteklerinin öğrenmeyi ve isteklerini gerçekleştirmeyi amaç edinir.

Güvenlik gibi yedi gün, yirmi dört saat devamlılık arz eden hizmetlerin, halktan kopuk şekilde veya onun istekleri dikkate alınmadan gerçekleştirilebilme imkanı bulunmamaktadır. Zira günümüzde Polisin başarısı, yakaladığı suçlu sayısı ile değil, halktan aldığı destek seviyesiyle ölçülmektedir.

“Bilindiği gibi devlet, hukuki-manevi bir şahsiyettir. Devleti somut bir kamu gücü haline getiren unsurlardan biri, her devlette kamu gücünü temsil eden polistir. Polisin vatandaşın gözündeki imajı, aynı zamanda siyasi rejimin ve devletin imajı demektir.”⁸⁸ Bu açıdan bakıldığında, aslında halkla ilişkiler faaliyeti bir vitrin, imaj faaliyetidir. Halkla ilişkiler insan temelli faaliyetler olduğundan, neticeleri ve etkileri de insanidir. Üstelik bu ciddi bir mesai çalışması da gerektirmektedir. “Zira yapılan bilimsel araştırmalar, Polislik işinde harcanılan mesainin % 20-30’nun gerçekten suç delillerini toplamak ve suçluları yakalamakla geçtiği, geriye kalan % 70-80’lik bölümün ise, sosyal ve toplumsal konulara harcandığını göstermektedir.”⁸⁹

TDP ‘ye göre taşıdığı değer daha erken fark edilen bir olgu olan halkla ilişkiler de bugün belli bir birikime ve noktaya ulaşmıştır. Etkisini kanıtlamış, başarılı bir çok örneği bulunan halkla ilişkiler olgusunun daha da geliştirilerek devamında fayda görülmektedir. Bu suçla mücadelede de polisin elini güçlendirecektir.

⁸⁸ Bahar, H.İ., Demokratik Polislik/Temel Yaklaşımlar, 1997, Ankara, 1997, s.1.

⁸⁹ Erdem, M., “Bakü Mektubu”, , International Police Association Turkey (Uluslararası Polis Birliği Türkiye Dergisi), Sayı 1000, 2008, s. 57

“Polisin toplum desteğini kazanabilmesi ve suçlara karşı başarılı olabilmesi için halkın gözünde imajının olumlu olması zorunludur.”⁹⁰

“Polis-halk ilişkilerinde, polisle toplumun bütünleşmesi için ilk olarak polisin kapalı kutu olmaktan çıkıp şeffaflaşması, saydamlaşması gerekmektedir.”⁹¹

Bu çerçevede, polis açısından suç ve suçlularla mücadelede halkın desteğini almak bir zorunluluktur. Bu zorunluluğun, başarılı halkla ilişkiler çalışmalarıyla başarılacağı kuşkusuzdur.

4.1. Emniyet Güçlerinin Topluma Bakışı

Polisle toplumla arasındaki ilişki, kalıp yargı ve önyargıların yoğun olduğu bir ilişkiler yumağıdır. Bu, iyi bir ilişki meydana getirmedeki en büyük engeldir. Toplumumuzda, polisin yeterli düzeyde eğitim almadığı, rüşvete meyilli olduğu, kaba hareket ettiği, tarafsız davranmadığı şeklinde önyargılar vardır. Bugün, bu tür, tamamen bilgisizlikten ve önyargıdan oluşan izlenimin büyük ölçüde değişmeye başladığı, iyi bir noktaya ulaşılarak, bilinçlenme seviyesinin arttığı memnuniyet vericidir.

Sağlıklı bir ilişki en az iki faktörün varlığı ile olabilir. Toplum ve polis bu ilişkinin iki ayağını teşkil eder. Toplum, suç ve suçlularla mücadelede polise, polis de bu mücadelede toplumun desteğine ihtiyaç duyar. Bu karşılıklı ilişki, toplumun huzurunu tesis eder. Dolayısıyla aradaki kopukluk, yanlış anlaşılımlar, önyargılar, nihayetinde toplumun huzurunu bozar. “Güvenlik hizmeti sunan polisin vizyonunda, kendi insanının memnuniyetinin sağlanması birinci hedef olarak alınmalıdır.”⁹²

Yapılan halkla ilişkiler faaliyetleri, hayata geçen TDP gibi projeler, polisin toplumu tanımak, onun desteğini kazanmak için gerçekleştirdiği faaliyetlerdir. Bu açıdan bakıldığında, toplumun da özeleştirme mekanizmasını işleterek, kendi payına düşen sorumluluğu üstlenmesi gerekir. Ancak toplum, polis gibi üniformalı, emir alan ve uygulayan, homojen bir yapıda değildir. Dolayısıyla bu bilinçlendirmede yönlendirme, koordinasyon polisin sorumluluğunda bir görevdir.

Polisin hizmet ettiği halktan en büyük şikayeti özverili çalışmanın karşılığının alınamamasıdır. “Bir kez hata yaptım, duyduğum azarın haddi hesabı yok. Bunun iki katı

⁹⁰ Bahar, a.g.k., s.2.

⁹¹ Aytaç,Ö., Medyanın Gözüyle Çeteler ve Susurluk, Ankara, 1997, s.115

⁹² Korkusuz, H.,”21. Yüzyılda Türk Polisinin Vizyonu”, Polis Dergisi, Sayı 22, Ankara, 2000, s. 43

iyilik yaptım, ağzını açıp takdir eden bir kişi bile yok.”⁹³ Bu olgu, polisin mücadele azmini doğrudan etkileyerek, moral seviyesinin düşmesine sebep olmaktadır. Halkımızın büyük çoğunluğu polisin mesai saatlerinin bile ne olduğunu bilmemektedir.

Karşılıklı etkileşim, iyi niyet ve güven ile toplum, kendisine hizmet etmek için can tehlikesini göze alarak görev yapan polislerini daha iyi tanıyacak ve iletişimde yer alan engelleri yıkacaktır.

4.2. Toplumun Emniyet Güçlerine Bakışı

Bu konu; içinde pek çok konuyu barındıran, komplike bir sorundur. Genel intiba Emniyet güçlerine bakışın olumlu olmadığı yönündedir. Ancak yapılan bazı anketlerin neticesinden anlıyoruz ki; toplumun Emniyet Güçlerine duyduğu güven % 70’le yüksek bir orandadır ve Türkiye genelinde 4. sıradadır.⁹⁴

Toplumun güveni noktasında yüksek bir değere sahip olan Emniyet Teşkilatının, bıraktığı izlenim noktasında bazı sıkıntıların olduğunu söylemek mümkündür. Belki bu konuda bir kalıp yargı, hatta önyargı durumu da söz konusu olabilir. Ancak sebebi ne olursa olsun, böyle bir sonuç için, modern kolluk kuvvetinin, gücünü ve yetkisini aldığı kendi toplumuna kızması mümkün değildir. Bilakis, hangi saiklerin toplumu böyle bir yargıya ulaştırdığı veya kendisindeki hangi hataların bu sonucu tetiklediği konusunu iyi araştırmalı ve yeni projeler üretmelidir. Özellikle Anglo-Sakson ülke polislerinde 1960 yıllarda ortaya atılarak, gelişmeye başlayan pro-aktif polislik, yani suçu işlenmesinden önce durdurmak doktrini toplumun desteği olmadan sürdürülemez bir yaklaşımdır. Bugün tüm modern toplumlarda kabul gören genel anlayış, bir suçun işlenmesini önlemek ve eğer suç işlendiyse de derhal aydınlatmaktır. Her iki aşamada da halkın desteği olmadan bir başarı yakalanması mümkün değildir. Bu olumsuz ve kesin yargılı bakışı değiştirmek, yeni projelerin hayata geçirilmesi ve bunun topluma profesyonelce tanıtılmasından geçer.

İfa ettiği görev sebebiyle toplumun içinde ve her kademesinde bulunan Polisin, faaliyetleri sebebiyle eleştirilmesi gayet doğaldır. Bu eleştirilerin bir kısmının taraflı, amaçlı ya da önyargılı olması bir mazeret sebebi olarak kabul edilmemelidir. Bu olumsuz eleştirileri asgari düzeye indirmek Polisin elindedir. Üstelik Polis bu çabalarında kendisine destek olabilecek argüman ve araçlara da sahiptir. Polisliğin, geçmişi eskiye dayanan bir

⁹³ <http://www.caginpolsi.com.tr/20/47-49.htm> (19.06.2008)

⁹⁴ <http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=8229> (19.06.2008)

kurum kültürü vardır ve yerleşik kültür toplumdaki saygınlığını muhafaza etmektedir. Sahip olduğu Polis Radyosu, dergileri ve diğer yayınları ile propaganda ve eğitim faaliyetleri tertipleyeabilmektedir. Yani Polisin kendini tanıtmasında ve savunmasında kullanabileceği enstrümanları vardır. Tüm bu araçların etkin kullanımı toplumda çizilen imajın değişmesine etki edecektir. Bu bağlamda; donanımı, teknik becerisi gelişmiş olan kurumun toplum nezdindeki itibarıda artacaktır.

III. BÖLÜM

HALKIN TOPLUM DESTEKLİ POLİS OLGUSUNU DEĞERLENDİRMESİ

Toplum Destekli Polislik uygulamalarını analiz etmek amacı ile uygulanan bu ankette denekler rastgele olarak seçilmişlerdir. Anket çalışması 227 denek ile yapılmıştır. Çalışma İstanbul ilinin nüfus olarak yoğun olduğu Sarıyer ve Göztepe semtlerinde uygulanmıştır. Denekler toplumun farklı kesimlerinden olup eğitim düzeyleri açısından da farklılık göstermektedirler. Aynı zamanda öğrencileri, çalışanları ve emeklileride içerdiği için farklı bakış açıları da ifade edilmesini sağlamıştır.

1. DENEKLERİN DEMOGRAFİK VE SOSYO-KÜLTÜREL PROFİLİ

Girişte de belirtildiği üzere, her toplumsal olguda demografik nitelikler kendilerine soru yöneltilen denekler açısından deneklerin görüşlerini yetkin bir biçimde irdelenebilmesi, değerlendirilebilmesi açısından önem taşırlar. Toplumsal araştırmalarda kendilerine soru yöneltilen deneklerin, yöneltilen sorulara cevaplarını etkileyeceği düşünülen temel faktörler (parametreler) başta yaş olmak üzere cinsiyet ve eğitim parametreleri gerçekten insanların yaşları kadar, eğitim düzeyleri ve daha sınırlı biçimde de olsa cinsiyetleri onların toplumsal olguları değerlendirmede fonksiyon ifa edebilmektedir. Tablo 1 bu amaçla düzenlenmiştir.

Tablo 1’de deneklerin yaş durumuna göre cinsiyet ve eğitim dağılımları görülmektedir. Denekler yaş durumlarına göre dört kategoride incelenmiştir. Bu açıdan bakıldığında 18 yaş altı sadece bir denek vardır. İkinci olarak 18-30 yaş arasında 122 kişi ile en çok denegin yer aldığı kategori olmuştur. Buradaki denekler üniversite mezunları ve hayata yeni atılan gençlerden oluşan bir grup olduğundan anket çalışmasına ağırlıklı olarak yön vermişlerdir. 31-40 yaş arasındaki denekler üçüncü kategoride incelenmiş olup 80 kişi ile ikinci en kalabalık gruptur. Dördüncü kategoride ise 40 yaşından büyük denekler yer almakta olup 24 kişidir. Bu iki kategoride yer alan denekler gerek tecrübeleri gerekse hayata bakış açıları ile farklı bir yaklaşım sergilemektedirler.

Tablo 1. Deneklerin Yaş Durumuna Göre Cinsiyet ve Eğitim Dağılımı

	Genel	CİNSİYET		EĞİTİM				
		Kadın	Erkek	Okur Yazar değil	İlköğretim	Lise	Lisans	Lisans Üstü ve Diğer
18'den küçük	1	0	1	0	0	0	1	0
	0.4%	0.0%	0.7%	0.0%	0.0%	0.0%	0.5%	0.0%
18-30	122	27	93	1	1	11	109	0
	53.7%	31.8%	66.4%e	100.0%	8.3%	40.7%	58.9%	0.0%
31-40	80	44	36	0	6	8	65	1
	35.2%	51.8%f	25.7%	0.0%	50.0%	29.6%	35.1%	50.0%
40'tan büyük	24	14	10	0	5	8	10	1
	10.6%	16.5%f	7.1%	0.0%	41.7%	29.6%	5.4%	50.0%
TOPLAM	227	85	140	1	12	27	185	2
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Deneklerin TDP uygulamasına destek düzeyleri ile ilgili sorular incelendiğinde;

Deneklerin emniyet müdürlüğüne veya karakola resmi bir şikayet için başvuru yapıp yapmadıklarına dair verdikleri cevaplarda 18-30 yaş grubunda fark marjının evet aleyhine açıldığını görüyoruz. Buradan, yaşlandıkça (yaşadıkça) polisiye veya adli bir olaya maruz kalma ihtimalinin, şikayet etme ihtimalini de tetikleyeceği düşünülebileceği gibi, olumsuz tecrübelerden kaynaklanan bir başvuruda bulunmama durumu da olabilir.

Deneklerin emniyet müdürlüğüne veya karakola herhangi bir işlem için Çağrılmalarına verdikleri cevaplarda deneklerin yaşlarının artması ile beraber evet oranı önemli şekilde artmaktadır. Erken yaşların toplumsal kuralları henüz bilmemekten kaynaklanan bir dönem, ileri yaşları da kendilerinden çok aile fertlerini koruma içgüdüsünün yoğunlaştığı, orta yaş grubunun ise çalışma hayatının zirveye ulaştığı bir dönem olarak kabul edersek, sonuç pek şaşırtıcı olmaz. Ancak genel olarak bakıldığında hayır cevaplarının çokluğu fazladır.

Deneklerin Çevrelerinde Olan herhangi bir Olayla İlgili Olarak Emniyet Güçlerine Başvurularına ilişkin vermiş oldukları cevaplarda 31-40 yaş grubu, çevresinde olan-bitene diğer yaş gruplarından daha fazla ilgi gösteriyor. İlginç olan, 40 yaş üstü grubundaki düşmedir. Yaşın olgunluğunun gerektirdiği sorumluluk daha fazla ilgiyi gerektirebilir. Aynı zamanda, uzun süre bir toplum içinde hayatlarını devam ettiren bireyler, o toplumla uyum sağlar ve onun sistemini, kendi sistemleri addederler.

Suçun halk tarafından bilinçlendirilerek ihbar edilmesinin sağlanması hakkındaki düşüncelerine deneklerin verdikleri cevaplarda 31-40 yaş grubunda hayır cevabını % 11 seviyesine çıkarmıştır. Bu yaş grubundaki kişiler ihbar ettikleri takdirde kendilerinin kimliklerinin deşifre edileceğinden korktuklarından veya bürokratik işlemlerle uğraşmak istemediklerinden oran yüksek çıkmış olabilir.

Deneklerin emniyet güçleri ve kolluk kuvvetlerinin mesleki yeterlilikleri konusundaki düşünceleri incelendiğinde;

Emniyet güçlerinin ve kolluk kuvvetlerinin görevleri ile ilgili konularda yeterlilikleri hakkındaki düşüncelerinde yaş ilerledikçe olumlu bakışın arttığını gözlemliyoruz. Şüphesiz bunda, ilerleyen yaşla birlikte değişimleri yakından görmek ve eskiyle karşılaştırma yapıldığında, bugün geline noktanın daha ileri bir nokta olduğunu kabul etmenin etkisi yadsınamaz.

Deneklerin Emniyet Güçlerine Bakışları açısından yaş ilerledikçe deneklerin olumsuz görüşleri artmaktadır. Bireylerin hayatları boyunca edindikleri tecrübeler ve yaşantıları bu olumsuzluğun kaynağı olabilir.

Toplumsal yaşantı içerisinde ülkemizde kadın ve erkek ayrı sorumluluklar üstlenmektedirler. Özellikle şehir yaşantısı içerisinde erkek ailenin maddi olarak sorumluluğunu üstlenirken aynı zamanda resmi işlemleride takip etmektedir. Bu açıdan deneklerin cinsiyetlerinin yaş ve Eğitim dağılıma göre bilinmesi verdikleri cevapların yorumlanması açısından önemlidir.

Deneklerin cinsiyet durumlarını gösteren Tablo 2’de yaş ve eğitim durumlarına göre verdikleri cevaplar yer almaktadır. Bu cevaplar incelendiğinde kadınların 85 kişi erkeklerin ise 140 kişi oldukları görülmektedir. Kadınların erkek deneklerden az olması polis ile daha çok karşı karşıya kalan kişilerin erkek olması nedeni ile anket sonuçlarında kesin bir ayrıma yol açmadıkları söylenebilir.

Kadın denekler yaşları açısından incelendiğinde 31-40 arasında yoğunlaştığı erkek deneklerin ise 18-30 yaş arasında yoğunlaştıkları görülmüştür. Eğitim seviyesi açısından incelendiğinde erkek ve kadın deneklerin her ikisininde lisans eğitimi düzeyine sahip oldukları belirlenmiştir.

Tablo 2. Deneklerin Cinsiyet Durumuna Göre Yaş ve Eğitim Dağılımı

	Genel	YAŞ				EĞİTİM				
		18'den küçük	18-30	31-40	40'tan büyük	Okur Yazar değil	İlköğretim	Lise	Lisans	Lisans Üstü ve Diğer
Kadın	85	0	27	44	14	0	6	17	61	1
	37.4%	0.0%	22.1%	55.0% ^b	58.3%	0.0%	50.0%	63.0%	33.0%	50.0%
Erkek	140	1	93	36	10	1	6	10	122	1
	61.7%	100.0%	76.2% ^c	45.0%	41.7%	100.0%	50.0%	37.0%	65.9%	50.0%
TOPLAM	227	1	122	80	24	1	12	27	185	2
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Deneklerin TDP uygulamasına destek düzeyleri ile ilgili sorular incelendiğinde;

Deneklerin emniyet müdürlüğüne veya karakola resmi bir şikayet için başvuru yapıp yapmadıklarına dair verdikleri cevaplarda kadınların erkeklere oranla (% 42 - %19) daha fazla evet dedikleri görülüyor. Bu da; kadınların erkeklere göre daha fazla suça maruz kaldıkları şeklindeki yaygın ama yanlış kanıyı güçlendiriyor. Zira şiddeti en çok erkekler uygulamakla beraber, bu şiddetin birinci hedefinin daha çok erkekler olduğu, bugün kabul edilen sosyolojik ve psikolojik bir olgudur. Tabii bu konuda bazı “sosyal ve psikolojik” etkenleri de göz ardı etmemek gerekir. Sözelimi; toplumumuzdaki genel kabul, erkeğin kuvvetli olmasını ve ayakları üstünde tek başına durmasını empoze eder. Erkeklerin, bir suça maruz kaldıklarında, yetkili makamlara başvurmamasının sebebi, kendilerini aciz bir konuma sokmama kaygısı olabilir.

Deneklerin emniyet güçleri ve kolluk kuvvetlerinin mesleki yeterlilikleri konusundaki düşünceleri incelendiğinde;

Deneklerin Emniyet Güçlerine Bakışları açısından Kadınlar erkeklere nazaran çok daha olumsuz görüşe sahiptirler. Kadınların emniyet güçleri ile az iletişimde bulunması ve kulaktan dolma bilgiler ile yargıya varması en önemli etken olarak gösterilebilir.

Ankete katılan deneklerin sorulara verecekleri cevaplarda eğitim seviyeleri önemli bir kıstas oluşturmaktadır. Bireylerin eğitim seviyelerinin artışı ile topluma ve toplumsal olaylara bakış açıları değişmektedir. Aynı şekilde toplumdan beklentileride farklılık göstermektedir. Bu yüzden Tablo 3'te eğitim seviyelerine göre cevaplar yer almaktadır.

Deneklerden 18-30 yaş aralığındaki sadece bir tanesi okur yazar olmadığını söylemiştir. Bunun dışındaki deneklerin çoğunluğu lisans ve lisans üstü eğitime sahiptir. Bu bize deneklerin anket sorularına verdikleri cevaplarda daha tutarlı olmaları gerektiği izlenimini verebilir. Ancak sonuçlar incelenip benzer sorular karşılaştırıldığında farklı cevaplar verdikleride gözlemlenmiştir.

Tablo 3. Deneklerin Eğitim Durumununa Göre Yaş ve Cinsiyet Dağılımı

	Genel	YAŞ				CİNSİYET	
		18'den küçük	18-30	31-40	40'tan büyük	Kadın	Erkek
Okur yazar değil	1	0	1	0	0	0	1
	0.4%	0.0%	0.8%	0.0%	0.0%	0.0%	0.7%
İlköğretim	12	0	1	6	5	6	6
	5.3%	0.0%	0.8%	7.5%b	20.8%	7.1%	4.3%
Lise	27	0	11	8	8	17	10
	11.9%	0.0%	9.0%	10.0%	33.3%	20.0%f	7.1%
Lisans veya Lisansüstü	185	1	109	65	10	61	122
	81.5%	100.0%	89.3%	81.3%	41.7%	71.8%	87.1%e
Cevap yok	2	0	0	1	1	1	1
	0.9%	0.0%	0.0%	1.3%	4.2%	1.2%	0.7%
TOPLAM	227	1	122	80	24	85	140
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Deneklerin emniyet güçlerinin teknolojik imkanlarına ait görüşleri ile ilgili sorular incelendiğinde;

Kamera sisteminin kurulması sorusuna verdikleri yanıtlarda, öğrenim düzeyi arttıkça, uygulama önerisine olumsuz bakış da artmaktadır. Teknolojiyle daha çok uğraşan ve teknolojiyi günlük hayatlarında daha çok kullandığı varsayılan bu kesimin genelde olumlu olmak üzere (% 92,4) daha alt tahsillilere göre düşük olması ilginçtir. Bunun sebebi

de öğrenim düzeyi yüksek olan kişilerin kameraların kurulmasının özel hayata müdahale olarak düşenebileceklerinden böyle bir cevap vermiş olabilirler.

Deneklerin hukuki prosedürler ile ilgili görüşleri ile ilgili sorular incelendiğinde;

Cezaların caydırıcı hale getirilmesi sorusuna denekler arasında cezaların caydırıcı olması yönünde genel ve ortak bir yaklaşım olduğu görülüyor. Bu yaklaşım ve bakış açısı öğrenim düzeyi farklı kişilerde hafif bir artış şeklinde olduğu ortaya çıkmaktadır

Bireylerin bir aile sahibi olmaları hayata bakış açılarını bekar oldukları döneme göre değiştirmektedir. Çünkü aile sahibi olmanın getirdiği sorumluluklar ve ihtiyaçlar özellikle güvenlik sözkonusu olduğunda en ön sıralarda yer almaktadır. Bu nedenle deneklerin medeni durumlarının ve çocuk sahibi olup olmasdıklarının bilinmesi verdikleri cevapların daha doğru yorumlanabilmesi için bilinmelidir.

Deneklerin medeni durumlarının yaş, cinsiyet ve eğitim durumlarına göre incelendiği Tablo 4 ve deneklerin çocuk sayılarının yaş, cinsiyet ve eğitim durumlarına göre incelendiği Tablo 5'te 143 bekar 77 evli denek yer almaktadır. Evli olan denekler 31-40 yaş arasında yoğunlaşırken bekar olan denekler 18-30 yaş arasında yoğunlaşmıştır. Çocuk sahibi olan denekler incelendiğinde daha çok 1 çocuğa sahip oldukları görülmektedir. 3 çocuğa sahip olan denekler ise 40 tan büyük yaş grubu içerisinde yer almaktadırlar.

Tablo 4. Deneklerin Medeni Durumlarına Göre Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Dağılımı

	Genel	YAŞ				CİNSİYET		EĞİTİM				
		18'den küçük	18-30	31-40	40'tan büyük	Kadın	Erkek	Okur Yazar değil	İlköğretim	Lise	Lisans	Lisans Üstü ve Diğer
Bekar	143	0	101	38	4	43	98	0	5	6	131	1
	63.0%	0.0%	82.8% ^c	47.5%	16.7%	50.6%	70.0% ^e	0.0%	41.7%	22.2%	70.8%	50.0%
Evli	77	1	20	40	16	36	41	1	6	20	50	0
	33.9%	100.0%	16.4%	50.0% ^b	66.7%	42.4% ^f	29.3%	100.0%	50.0%	74.1%	27.0%	0.0%
Diğer	4	0	0	0	4	4	0	0	1	0	2	1
	1.8%	0.0%	0.0%	0.0%	16.7%	4.7% ^f	0.0%	0.0%	8.3%	0.0%	1.1%	50.0%
Cevap yok	3	0	1	2	0	2	1	0	0	1	2	0
	1.3%	0.0%	0.8%	2.5%	0.0%	2.4%	0.7%	0.0%	0.0%	3.7%	1.1%	0.0%
TOPLAM	227	1	122	80	24	85	140	1	12	27	185	2
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tablo 5. Deneklerin Çocuk Sayılarına Göre Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Dağılımı

	Genel	YAŞ				CİNSİYET		EĞİTİM				
		18'den küçük	18-30	31-40	40'tan büyük	Kadın	Erkek	Okur Yazar değil	İlköğretim	Lise	Lisans	Lisans Üstü ve Diğer
1 (1)	23	1	4	15	3	11	12	1	0	7	15	0
	48.9%	100.0%	100.0%	55.6%	20.0%	50.0%	48.0%	100.0%	0.0%	63.6%	53.6%	0.0%
2 (2)	19	0	0	11	8	9	10	0	5	2	12	0
	40.4%	0.0%	0.0%	40.7%	53.3%	40.9%	40.0%	0.0%	71.4%	18.2%	42.9%	0.0%
3 (3)	5	0	0	1	4	2	3	0	2	2	1	0
	10.6%	0.0%	0.0%	3.7%	26.7%	9.1%	12.0%	0.0%	28.6%	18.2%	3.6%	0.0%
4 veya 4'ten fazla (4)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
TOPLAM	47	1	4	27	15	22	25	1	7	11	28	0
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	0.0%

Deneklerin demografik ve sosyo-kültürel profilleri bu ilk 5 tabloda incelenmiştir. Buradaki verilere göre cinsiyet olarak kadınların daha az sayıda olduklarını göstermektedir. Genel itibarıyla incelendiğinde polis ile erkek denekler daha çok iletişim içinde bulunmaktadırlar. Bunuda toplumun her alanında polisiye olaylar ile daha sık olarak karşı karşıya kalmaları (Gerek çalışma ortamlarında gerek trafikte) şeklinde açıklayabiliriz. Bundan dolayı erkek deneklerin polis ve emniyet uygulamaları hakkında daha fazla bilgi sahibi oldukları düşünülebilir.

Eğitim seviyeleri açısından deneklerin durumları ele alındığında ise yüksek eğitim seviyesindeki deneklerin cevaplarının çok büyük bir farklılık göstermediği söylenebilir. Aslında olayları daha objektif değerlendirmesi beklenen bu kesimin verdiği benzer cevaplar dikkat çekicidir.

Yaş grupları açısından deneklerin durumu incelendiğinde çoğunun genç nesil olarak ifade edilebilecek 18-31 yaş grubunda yer aldığı görülür. Hayat tecrübesi ve yaşantıları itibarı ile polis ve emniyet uygulamalarıyla daha az karşılaşmış kişilerin verdikleri cevaplar beklenenin aksine daha olumlu olmaktadır. Bu; yeni uygulamaları topluma benimsetmek, onun desteğini almak konusunda, Polisin elini güçlendirebilecek bir avantaj olabilir.

2. DENEKLERİN EMNİYET HİZMETLERİNE İLİŞKİN TEMEL GÖRÜŞLERİ

Deneklerin yapılan anket çalışmasında sorulara verdikleri cevaplar beş alt başlık altında incelenmiştir. Anket soruları sözkonusu başlıklar altında gruplanırken benzer soruların aynı grup içerisinde yer almasıdır. Böylece deneklerin verdikleri cevaplar daha anlamlı bir şekilde yorumlanabilmektedir. Aynı zamanda bu gruplama deneklerin emniyet uygulamalarına bakış açılarındaki daha net olarak ortaya konmasını ve yorumlanabilmesini sağlamaktadır.

2.1. Deneklerin TDP Uygulamasına Destek Düzeyleri

Deneklerin Tablo 6, Tablo 7, Tablo 8 ve Tablo 9’da TDP nin uygulanmasına yönelik destek düzeylerini inceleyen anket sorularının sonuçları yaş, cinsiyet ve eğitim açısından ortaya konmuştur. Bu tablolardaki sonuçların incelenmesi ile deneklerin TDP uygulamasının ne kadarını güncel hayatlarında gördüklerini ve benimsediklerini, bunun sonucunda hangi fikirlere sahip olduklarını görmektediriz.

Toplum içerisinde yaşayan bireylerin emniyet güçlerinin çözmeleri gereken sorunlardan onları haberdar etmelerinin en kolay yolu bu sorunları resmi şikayet olarak ilgili makamlara bildirmeleridir. Ancak kişilerin çeşitli sebeplerden ötürü bu tür şikayetlerden kaçındıkları bilinmektedir. Bu durumun daha iyi ortaya konabilmesi için Tablo 6’daki “Deneklerin Emniyet Müdürlüğüne veya Karakola Resmi bir Şikayet için Başvuruları” incelenmiştir.

Tablo 6. Deneklerin Emniyet Müdürlüğüne veya Karakola Resmi bir Şikayet için Başvurularının Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

		YAŞ				CİNSİYET		EĞİTİM				
		18'den küçük	18-30	31-40	40'tan büyük	Kadın	Erkek	Okur Yazar değil	İlköğretim	Lise	Lisans	Lisans Üstü ve Diğer
Evet	79	0	29	38	12	36	41	1	7	10	61	0
	34.8%	0.0%	23.8%	47.5% ^b	50.0%	42.4% ^f	29.3%	100.0%	58.3%	37.0%	33.0%	0.0%
Hayır	148	1	93	42	12	49	99	0	5	17	124	2
	65.2%	100.0%	76.2% ^c	52.5%	50.0%	57.6%	70.7% ^e	0.0%	41.7%	63.0%	67.0%	100.0%
TOPLAM	227	1	122	80	24	85	140	1	12	27	185	2
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Deneklerin Bugüne kadar Emniyet Müdürlüğüne veya Karakola resmi bir şikayet için başvurduğunuz mu sorusuna cevapları % 35 evet, %65 hayır şeklinde olmuştur.

“Hayır” yanıtının çokluğunun sebebi; iki tür olguya dayanıyor olabilir. Birincisi; bu insanlar, ya bugüne kadar herhangi bir suça maruz kalmamışlardır ya da bir hak ihlaliyle karşılaşmamışlardır. İkincisi; böyle bir maruz kalma veya hak ihlali olsa bile başvuruda bulunmama durumu olabilir. Bu durum, üzerinde ciddiyetle durulmasını gereken bir konudur. Zira, başvurmamanın gizli sebeplerinden bir veya birkaçı doğal olarak Kolluk Kuvvetinin durumuyla doğrudan bağlantılıdır. Vatandaş da; ‘- Gitsem de sonuç çıkmaz veya benimle ilgilenilmez’ vb. gibi olumsuz düşünceler, böyle bir sonuç doğurmuş olabilir. Demokratik ve özgürlükçü bir rejim altında yaşayan insanlarda bu tür yaklaşımların olmaması; devlet kurumlarının üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmesi ve bu çalışmada da sunulduğu gibi halka yaklaşarak, halkla birlikte bir sinerji oluşturmaya bağlıdır.

Yaş : Yaş arttıkça deneklerin evet cevabının arttığı görülmektedir. Buradan, yaşlandıkça (yaşadıkça) polisiye veya adli bir olaya maruz kalma ihtimalinin, şikayet etme ihtimalini de tetikleyeceği düşünülebileceği gibi, olumsuz tecrübelerden kaynaklanan bir başvuruda bulunmama durumu da olabilir. Yaşlı insanlar çevrelerinde olan olaylara karşı daha dikkatli olduklarından ve şikayete meyilli olduklarından polis ile bu konuda daha çok iletişim kurmaktadır.

Cinsiyet : Kadınların erkeklere oranla (% 42 - %19) daha fazla evet dedikleri görülüyor. Bu da; kadınların erkeklere göre daha fazla suça maruz kaldıkları şeklindeki yaygın ama yanlış kanıyı güçlendiriyor. Zira şiddeti en çok erkekler uygulamakla beraber, bu şiddetin birinci hedefinin daha çok erkekler olduğu, bugün kabul edilen sosyolojik ve psikolojik bir olgudur. Tabii bu konuda bazı “sosyal ve psikolojik” etkenleri de göz ardı etmemek gerekir. Sözgelimi; toplumumuzdaki genel kabul, erkeğin kuvvetli olmasını ve ayakları üstünde tek başına durmasını empoze eder.

Öğrenim Düzeyi : Şikayet için başvuruda bulunanların; ilköğretimden, lisansüstü seviyesine doğru ciddi şekilde azaldığını görüyoruz. Şüphesiz bunda öğrenim hayatının devamıyla yaşı ilerlemesinin ve hayat tecrübesinin artması ile olaylara bakış açısının değişmesinin etkisi kaçınılmazdır.

Emniyet müdürlüklerine veya karakola herhangi bir işlem için bireylerin çağırılmaları toplum içinde oldukça ürkütücü olarak karşılanmaktadır. Bu nedenle bireyler bu tür bir çağrıya muhatap olmamak için çaba sarfetmekte, çağrıldıklarında ise gitmekten çekinmektedirler. Tablo 7’de bu açıdan önemli bir soru irdelenmektedir.

Tablo 7. Deneklerin Emniyet Müdürlüğüne veya Karakola Herhangi bir İşlem için Çağrılmalarının Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

	Genel	YAŞ				CİNSİYET		EĞİTİM				
		18'den küçük	18-30	31-40	40'tan büyük	Kadın	Erkek	Okur Yazar değil	İlköğretim	Lise	Lisans	Lisans Üstü ve Diğer
Evet	60	0	24	24	12	16	43	1	6	10	43	0
	26.4%	0.0%	19.7%	30.0%	50.0%	18.8%	30.7%	100.0%	50.0%	37.0%	23.2%	0.0%
Hayır	167	1	98	56	12	69	97	0	6	17	142	2
	73.6%	100.0%	80.3%	70.0%	50.0%	81.2%	69.3%	0.0%	50.0%	63.0%	76.8%	100.0%
TOPLAM	227	1	122	80	24	85	140	1	12	27	185	2
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Deneklerin Bugüne kadar Emniyet Müdürlüğüne veya Karakola herhangi bir işlem için çağrıldınız mı sorusuna % 26,4'ü evet yanıtını verirken, % 73,6'sı hayır şeklinde yanıt vermiştir.

Bu soruya verilen hayır yanıtlarını çokluğu, insanların hukuki işlemlerini yaptırırken dikkatli olmalarına veya özellikle kabahat nevinden suçları işlememe konusunda gösterilen bir çabayı ifade etmesi açısından önemlidir. Ayrıca şu faktör de unutulmamalıdır ki; teknolojinin gelişmesi ve bunun devlet işlerine yansımalarıyla, eskiden kırtasiye yükü gerektiren iş ve işlemler bugün daha az zaman içinde ve daha az evrak ve meşguliyet ile yapılabilmektedir.

Yaş : Katılımcıların yaşlarının artması ile beraber evet oranı önemli şekilde artmaktadır. Erken yaşların toplumsal kuralları henüz bilmemekten kaynaklanan bir dönem, ileri yaşları da kendilerinden çok aile fertlerini koruma içgüdüsünün yoğunlaştığı, orta yaş grubunun ise çalışma hayatının zirveye ulaştığı bir dönem olarak kabul edersek, sonuç pek şaşırtıcı olmaz. Ancak genel olarak bakıldığında hayır cevaplarının çokluğu fazladır.

Cinsiyet : Kadınların, erkeklere oranla daha fazla olumsuz yanıt vermelerinin sebebi; evkadını, yani, iş hayatından uzak kalan kadın sayısının fazlalığı ile doğrudan bağlantılı olabilir.

Öğrenim Düzeyi : İleri düzey tahsilde hayır cevabı artmaktadır. Bu; öğrenim düzeyinin artmasının, hukuki normları daha iyi bilmek, uygulamak ve iş/işlemlerde daha az hata yapmayı gerektirmesi sonucunun etkisidir.

Toplum içerisinde yaşayan bireyler kişiler arasındaki etkileşimler sonucu her gün bir çok olay yaşamaktadırlar. Bu olayların bir kısmının içerdikleri suç unsurları nedeni ile emniyet güçlerine aksettirilmeleri gerekir. Ancak modern dünyada eğitim seviyesinin yükselmesine rağmen bireyler kendilerine göre sebeplerden ötürü bu olayları emniyet güçlerine bildirmekten çekinmektedirler. Tablo 8'de bu sorunun cevabı yaş, cinsiyet ve eğitim seviyesi açısından incelenmektedir.

Tablo 8. Deneklerin Çevrelerinde Olan Herhangi bir Olayla İlgili Olarak Emniyet Güçlerine Başvurularının Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

	Genel	YAŞ				CİNSİYET		EĞİTİM				
		18'den küçük	18-30	31-40	40'tan büyük	Kadın	Erkek	Okur Yazar değil	İlköğretim	Lise	Lisans	Lisans Üstü ve Diğer
Evet	82	0	39	34	9	26	54	1	2	10	68	1
	36.1%	0.0%	32.0%	42.5%	37.5%	30.6%	38.6%	100.0%	16.7%	37.0%	36.8%	50.0%
Hayır	141	1	83	43	14	55	86	0	9	16	115	1
	62.1%	100.0%	68.0% ^c	53.8%	58.3%	64.7%	61.4%	0.0%	75.0%	59.3%	62.2%	50.0%
Cevap yok	4	0	0	3	1	4	0	0	1	1	2	0
	1.8%	0.0%	0.0%	3.8% ^b	4.2%	4.7% ^f	0.0%	0.0%	8.3%	3.7%	1.1%	0.0%
TOPLAM	227	1	122	80	24	85	140	1	12	27	185	2
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Çevrenizde olan herhangi bir olayla ilgili olarak Emniyet Güçlerine başvurduğunuz mu sorusuna deneklerin; % 36'sı evet, % 62'si hayır yanıtını vermiştir.

Hukuk düzenine dayalı, demokratik toplumlarda, sosyal bilinç ve sorumluluk gelişmiş olduğundan, insanlar çevrelerinde olup-biten hadiselerle karşı, hatta dünyada olan-bitenlere karşı duyarlıdır ve tepkiye hazırdır. Bu kritik soruya verilen hayır cevaplarının fazla olmasının birden çok sebebi olabilir. Örneğin, bu insanlar suçtan ve hukuksuzluktan arındırılmış bir çevrede yaşıyor olduklarından, bugüne kadar tepkiye sebebiyet verecek bir etmen olmamıştır. Daha da vahimi, çevrede bir takım olumsuzluklar olmasına rağmen, tamamen negatif bireycilikle, kendilerine bir zararı olmadığı için harekete geçmemiş olabilirler. Ya da , bu çalışmanın ana fikriyle ilintili olarak, insanların başvuruda bulunulsa dahi bir sonuç alamayacaklarını düşünerek pasif kalmalarıdır. Şüphesiz, insanların netice alacaklarına inanmaları, başvuru sayısını arttıracaktır. Bu durum kolluk kuvvetlerine duyulan güvenle de doğrudan bağlantılıdır. Deneklerin vermiş olduğu hayır cevaplarının arttırılması için vatandaşların bilinçlendirilmesi yapılan şikayetlerin veya müracaatların değerlendirilip işleme konulacağı bundan dolayı kendilerinin sorunla karşılaşmayacakları inandırıcı bir yöntemle anlatılarak bilgilendirilebilir. Bunlarda huzur toplantıları ve bilgilendirici broşürlerin dağıtımı ile sağlanabilir.

Yaş : 31-40 yaş grubu, çevresinde olan-bitene diğer yaş gruplarından daha fazla ilgi gösteriyor. İlginç olan, 40 yaş üstü grubundaki düşmedir. Yaşın olgunluğunun gerektirdiği sorumluluk daha fazla ilgiyi gerektirebilir. Aynı zamanda, uzun süre bir toplum içinde hayatlarını devam ettiren bireyler, o toplumla uyum sağlar ve onun sistemini, kendi sistemleri addederler.

Cinsiyet : Kadınların daha az evet cevabı vermesi, çevresindeki olup-bitenleri erkeğe göre daha farklı tasnif etmesi veya farklı öncelik sırası tanınması sebebiyle olabilir. Sözgelimi, iki yetişkin erkeğin sokak ortasında kavga etmesini Polise ihbara değer bir olay olarak görmezken, aynı kavganın kendi çocuğunun da gittiği okul önünde olması kadının fikrini dolayısıyla eylemini değiştirebilir.

Öğrenim Düzeyi : Tahsil seviyesinin artmasının evetleri arttırdığı söylenebilir. Bu durum toplumsal gerçekleri daha iyi bilmek ve gereklerini göstermede daha etkin davranmakla açıklanabilir.

Hiç şüphesiz emniyet güçlerinin özellikle nüfusun büyük bir kesiminin yaşadığı şehirlerde, her an her yerde olmaları mümkün değildir. Bu nedenle suç ve suçlunun tespiti için ihbar mekanizmasının işletilmesi toplum güvenliği açısından büyük önem kazanmaktadır. Halkın bu konudaki görüşleri Tablo 9'da irdelenmektedir.

Tablo 9. Suç konusunda Halkın Bilinçlendirilmesi Yoluyla İhbar Mekanizmasının Sağlanması Hakkındaki Düşüncelerinin Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

	Genel	YAŞ				CİNSİYET		EĞİTİM				
		18'den küçük	18-30	31-40	40'tan büyük	Kadın	Erkek	Okur Yazar değil	İlköğretim	Lise	Lisans	Lisans Üstü ve Diğer
Evet	214	1	119	71	23	79	133	1	12	26	174	1
	94.3%	100.0%	97.5% ^c	88.8%	95.8%	92.9%	95.0%	100.0%	100.0%	96.3%	94.1%	50.0%
Hayır	13	0	3	9	1	6	7	0	0	1	11	1
	5.7%	0.0%	2.5%	11.3% ^b	4.2%	7.1%	5.0%	0.0%	0.0%	3.7%	5.9%	50.0%
TOPLAM	227	1	122	80	24	85	140	1	12	27	185	2
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Deneklerin, Suçun halk tarafından bilinçlendirilerek ihbar edilmesinin sağlanması sorusuna % 94'ü evet cevabını vermiştir.

Batıda polisin, olayların ortalama olarak % 90'ını ihbar ve diğer yollarla öğrenmekte olduğu 'TDP Kavramsal Yaklaşım' bölümünde belirtilmişti. Bu yüksek oran, halkın bilinç seviyesinin yüksekliğinden kaynaklanmaktadır. Son zamanlarda ülkemizde de yapmış olduğu çalışmalar neticesinde ihbar sayılarında artış gözlenmektedir. Önceden vatandaşlar ihbarı yanlış bir düşünce tarzı ile ispiyonculuk olarak algıırken, ihbar ettiği zaman kendi kimliğinin açığa çıkacağı endişesi ile ihbar etmekten vazgeçtiği veya ihbar ettiğinde kendisini karakola çağıracaklarını ve kendisi için zaman kaybı olarak düşündüğünden ihbar mekanizması tam olarak işlememekteydi. Fakat son zamanlarda gerek TDP'nin gerekse emniyetin yapmış oldukları açıklamalar ve toplantılar sayesinde bu yanlış düşünce tarzı değişmeye başlamıştır.

Yaş : Yukarıda saymış olduğumuz etkenlerden dolayı 31-40 yaş grubunda hayır cevabını % 11 seviyesine çıkmış olabilir. Bu olumsuz düşüncenin değişmesi için daha çok bilinçlendirici çalışma yapılmalıdır.

Cinsiyet : Deneklerin cinsiyetlerine göre bakıldığında, kadınların % 93'ü, erkeklerin ise %95'i evet oranının da cevap vermişlerdir.

Öğrenim Düzeyi : öğrenim seviyesinin artması ile deneklerin ihbar konusuna daha soğuk baktıkları ve evet cevabının da biraz azaldığı görülmektedir.

Deneklerin TDP uygulamasına destek düzeylerini sorgulayan 6,7,8 ve 9 nolu tablolardaki sorular incelendiğinde deneklerin ortalama % 32,43 ü emniyet güçlerine gerek kendisi ile ilgili veya çevresinde gördüğü herhangi bir olay ile ilgili başvurduğu % 66,96'sı ise başvurda bulunmadığını belirtmiştir. Bu sonuçlar bize halkın emniyet güçlerini ilgilendiren konularda yetkili merciiler ile yeterince iletişim kuramadığını göstermektedir. 13. üncü soruda ise ihbar mekanizması ile emniyet güçlerine haber verme oranı % 94 gibi yüksek bir değerdedir. Bununda vatandaşın suçu ihbar etmede bilinçlendiğini bu sonucun yurtdışındaki seviyelere ulaşmış olduğu görülmektedir. Buradaki artışın emniyet güçlerinin yapmış olduğu iyileştirmeler, huzur toplantıları ve vatandaşlara yapmış oldukları ihbarlardan sonra geri dönüş yapılarak bilgilendirilmelerinin etkisi olmuştur.

2.2. Deneklerin Emniyet Güçleri Ve Kolluk Kuvvetlerinin Mesleki Yeterlilikleri Konusundaki Düşünceleri

Deneklerin Tablo 10, Tablo 11, Tablo 12 ve Tablo 13’da emniyet güçleri ve kolluk kuvvetlerinin mesleki yeterlilikleri konusundaki düşünceleri, toplumun emniyet güçlerine bakışı ve sosyal ilişki sağlanması hakkındaki fikirlerine ilişkin anket sorularının sonuçları yaş, cinsiyet ve eğitim açısından ortaya konmuştur. Bu tablolardaki sonuçların incelenmesi ile deneklerin emniyet güçlerinin yeterlilikleri hakkındaki bilgilerinin gerek kulaktan duyma gerek güven eksikliğinden ve büyük bir çoğunlukla iletişim eksikliğinden kaynaklanan yanlış anlaşılmalardan dolayı olumsuz olduğu düşünülebilir.

Emniyet güçleri ile halk arasında güven ilişkisinin kurulması polisin görevlerini yerine getirebilmesi açısından çok önemlidir. Bu açıdan bireylerin emniyet güçlerinin görevleri ile ilgili konularda yeterliliklerine güvenmeleri ilk adımdır. Eğer birey karşısındaki emniyet teşkilatı mensubuna güvenmezse olayların çözülmesi zor hatta içinden çıkılmaz bir hal almaktadır. Tablo 10’da emniyet güçlerinin ve kolluk kuvvetlerinin görevleri ile ilgili konularda yeterlilikleri hakkındaki deneklerin fikirleri yaş, cinsiyet ve eğitim durumlarına göre incelenmiştir.

Tablo 10. Deneklerin Emniyet Güçlerinin ve Kolluk Kuvvetlerinin Görevleri ile İlgili Konularda Yeterlilikleri Hakkındaki Düşüncelerinin Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

	Genel	YAŞ				CİNSİYET		EĞİTİM				
		18'den küçük	18-30	31-40	40'tan büyük	Kadın	Erkek	Okur Yazar değil	İlköğretim	Lise	Lisans	Lisans Üstü ve Diğer
Evet	39	1	21	12	5	13	26	0	1	4	34	0
	17.2%	100.0%	17.2%	15.0%	20.8%	15.3%	18.6%	0.0%	8.3%	14.8%	18.4%	0.0%
Hayır	138	0	73	50	15	52	84	1	8	15	113	1
	60.8%	0.0%	59.8%	62.5%	62.5%	61.2%	60.0%	100.0%	66.7%	55.6%	61.1%	50.0%
Fikrim yok	49	0	27	18	4	20	29	0	2	8	38	1
	21.6%	0.0%	22.1%	22.5%	16.7%	23.5%	20.7%	0.0%	16.7%	29.6%	20.5%	50.0%
Cevap yok	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0
	0.4%	0.0%	0.8%	0.0%	0.0%	0.0%	0.7%	0.0%	8.3%	0.0%	0.0%	0.0%
TOPLAM	227	1	122	80	24	85	140	1	12	27	185	2
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Emniyet Güçlerinin ve Kolluk Kuvvetlerinin görevleri ile ilgili konularda yeterli olduklarını düşünüyor musunuz sorusuna deneklerin % 17,2'si evet, % 60,8'i hayır, %21,6'sı ise fikrinin olmadığını söylemiştir.

Hayır cevabının bu denli fazla olması, şeffaflığı benimsemiş, görevini yasaların çizdiği çerçevenin dışına çıkmadan yerine getiren, görevin, halka hizmet etmekle yerine getirilebileceğini bilen, gücünü belindeki silahtan değil, toplumun kabulü, sevgisi ve desteğinden alan, her modern kolluk teşkilatınca izahı zordur. Yeterlilik, başarı oranını, toplumda kabul ve saygı görmeyi şüphesiz etkileyen faktörlerdir. Vatandaşların emniyet güçleri ile ilişkileri ancak olumsuz bir olay sonucunda ortaya çıktığı için polisi problem ile beraber düşünmektedir. Problemlerin kendi lehlerine çözülmediği durumlarda polisin yetersiz olduğu düşüncesine kapılmaktadırlar. Bu soruya fikrinin olmadığını beyan eden denek sayısının oldukça fazla olması deneklerin emniyet güçleri ile ilgili herhangi bir bilgiye sahip olmadığı iletişimden kaynaklanan bir sorun olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Yaş : Yaş ilerledikçe olumlu bakışın arttığını gözlemliyoruz. Şüphesiz bunda, ilerleyen yaşla birlikte değişimleri yakından görmek ve eskiyle karşılaştırma yapıldığında, bugün gelinen noktanın daha ileri bir nokta olduğunu kabul etmenin etkisi yadsınamaz.

Cinsiyet : Burada dikkate değer konu, kadınların erkeklere oranla daha az olumlu bakışlarıdır. Toplumun yapılan faaliyetler konusunda yeterince bilgilendirilmeyişi, böyle bir sonucu doğurmuş olabilir.

Öğrenim Düzeyi : Tahsil seviyesinin yükselmesi ile olumlu bakışın arttığı söylenebilir. Gelişmelerden haberdar olmak konusunda, öğrenim düzeyi etkilidir. Toplumun geneline yansımayan bu tür enformasyonun, her türlü kitle iletişim araçlarını kullanan yüksek öğrenimli kişilerce fark edilme ihtimali arttığından, ileri tahsil düzeyindeki bu artış doğal karşılanabilir.

Toplum güvenliği için çalışan bir teşkilata hizmet ettiği halkın güvenmesinin yanı sıra teşkilata bakış açıları da bilinmelidir. Çünkü halk ne kadar çok olumlu görüşe sahipse o kadar çok destek verir ve emniyet güçlerine görevlerini yerine getirmede yardımcı olur. Bu açıdan deneklerin emniyet güçlerine bakışlarının yaş, cinsiyet ve eğitim durumlarına göre dağılımı Tablo 11'de incelenmektedir.

Tablo 11. Deneklerin Emniyet Güçlerine Bakışlarının Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

	Genel	YAŞ				CİNSİYET		EĞİTİM				
		18'den küçük	18-30	31-40	40'tan büyük	Kadın	Erkek	Okur Yazar değil	İlköğretim	Lise	Lisans	Lisans Üstü ve Diğer
Olumlu	57	1	38	16	2	12	44	0	0	6	51	0
	25.1%	100.0%	31.1%	20.0%	8.3%	14.1%	31.4%e	0.0%	0.0%	22.2%	27.6%	0.0%
Olumsuz	149	0	73	55	21	66	82	1	10	18	119	1
	65.6%	0.0%	59.8%	68.8%	87.5%	77.6%f	58.6%	100%	83.3%	66.7%	64.3%	50.0%
Fikrim yok	21	0	11	9	1	7	14	0	2	3	15	1
	9.3%	0.0%	9.0%	11.3%	4.2%	8.2%	10.0%	0%	16.7%	11.1%	8.1%	50.0%
TOPLAM	227	1	122	80	24	85	140	1	12	27	185	2
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Toplumsal Emniyet Güçlerine bakışı sizce nasıldır sorusuna deneklerin % 25'i olumlu bakarken %65'i olumsuz % 9,3'ü ise fikrim yok cevabını vermiştir.

Bu soru; belki de bu çalışmanın özünü ve amacını en iyi temsil eden ve içinde barındıran, sonucu en geniş mana da yorumlanabilecek bir sorudur. Zira, TDP gibi topluma dayalı projeler biraz da topluma kurumu tanıtabilmek, varsa önyargıları silmek, onun desteğini almak için yapılan çalışmalardır. Neredeyse deneklerin üçte ikisinin olumsuz bir kanıya sahip olması, ne kadar çok şey yapılması gerektiğini açıkca ortaya koyuyor. Şüphesiz toplumun tamamının olumlu bir yargıda buluşması beklenemez. Bu, suçun da suçlunun da olmadığı anlamına gelir ki, o zaman zaten Polislik kurumuna da ihtiyaç duyulmazdı. Üstelik Polis görevi icabı, topluma zarar veren, rahatsız eden, hakları ihlal ve gasp edenlerle yüzyüzedir. Suç işleyen bu insanların Polise ve Polislik kurumuna hoş bakması beklenemez. Ancak % 65'lik gibi bir olumsuzluk oranını da gelişmiş hiçbir ülkenin Emniyet kurumu da içine sindiremez. Bu oranı tersine çevirmek, neredeyse % 10 seviyesindeki fikrim yok diyenleri kazanabilmek toplumun bilinçlendirilmesi yanında en çok Teşkilatın sorumluluğunda olan bir çabaya bağlıdır. Hatta toplumun bilinçlendirilmesi çalışması da Emniyetin bu konuda göstereceği gayrete bağlıdır. İlköğretim müfredatında okutulan 'Vatandaşlık Bilgisi' dersinde Polislik Kurumu ile ilgili hiçbir bilgi yer almaz. Oysa ki; 'Milli Savunma Dersi'nde askeri rütbelere dahi öğretilir. Emniyet Teşkilatının kendi bağlı olduğu Bakanlık vasıtasıyla bu konuda bir girişimde bulunduğu kaydına rastlanılmamıştır. Toplumun içinde yaşayan Polislerle, toplum; maalesef bir hak ihlaline uğrayıp haklarını aradıklarında veya o hakkın ihlalinin zanlısı olduklarında yüzyüze geldikleri için bu tanışma pek de doğal koşullarla gerçekleşmemektedir. Yapılacak teşhis çalışmasıyla, öncelikle toplumda yerleşen bu olumsuz yargıya neyin veya nelerin sebep olduğu tespit edilmeli ardından da bu olumsuz durumu kıracak tedaviye geçilmelidir. Türkiye'de henüz hem toplum hem de Polislik için yeni bir olgu olmasına rağmen TDP gibi projelerin artık her şeyden önce bir zorunluluk olduğu iyi bilinmelidir. Bir hastalığı, yalnızca tek bir ilacın iyileştireceği beklenilmemelidir. Mutlak surette başka yol ve projeler üretilerek, hayata geçirilerek bu tedavi süreci desteklenmelidir. Yaş; yaş ilerledikçe deneklerin olumsuz görüşleri artmaktadır. Bireylerin hayatları boyunca edindikleri tecrübeler ve yaşantıları bu olumsuzluğun kaynağı olabilir.

Cinsiyet; Kadınlar erkeklere nazaran çok daha olumsuz görüşe sahiptirler. Kadınların emniyet güçleri ile az iletişimde bulunması ve kulaktan dolma bilgiler ile yargıya varması en önemli etken olarak gösterilebilir.

Bugün tüm modern toplumlarda kabul gören genel anlayış, bir suçun işlenmesini önlemek ve eğer suç işlendiyse de derhal aydınlatmaktır. Her iki aşamada da halkın desteği olmadan bir başarı yakalanması mümkün değildir. Bu olumsuz ve kesin yargılı bakışı değiştirmek, yeni projelerin hayata geçirilmesi ve bunun topluma profesyonelce tanıtılmasından geçer. Deneklerin emniyet personelinin eğitim durumlarının yeterliliği konusundaki düşünceleri bu tanıtımlar sonucunda değişecek, kulaktan dolma veya yanlış bilgiler yerine teşkilatın kendisinden doğruları öğrenebilecektir. Bu konudaki deneklerin fikirleri Tablo 12’ de yaş cinsiyet ve eğitim durumları açısından incelenmiştir.

Tablo 12. Deneklerin Emniyet Personelinin Eğitim Durumlarının Yeterliliği Konusundaki Düşüncelerinin Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

		YAŞ				CİNSİYET		EĞİTİM				
	Genel	18'den küçük	18-30	31-40	40'tan büyük	Kadın	Erkek	Okur Yazar değil	İlköğretim	Lise	Lisans	Lisans Üstü ve Diğer
Olumlu	25	1	10	7	7	8	17	1	1	3	20	0
	11.0%	100.0%	8.2%	8.8%	29.2%	9.4%	12.1%	100.0%	8.3%	11.1%	10.8%	0.0%
Olumsuz	151	0	87	52	12	53	96	0	5	20	124	2
	66.5%	0.0%	71.3%	65.0%	50.0%	62.4%	68.6%	0.0%	41.7%	74.1%	67.0%	100.0%
Fikrim yok	51	0	25	21	5	24	27	0	6	4	41	0
	22.5%	0.0%	20.5%	26.3%	20.8%	28.2%	19.3%	0.0%	50.0%	14.8%	22.2%	0.0%
TOPLAM	227	1	122	80	24	85	140	1	12	27	185	2
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Emniyet Personelinin eğitimini yeterli buluyormusunuz sorusuna deneklerin %11'i olumlu yanıt verirken, % 66'sı olumsuz yanıt vermiş. % 23'ü ise fikri olmadığını belirtmiştir.

Toplumsal olaylarda polisin halka yaklaşımında görevi gereği bulunduğu konum itibarı ile olumsuz bir izlenim bıraktığı sonucu ortaya çıkmaktadır. Emniyet güçleri ile muhatap olan insanlar sorun sahibi kişiler olduğundan bu ilişkideki otoriteyi temsil eden polis ile karşı karşıya kalması kaçınılmazdır. Doğal bir sonuç olarak polis ve emniyet güçleri hakkında olumsuz fikirlere kapılmaktadırlar. Oysaki emniyet teşkilatında personele hizmet içi eğitim ve kurslar verilmektedir. Bu sayede olumsuzlukların giderilmesi için çaba sarfedilmektedir.

Yaş : Yaş ilerledikçe olumlu bakışın arttığını gözlemliyoruz. Şüphesiz bunda, ilerleyen yaşla birlikte değişimleri yakından görmek ve eskiyle karşılaştırma yapıldığında, bugün gelinen noktanın daha ileri bir nokta olduğunu kabul etmenin etkisi yadsınamaz.

Cinsiyet : Dikkat çeken noktada kadınlarda fikri olmayanların daha yüksek bir orana ulaşmış olmasıdır. Toplumun yapılan faaliyetler konusunda yeterince bilgilendirilmeyişi, böyle bir sonucu doğurmuş olabilir.

Öğrenim Düzeyi : Eğitim seviyesinin yükselmesi ile olumsuz bakışta dalgalanmalar olduğu gözlenmektedir. Gelişmelerden haberdar olmak konusunda, öğrenim düzeyi etkilidir. Düzeyin artması ile beraber vatandaşların toplumsal bilinç seviyesinin değişim göstermesi sonucu farklılaşan olaylara bakış açıları böyle bir sonucu doğurmaktadır.

Türk toplumunda komşuluk ilişkileri halkın günlük yaşantısında çok önemli bir yer tutmaktadır. Komşuluk ilişkileri yaşanan çevrede uzun süre kalınması halinde neredeyse akrabalık seviyesine kadar yükselebilmektedir. Deneklere sorulan komşularının polis olması konusundaki fikirlerinin ne olduğu sorusu bir emniyet mensubunu bu kadar yakınlarında olmasını isteyip istemeyeceklerini irdelerken verdikleri cevapların yaş, cinsiyet ve eğitim durumlarına göre incelenmesi (Tablo 13) farklılıkların ortaya konmasını sağlamaktadır.

Tablo 13. Deneklerin Komşularının Polis Olmasını Konusundaki Düşüncelerinin Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

	Genel	YAŞ				CİNSİYET		EĞİTİM				
		18'den küçük	18-30	31-40	40'tan büyük	Kadın	Erkek	Okur Yazar değil	İlköğretim	Lise	Lisans	Lisans Üstü ve Diğer
Evet	142	1	84	44	13	47	93	1	3	16	121	1
	62.6%	100.0%	68.9%	55.0%	54.2%	55.3%	66.4%	100.0%	25.0%	59.3%	65.4%	50.0%
Hayır	81	0	36	34	11	37	44	0	8	11	61	1
	35.7%	0.0%	29.5%	42.5%	45.8%	43.5%	31.4%	0.0%	66.7%	40.7%	33.0%	50.0%
Cevap yok	4	0	2	2	0	1	3	0	1	0	3	0
	1.8%	0.0%	1.6%	2.5%	0.0%	1.2%	2.1%	0.0%	8.3%	0.0%	1.6%	0.0%
TOPLAM	227	1	122	80	24	85	140	1	12	27	185	2
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Komşunuzun polis olmasını istermisiniz sorusuna deneklerin; % 62,6'sı evet, % 35,7'si hayır yanıtını vermiştir. % 1,8'i ise cevap vermemiştir.

Komşuluk ilişkilerinin oldukça gelişmiş olduğu toplumumuzda bireyler komşularını belirlerken seçici davranmaktadırlar. Karşılıklı olarak yardımlaşma duygusunun hakim olması ve 'komşu komşunun külüne muhtaçtır' düşüncesi bu konudaki fikirleri etkilemektedir. Burada insanların komşularının Polis olmasını istemelerindeki sebeplerden birisi, emniyet ile ilgili problemlerinde kendilerine yakın hissettikleri bir devlet görevlisini tercih etmeleri olarak düşünülebilir. Ancak genel olarak değerlendirildiğinde bu sonuç, denekler açısından büyük bir çelişkiyi ortaya koyar. Bir önceki soruda, deneklerin % 65'i Emniyet Güçlerine bakışlarının olumsuz olduğunu ifade ederken, neredeyse bu orana yakın bir kesimi komşusunun Polis olmasını istemektedir. Hem sosyolojik hem de insani değerler açısından bu durum değerlendirildiğinde ve özellikle Türk Toplumunu için komşuluğun temsil ettiği kıymet düşünüldüğünde, kendisi için olumsuz düşüncelere sahip olduğunuz bir kişinin komşunuz olmasını istememeniz beklenir.

Yaş : Deneklerin yanıtları yaşın ilerlemesi ile olumsuz yönde değişim göstermektedir. 18-30 yaş arasında % 69 oranında iken 31-40 yaş arasında %55'e 40 yaş üstünde ise % 54 seviyelerine düşmektedirler.

Cinsiyet : Kadınların daha az evet cevabı vermesi, komşularının seçiminde erkelerden farklı kriterlere sahip olduklarını göstermektedir. Güvenlik konularında endişelerin kadınlarda daha yüksek olmasına rağmen polis komşu istememeleri dikkat çekicidir.

Öğrenim Düzeyi : Öğrenim düzeyinin artması ile bireylerin polis komşu istekleri artmaktadır. Buda bize deneklerin eğitimlerinin emniyet görevlileri olan ilişkilerini ve özel hayatlarında da yakın olma eğilimlerinin arttığını göstermektedir.

Deneklerin emniyet güçleri ve kolluk kuvvetlerinin mesleki ve eğitim seviyeleri ile ilgili yeterlilikleri ve emniyet güçlerine bakışları konusundaki düşünceleri incelendiğinde en büyük eksiklik olarak polisin eğitimini (%11 yeterli, % 66,5 yetersiz, %22,5 fikrim yok) gördükleri ortadır. Burada olumsuz kanının oluşmasındaki en büyük etken vatandaşların polisi yeterince yakından tanınamaları olduğu söylenebilir. Çünkü % 22,5 gibi yüksek bir çoğunluk fikir beyan etmemiştir. Toplumun bakış açıları incelendiğinde % 25,1 olumlu % 65,6 olumsuz ve % 9,3 fikri olmadığını söylemişlerdir. Burada dikkat çekici olan önemli bir kesimin fikir beyan etmemesidir. Polisin görevleri ile ilgili mesleki yeterlilikleriyle vatandaşların polise başvuruları karşılaştırıldığında denek sayısının % 32'sinin emniyet

güçlerine başvurması deneklerin mesleki yeterliliği bulunsun bulunmasın emniyet güçlerinin toplumsal fonksiyonlarının farkında olduklarını göstermektedir. Vatandaşların komşularının bir polis olmasını istemeleri % 62,6 evet iken % 35,7 hayır oranlarında ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlar bize kendilerine yakın hissettikleri ve toplumda önemli bir konum olan komşuluk seviyesinde polis ile ilişki içerisinde olmak istediklerini göstermektedir.

2.3. Deneklerin Hukuki Prosedürler İle İlgili Görüşleri

Deneklerin Tablo 14, Tablo 15 ve Tablo 16’te hukuki prosedürler ile ilgili sorulara verdikleri yanıtlar yaş, cinsiyet ve eğitim açısından incelenmektedir. Toplumsal olarak emniyet güçlerinin görevlerini daha iyi yerine getirebilmeleri için halkın desteğinin yanı sıra hukuki olarak desteklenmesi gerektiği bu anket sorularında da ortaya çıkmış bir kanıdır. Aşağıdaki tablolarda verilen yanıtların bu yönde ağırlık kazanması oldukça anlamlıdır.

Emniyet kuvvetlerinin görevlerini yerine getirebilmeleri için bazı hukuki olarak tanınmış yetkilere sahip olmaları gerekmektedir. Ancak hızla gelişen teknoloji yüzünden suç ve suçlu ile mücadele edebilmek için suçluların kullandıkları yöntemlerle baş edebilmek için yeni yetkilere ihtiyaç duyulduğu ortadadır. Deneklere sorulan bu soruya verilen cevaplar Tablo 14’te yaş, cinsiyet ve eğitim açısından incelenmektedir. Şüphesiz bu konuda emniyet güçlerine verilecek olumlu destek suça karşı mücedelede önemli mesajlar içermektedir.

Tablo 14. Deneklerin Polisin Yetkilerinin Artırılması Konusundaki Düşüncelerinin Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

	Genel	YAŞ				CİNSİYET		EĞİTİM				
		18'den küçük	18-30	31-40	40'tan büyük	Kadın	Erkek	Okur Yazar değil	İlköğretim	Lise	Lisans	Lisans Üstü ve Diğer
Evet	128	1	69	45	13	50	77	1	7	15	104	1
	56.4%	100.0%	56.6%	56.3%	54.2%	58.8%	55.0%	100.0%	58.3%	55.6%	56.2%	50.0%
Hayır	98	0	53	35	10	35	62	0	5	12	80	1
	43.2%	0.0%	43.4%	43.8%	41.7%	41.2%	44.3%	0.0%	41.7%	44.4%	43.2%	50.0%
Cevap yok	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0
	0.4%	0.0%	0.0%	0.0%	4.2%	0.0%	0.7%	0.0%	0.0%	0.0%	0.5%	0.0%
TOPLAM	227	1	122	80	24	85	140	1	12	27	185	2
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Denekler polisin yetkilerinin artırılması sorusuna; % 56,4 evet, % 43,2 hayır cevaplarını vermişlerdir.

Bu soruya deneklerin yaşı ve tahsili baz alındığında, olumsuzluk oranının çok değişmediğini, neredeyse sabit kaldığını görüyoruz. Yani; katılımcılar farklı yaş gruplarında ve öğrenim düzeylerinde olmalarına rağmen aynı şekilde düşünmüşlerdir. Bu, ortak bir görüş belirtmesi açısından dikkate değerdir. Ama esas önemli nokta, toplumun bu konuda yetki artırımından yana olmasıdır. Bu, yukarıda verilen diğer cevaplar düşünüldüğünde bir çelişki ifade eder. Hiçbir insan, güven duymakta kimi zaman sıkıntı yaşadığı, yeterlilik noktasında hemfikir olmadığı bir insanın veya kurumun daha fazla yetki ile donatılmasını arzulamaz. Bu konuda, toplumun bir zihin karışıklığı yaşadığı söylenebilir. Yetkinin artırımı, Polisçe istenen bir durum olsa bile, bunun da sorumluluğu ciddi şekilde artıracağı kuşkusuzdur. Deneklerin böyle düşünmelerinin sebebi son zamanlarda ortaya çıkan hırsızlık, kapkaç gibi olayların sıklıkla olması bunları yapanların cesasız kalması veya vatandaşın bunlardan çekinip korkmalarından dolayı emniyet güçlerine çözüm mercii olarak daha çok ihtiyaç duymaktadırlar.

Yaş : Az da olsa, yaş ilerledikçe bu cevaba verilen evet cevaplarının sayısının biraz azaldığını görüyoruz. Bunun hayat boyunca edinilen tecrübeler neticesinde ulaşılan bir çıkarım olduğu düşünülebilir.. Yaşça daha ileride olanlar, eski uygulamaların tanığı olarak yetkilerin arttırılması konusuna daha soğuk bakıyor olabilirler. Daha doğrusu, bunun fayda getirici bir etkisinin olmayacağını düşünüyor olabilirler.

Cinsiyet : Kadınlar ile erkeklerin olumlu yaklaşımları, kadın denekler lehine birbirine çok yakındır. Üstelik bu yakınlık, kadınların, temelde güvenlik ihtiyacını erkeklere oranla daha yoğun hissetmesine rağmen böyledir. Yetkilerin artırımının bu güvenliğe katkı yapacağı düşünülebilir.

Öğrenim Düzeyi : Öğrenim düzeyinin yükselmesi bilinç düzeyinin yüksekliği ihtimalini görece arttırdığından, cevaplar çok değişmesede evet-hayır oranlarında yarı yarıya yakın bir durum söz konusudur.

Toplumda adalet duygusunu zedeleyen en önemli faktörlerden biriside suçlulara verilen cezaların yetersiz bulunmasıdır. İşlenilen suçun karşılıksız kaldığının yada az bir ceza ile cezalandırıldığının düşünülmesi bireylerin güvenlerini de sarsar. Bu nedenle Tablo 15'teki soru deneklerin bu konudaki fikirlerinin irdelenmesi için çok önemlidir.

Tablo 15. Deneklerin Cezaların Caydırıcı Hale Getirilmesi Konusundaki Düşüncelerinin Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

	Genel	YAŞ				CİNSİYET		EĞİTİM				
		18'den küçük	18-30	31-40	40'tan büyük	Kadın	Erkek	Okur Yazar değil	İlköğretim	Lise	Lisans	Lisans Üstü ve Diğer
Evet	209	0	116	73	20	79	128	1	9	25	173	1
	92.1%	0.0%	95.1%	91.3%	83.3%	92.9%	91.4%	100.0%	75.0%	92.6%	93.5%	50.0%
Hayır	15	0	6	5	4	4	11	0	3	2	9	1
	6.6%	0.0%	4.9%	6.3%	16.7%	4.7%	7.9%	0.0%	25.0%	7.4%	4.9%	50.0%
Cevap yok	3	1	0	2	0	2	1	0	0	0	3	0
	1.3%	100.0%	0.0%	2.5%	0.0%	2.4%	0.7%	0.0%	0.0%	0.0%	1.6%	0.0%
TOPLAM	227	1	122	80	24	85	140	1	12	27	185	2
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Cezaların caydırıcı hale getirilmesi sorusuna deneklerin, % 92,1'i gibi ezici üstünlüğü evet, %6,6'sı da hayır cevabını vermiştir.

Cezaların caydırıcı hale getirilmesi, bugün suç oranlarındaki artışın ve özellikle küresel terörün baskısını günden güne daha fazla hisseden demokratik ülkelerde ciddi bir bunalıma sebep olmaktadır. Bunalımın sebebi bu mücadelede uygulanılacak tedbirlerin yönü ve mahiyeti ile ana ve vazgeçilmez haklar olan kişi hürriyetinin ve devlet üstü hakların arasındaki ince çizgidir. Deneklerin bu soruyu, kast edilen o ince çizgiyi düşünerek cevapladıkları kuşkuludur. Çünkü cezaların daha caydırıcı hale getirilmesi mutlak surette bir müeyyide artırımını ve doğal olarak da özgürlüklerin törpülenmesini içerir. Bu faktörler dikkate alındığında, bu soruya verilecek cevapların değişebileceği düşünülebilir. Sözgelimi, İngiltere'de metro istasyonunda meydana gelen terör olayından sonra halk cezaların artırımına yeşil ışık yakmış ancak daha sonra, Polisin basit şüphayle dahi tutuklama yapmasını, gözaltı süresinin sadece kollukta 21 güne kadar ulaşmasını içeren bu yeni düzenlemeleri tenkit etmeye başlamıştır. Özgürlükleri çok kısıtlamadan yapılacak yeni düzenlemeler, bu konuda daha sağlıklı sonuçlar alınmasını kolaylaştıracaktır.

Yaş : Yaşın ilerlemesi ile yüksek olumlu yaklaşımda biraz düşmeye sebep olduğu görülüyor. 40 yaş üstü grupta bu makas daha da açılmaktadır. Tine bu sonuç da, ileri yaşlara gelmekle edinilen veya kazanılan düşünce, kalıp yargı ve yaşanan deneyimlerin etkisi olduğu söylenebilir

Cinsiyet : Evet cevabının kadınlarda erkeklere oranla biraz fazla olmasının sebebi diğer güvenlik artırıcı faktörlerde olduğu gibi katkı yapacağı düşünüldüğünden olabilir.

Öğrenim Düzeyi : Cezaların caydırıcı olması yönünde toplumda genel ve ortak bir yaklaşım olduğu görülüyor. Bu yaklaşım ve bakış açısı öğrenim düzeyi farklı kişilerde hafif bir artış şeklinde olduğu ortaya çıkmaktadır.

Gelişen teknoloji ile nüfus artışına rağmen bireylerin kimlik bilgileri ve ikametgah gibi adres verileri ortak veritabanları üzerinde tutularak kolay erişilebilir hale getirilmesi mümkün olmaktadır. Bu sayede gerek adli olaylarda gerekse resmi işlemlerin takibinde uygulamalar hızlanmkata ve kolaylaşmaktadır. Toplumda bu konudaki gelişmelerin getirdiği rahatlanma günlük yaşamda da fark edilmektedir. Deneklerin bu konudaki düşünceleri Tablo 16'da yaş cinsiyet ve eğitim durumlarına göre incelenmiştir.

Tablo 16. Deneklerin Kimlik Bildirimlerinin Tamamlanması Konusundaki Düşüncelerinin Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

	Genel	YAŞ				CİNSİYET		EĞİTİM				
		18'den küçük	18-30	31-40	40'tan büyük	Kadın	Erkek	Okur Yazar değil	İlköğretim	Lise	Lisans	Lisans Üstü ve Diğer
Evet	206	1	111	71	23	78	126	1	11	27	166	1
	90.7%	100.0%	91.0%	88.8%	95.8%	91.8%	90.0%	100.0%	91.7%	100.0%	89.7%	50.0%
Hayır	20	0	10	9	1	6	14	0	1	0	18	1
	8.8%	0.0%	8.2%	11.3%	4.2%	7.1%	10.0%	0.0%	8.3%	0.0%	9.7%	50.0%
Cevap yok	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0
	0.4%	0.0%	0.8%	0.0%	0.0%	1.2%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.5%	0.0%
TOPLAM	227	1	122	80	24	85	140	1	12	27	185	2
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Kimlik bildirimlerinin tamamlanması sorusuna deneklerin, % 91' i evet, % 9'u hayır cevabını vermiştir.

29.04.2006 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren, “Nüfus Hizmetleri Kanunu” T.C. Kimlik numaraları ile adres kayıtlarının karşılaştırılmasını esas aldığından ve bununla ilgili tüm yurdu ve fertleri kapsayan, devamlı güncellenen bir veri tabanı oluşturulduğundan, bugün şahıslara ulaşma, iki farklı adreste ikamet edememe, vergi borcu olanların veya savcılıkça yakalama müzekkereli olanların vb. gibi olanların kayıtlarının sisteme düşmesi polisiye gücü arttırmaktadır.

Yaş : Orta yaşlılarda oran, % 88' e düşerken , genç yaşlarda daha yüksek , 40 yaş ve üstü katılımcılarda da ise az miktarda düşüktür. Ancak uygulamaya olumlu bakışın ortalaması % 90' ın üzerinde olumlu değerlendirilmiştir.

Cinsiyet : Kadınlarda olumlu değerlendirme, erkeklere göre bir miktar fazladır. Ancak genel ortalama % 90' ın üzerindedir.

Öğrenim Düzeyi : İlköğretim ve lise öğrenim düzeyli katılımcılar uygulamaya daha olumlu bakmaktadırlar. Lisans düzeyinde ise biraz daha olumsuz bir bakış açısı ortaya çıkmıştır. Bu sonuç kimlik bildiriminin özgürlük kısıtlanması gibi algılandığı şeklinde yorumlanabilir.

Hukuki önlemlere deneklerin verdikleri cevaplar incelendiğinde ortalama % 79,73 evet, % 19,53 oranında hayır cevabının verildiği görülmektedir. Bu anket sonuçlarına göre halk suç ve suçlu ile mücadelede polisin yetkilerinin artırılmasını cezalarında caydırıcı hale getirilmesini istemektedirler.

2.4. Deneklerin Emniyet Güçlerinin Teknolojik İmkanlarına Ait Görüşleri

Deneklerin emniyet güçlerinin teknolojik imkanlarına ait görüşleri Tablo 17, Tablo 18, Tablo 19 ve Tablo 20'deki anket sorularına verdikleri, yaş cinsiyet ve eğitim kriterleri açısından incelenmiştir. Teknolojinin ilerlemesi ile beraber emniyet güçlerinin suç ve suçlu ile mücadelesinde bu yeni teknolojiye ayak uydurması denekler tarafından yüksek bir oranda desteklendiği görülmektedir.

Özellikle büyük şehirlerdeki hızlı nüfus artışı sonucu artan olaylara daha hızlı müdahale edilebilmesi için devriye ekip sayısında çoğaltılması gerekmektedir. Bu konudaki deneklerin görüşleri Tablo 17'de incelemektedir.

Tablo 17. Deneklerin Devriye Ekip Sayısının Çoğaltılması Konusundaki Düşüncelerinin Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

	3	YAŞ				CİNSİYET		EĞİTİM				
		18'den küçük	18-30	31-40	40'tan büyük	Kadın	Erkek	Okur Yazar değil	İlköğretim	Lise	Lisans	Lisans Üstü ve Diğer
Evet	199	1	108	71	19	77	120	1	11	26	160	1
	87.7%	100.0%	88.5%	88.8%	79.2%	90.6%	85.7%	100.0%	91.7%	96.3%	86.5%	50.0%
Hayır	27	0	14	9	4	7	20	0	1	1	24	1
	11.9%	0.0%	11.5%	11.3%	16.7%	8.2%	14.3%	0.0%	8.3%	3.7%	13.0%	50.0%
Cevap yok	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0
	0.4%	0.0%	0.0%	0.0%	4.2%	1.2%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.5%	0.0%
TOPLAM	227	1	122	80	24	85	140	1	12	27	185	2
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Devriye ekip sayısının çoğaltılması sorusuna deneklerin, % 87,7'si evet, % 11,9'u hayır cevabını vermiştir.

Nüfusa oranla polis sayısını karşılaştırdığımızda, Türkiye ortalaması 270 kişidir. (2008 nüfus sayım sonucu:72,5 milyon kişi olarak baz alınmıştır.) Bu, ülkemizde yaklaşık 268.000 aktif çalışan polis olduğu anlamına gelir. (Dünya ortalaması 200/1 polis) Ancak nüfusun ülkemizin batısında ve özellikle İstanbul, Ankara gibi büyük illerde yoğunlaşması bu makası daha da açmaktadır. Sözelimi 13 milyonluk İstanbul'daki polis sayısı 30.000 dir. Bunun anlamı 433 kişiye 1 polisin düştüğüdür. Personelin yetersiz sayıda olmasının buna bağlı olarak yürütülecek yaya ve motorize devriye hizmetlerini ve sayısını etkilemesi kaçınılmazdır.

Yaş : Yaş ilerlemesinin evet cevabını %8-9 seviyesinde düşürdüğü söylenebilir. İleri yaş grubundaki deneklerin devriye sayısının artırılması yerine mevcut olanların daha etkin bir şekilde görev yapmalarını istemelerinden kaynaklanabilir.

Cinsiyet : Devriye sayısının çoğaltılmasının güvenlik endişesini azaltabileceği ihtimali kadınların yine bu tür önleyici tedbirlerde erkeklere göre daha olumlu yaklaşmasına sebep olmuştur.

Öğrenim Düzeyi : Düşük öğrenim düzeyinde evet cevabı, % 90'ların üzerinde iken, ileri seviye öğrenimde yaklaşık % 10'luk bir kayıp yaşanmıştır. Bu da bize eğitim seviyesinin artması ile devriye sayısından çok profesyonelliğe önem verdiklerini gösterebilir.

Emniyet güçlerinin suçlulara zamanında müdahale edebilmeleri için suç mahallerine mümkün olduğu kadar hızlı bir şekilde ulaşmaları gerekir. Böylece hem suç işlenirken suçluların çevreye ve masum insanlara zarar vermeleri engellenebilir hemde kaçma ihtimalleri düşürülür. Suçluların bu durumun farkında olmaları onların cesaretlerini kıracağı gibi yeni suçlara teşebbüs etmeleride engellenebilir. Tablo 18'deki soru ile deneklerin bu konudaki görüşleri yaş, cinsiyet ve eğitim durumları açısından incelenmektedir.

Tablo 18. Deneklerin Ekiplerin Daha Hızlı Olay Yerine İntikalinin Sağlanması Konusundaki Düşüncelerinin Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

	Genel	YAŞ				CİNSİYET		EĞİTİM				
		18'den küçük	18-30	31-40	40'tan büyük	Kadın	Erkek	Okur Yazar değil	İlköğretim	Lise	Lisans	Lisans Üstü ve Diğer
Evet	225	1	121	79	24	84	139	1	12	27	183	2
	99.1%	100.0%	99.2%	98.8%	100.0%	98.8%	99.3%	100.0%	100.0%	100.0%	98.9%	100.0%
Hayır	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0
	0.4%	0.0%	0.8%	0.0%	0.0%	0.0%	0.7%	0.0%	0.0%	0.0%	0.5%	0.0%
Cevap yok	1	0	0	1	0	1	0	0	0	0	1	0
	0.4%	0.0%	0.0%	1.3%	0.0%	1.2%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.5%	0.0%
TOPLAM	227	1	122	80	24	85	140	1	12	27	185	2
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Ekiplerin daha hızlı olay yerine intikalinin sağlanması sorusuna deneklerin, % 100'e yakını evet cevabını vermiştir.

Genellikle katılımcılar tarafından olumlu olarak değerlendirilen ekiplerin olay yerine daha hızlı intikalinde dünya standardı: 8 dakikadır. Türkiye bu ortalamayı yakalamıştır. Bu çitanın üzerine çıkılması, suç ve suçluyla mücadelede teşkilatın elini güçlendirecektir. Ama bu konudaki başarı, teknik donanımın kuvvetli olmasına, eğitilmiş personel ile iyi bir sevk ve idareye bağlıdır.

Yaş : Deneklerin yaşı, olumluluk oranını çok az etkilemekle beraber, % 100'e yakın gerçekleşmiştir.

Cinsiyet : Deneklerin cinsiyeti, birbirine yakın ve erkeklerde çok az daha yüksek olmakla birlikte % 100'e yakındır.

Öğrenim Düzeyi : Deneklerin eğitim düzeyi lise seviyeliler hariç % 100, onlarda da % 100'e yakın bir orandır.

Gelişen teknolojiye bağlı olarak güvenlik kameralarının kullanımda artmaktadır. Artık hemen her iş yerinde ve pek çok sitede çevre güvenliği için kameralar ile gözlem yapılmaktadır. Hatta bu kameraların pek çoğu kayıt fonksiyonunada sahiptir. Emniyet güçleride gerekli görülen olaylarda bu kayıtlardan faydalanabilmektedirler. Aynı zamanda emniyet teşkilatıda şehirlerin önemli noktalarına ve anacaddelere yerleştirdikleri kameralar ile gerekli gözlemleri yapmaktadırlar. Tablo 19'da deneklerin bu konudaki görüşleri yaş, cinsiyet ve eğitim durumları açısından incelenmektedir.

Tablo 19. Deneklerin Kamera Sisteminin Kurulması Konusundaki Düşüncelerinin Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

		YAŞ				CİNSİYET		EĞİTİM				
	Genel	18'den küçük	18-30	31-40	40'tan büyük	Kadın	Erkek	Okur Yazar değil	İlköğretim	Lise	Lisans	Lisans Üstü ve Diğer
Evet	211	1	112	76	22	81	129	1	11	27	171	1
	93.0%	100.0%	91.8%	95.0%	91.7%	95.3%	92.1%	100.0%	91.7%	100.0%	92.4%	50.0%
Hayır	15	0	10	4	1	4	10	0	1	0	13	1
	6.6%	0.0%	8.2%	5.0%	4.2%	4.7%	7.1%	0.0%	8.3%	0.0%	7.0%	50.0%
Cevap yok	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0
	0.4%	0.0%	0.0%	0.0%	4.2%	0.0%	0.7%	0.0%	0.0%	0.0%	0.5%	0.0%
TOPLAM	227	1	122	80	24	85	140	1	12	27	185	2
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Deneklerin, kamera sisteminin kurulması sorusuna % 93'ü evet, % 7'si hayır cevabını vermiştir.

Ülkemizde ilk örneğini İstanbul'da MOBESE adıyla veren kameralı donatım, izleme, müdahale etme ve yönlendirme sistemi, yetişmiş ve branşlaşmış personelle başarılı sonuçlar almış ve ülke genelinde yaygınlaşmasıyla vatandaşlarında artık garipsemediği, hatta deneklerin yorumlarından da anlaşılabileceği üzere benimsediği bir gerçek olmuştur. Burada dikkat edilecek nokta, tıpkı suçla mücadelede cezaların artırımında olduğu gibi şeytanın avukatlığını yapmak ve bu konudaki “insan hakları” ve özellikle “özel yaşamın gizliliği” ilkelerini ihlal etmemektir. Dünyada nüfusuna oranla en fazla kamerayı barındıran İngiltere’de, bu konuda yaşanan tartışmalarda henüz uzlaşıya varılamamıştır.

Yaş : Orta yaş grubunda evet oranı daha yüksekken, genç ve ileri yaş grubunda oranlar birbirine yakın ve 4 puan düşüktür. İleri yaş grubunda yaşanan bu düşüş; teknolojiye biraz daha mesafeli olmalarıyla açıklanabilir. Genç gruptaki düşüş ise,, teknolojik yeniliklere sıcak olmamakla değil, o teknolojik yöntem veya aracın ne gibi etkilerinin olduğunu bilmemekle ilintili olabilir. Bu uygulama teknik donanım gerektirdiğinden ve genç olanların teknolojik yeniliklere daha sıcak ve yatkın oldukları düşünüldüğünden, daha yaşlı olanlara göre olumlu görüşmelerin biraz düşük kalması ilginç bir neticedir. Ancak, olumluluk oranının genel ortalamasının % 90 seviyesini aşmış olması, kamera sistemleri gibi teknolojik enstrüman ve yeniliklerin teşkilatça kullanılmasına toplumca sıcak bakıldığı sonucunu doğurmaktadır.

Cinsiyet : Cinsiyet bazında bu uygulama önerisine verilen cevaplar birbirine yakındır ve büyük çoğunlukla (% 95,3 ve % 92,1) olumludur.

Öğrenim Düzeyi : Öğrenim düzeyi arttıkça, uygulama önerisine olumsuz bakış da artmaktadır. Teknolojiyle daha çok uğraşan ve teknolojiyi günlük hayatlarında daha çok kullandığı varsayılan bu kesimin genelde olumlu olmak üzere (% 92,4) daha alt tahsillilere göre düşük olması ilginçtir. Bunun sebebi de öğrenim düzeyi yüksek olan kişilerin kameraların kurulmasının özel hayata müdahale olarak düşenebileceklerinden böyle bir cevap vermiş olabilirler.

Şehirlerde iyi aydınlatılmış sokak ve meydanlarda suç olaylarının azaldığı bilinmektedir. Suç eğilimdeki kişiler gece karanlığında faydalanarak kendilerini kamufle edip kimliklerini gizleyebilmektedirler. Bu açıdan her sokağa bir bekçi ile korumak yerine iyi bir şekilde aydınlatmak oldukça etkili bir önleyici hizmettir. Deneklerin bu konudaki görüşleri Tablo 20’de incelenmiştir.

Tablo 20. Deneklerin Sokak Aydınlatılmasının Sağlanması Konusundaki Düşüncelerinin Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

	Genel	YAŞ				CİNSİYET		EĞİTİM				
		18'den küçük	18-30	31-40	40'tan büyük	Kadın	Erkek	Okur Yazar değil	İlköğretim	Lise	Lisans	Lisans Üstü ve Diğer
Evet	221	1	119	78	23	82	137	1	12	27	179	2
	97.4%	100.0%	97.5%	97.5%	95.8%	96.5%	97.9%	100.0%	100.0%	100.0%	96.8%	100.0%
Hayır	5	0	3	2	0	2	3	0	0	0	5	0
	2.2%	0.0%	2.5%	2.5%	0.0%	2.4%	2.1%	0.0%	0.0%	0.0%	2.7%	0.0%
Cevap yok	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0
	0.4%	0.0%	0.0%	0.0%	4.2%	1.2%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.5%	0.0%
TOPLAM	227	1	122	80	24	85	140	1	12	27	185	2
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Sokak aydınlatılmasının sağlanması sorusuna deneklerin, % 97'si evet, % 2'si hayır cevabını vermiştir.

Şehirciliğin ve modernliğin bir göstergesi olan ışık, caydırıcı özelliği olan bir silahtır. Tıpkı polis gibi önleyici görev yapar. Deneklerinde umumiyetle destek verdiği aydınlatmanın kuvvetlendirilmesi faydalı olacaktır.

Yaş : Genç ve orta yaşlılarda oran birbirine yakınken, 40 yaş ve üstü katılımcılarda ise bu oran % 96'ya düşmüştür.. Olgunlaşma ile kazanılan deneyimlerin, olumsuz bakışı biraz arttırdığı düşünülebilir.

Cinsiyet : Güvenlik artırıcı olduğu düşünülen bu uygulamada da erkekler kadınlardan daha olumlu bir bakış açısına sahiptir. Ancak uygulamaya olumlu bakış, % 95'in üzerindedir.

Öğrenim Düzeyi : Hemen tüm katılımcılarda olumlu oran, % 100'dür. Sadece lisans eğitim düzeyinde 185 katılımcıdan sadece 5 kişi olumsuz görüş belirtmiştir.

Teknolojik imkanlara bakıldığında ise denekler % 94,3 evet, % 5.4 hayır cevabını vermişlerdir. Türkiye'deki kolluk güçlerinin hem mesleki formasyon desteğine hemde teknolojik desteğe ihtiyacı olduğu hususu toplumun genişçe bir kesimi tarafından kabul edilen bir sonuçtur. Gelişen teknoloji sayesinde suçluların yakalanması, önlenmesi ve takibi daha kolay olacağından yeni teknolojinin emniyet teşkilatına kazandırılması bu açıdan çok önemlidir. Sokakların yeterli olarak aydınlatılması suç işlemeye meyilli kişileri tedirgin edeceğinden oldukça etkili ve düşük maliyetli bir önleyici tedbirdir.

2.5. Deneklerin Uygulama Alanında Alınması Gereken Önlemlere Bakış Açıları

Uygulama alanında alınması gereken önlemlere deneklerin verdikleri yanıtlar Tablo 21 ve Tablo 22'de yaş, cinsiyet ve eğitim durumu açısından incelenmiştir. Toplum içerisinde vatandaşları tedirgin eden hırsızlık vakaları ve tinerici saldırıları deneklerinde bu görüşü cevaplarında yansımaları ile ortaya çıkmaktadır. Bu konuda alınacak önlemler oldukça yüksek oranda denekler tarafından desteklenmektedir.

Suçluların işledikleri suçların zamanları incelendiğinde özellikle hırsızlık ve meskene tecavüz suçlarında geceyi tercih ettikleri görülmektedir. Bunun başlıca nedeni sokakların daha tenha olması ve gece karanlığında suçluların kolaylıkla gizlenebilmeleridir. Gece bekçiliği uygulaması bu konuda oldukça etkili bir çözümdür. Deneklerin bu konudaki görüşleri Tablo 21'de yaş, cinsiyet ve öğrenim düzeyleri açısından incelenmiştir.

Tablo 21. Deneklerin Gece Bekçiliğinin Tekrar Getirilmesi Konusundaki Düşüncelerinin Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

	Genel	YAŞ				CİNSİYET		EĞİTİM				
		18'den küçük	18-30	31-40	40'tan büyük	Kadın	Erkek	Okur Yazar değil	İlköğretim	Lise	Lisans	Lisans Üstü ve Diğer
Evet	181	1	99	63	18	70	110	1	10	23	146	1
	79.7%	100.0%	81.1%	78.8%	75.0%	82.4%	78.6%	100.0%	83.3%	85.2%	78.9%	50.0%
Hayır	46	0	23	17	6	15	30	0	2	4	39	1
	20.3%	0.0%	18.9%	21.3%	25.0%	17.6%	21.4%	0.0%	16.7%	14.8%	21.1%	50.0%
TOPLAM	227	1	122	80	24	85	140	1	12	27	185	2
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Deneklerin, gece bekçiliğinin tekrar getirilmesi sorusuna cevapları yaklaşık % 80 oranında evet, % 20 civarında ise hayır cevabını vermiştir.

Yaş : Daha yaşlıların bu uygulama önerisine soğuk bakması, geçmişde bazı olaylara tanık olmaları ile açıklanabilir. Gece bekçiliğinin yeniden uygulamaya alınmasını istenmesinin sebebi vatandaşların gece evlerinde uyurken sokaklarında kendilerini koruyacak bir kişinin olduğunu düşünmeleri onları rahatlatacağından denekler tarafından büyük bir çoğunlukla desteklenmiş olabilir.

Cinsiyet : Kadınların yine güvenliğe katkısı olabileceği yönündeki yaklaşımları evet cevabını arttırmıştır. Erkeklerin belki bekçilik uygulaması konusundaki önyargıları daha düşük bir olumluluğa sebebiyet vermiş olabilir.

Öğrenim Düzeyi : Lise seviyesindekilerin % 83 oranında olumlu bakışı ilginçtir. Zira hiçbirisi yaşı itibarıyla gece bekçiliği uygulamasının faal olduğu zamana tanık olmamıştır. Üniversite seviyesinde ise bu olumlu düşünceler azalmıştır.

Şehir yaşamı içerisinde sokaklarda yaşayan tinerici ve madde bağımlılarının önemli asayiş sorunlarına neden olmaktadır. Kullandıkları maddelerin uyuşturucu ve zayıflatıcı etkileri yüzünden davranış ve hareketlerini kontrol edememektedirler. Bu konuda tedavilerin ve rehabilitasyon çalışmalarının yapılabilmesi için emniyet güçlerinin üzerine düşen görevler vardır. Ancak bunlar yasalar ile tanımlanmış ve belirlenmiş şekilde yapılmaktadır. Oldukça tehlikeli olabilen bu kişilerin tedavi ve rehabilitasyon sürecine emniyet güçlerinin katkısı konusundaki soruya deneklerin verdikleri cevaplar Tablo 22’de yaş, cinsiyet ve eğitim seviyeleri açısından incelenmektedir.

Tablo 22. Deneklerin Tinerici ve Madde Bağımlısı Şahıslar İçin Emniyet Açısından Gerekli Çalışmaların Yapılması Konusundaki Düşüncelerinin Yaş, Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

	Genel	YAŞ				CİNSİYET		EĞİTİM				
		18'den küçük	18-30	31-40	40'tan büyük	Kadın	Erkek	Okur Yazar değil	İlköğretim	Lise	Lisans	Lisans Üstü ve Diğer
Evet	223	0	122	77	24	85	136	1	12	27	181	2
	98.2%	0.0%	100.0% ^c	96.3%	100.0%	100.0%	97.1%	100.0%	100.0%	100.0%	97.8%	100.0%
Hayır	3	0	0	3	0	0	3	0	0	0	3	0
	1.3%	0.0%	0.0%	3.8% ^b	0.0%	0.0%	2.1%	0.0%	0.0%	0.0%	1.6%	0.0%
Cevap yok	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0
	0.4%	100.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.7%	0.0%	0.0%	0.0%	0.5%	0.0%
TOPLAM	227	1	122	80	24	85	140	1	12	27	185	2
	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Tinerci ve madde bağımlısı şahıslar için gerekli çalışmalar yapılması sorusuna deneklerin, % 98'i evet, % 1'i hayır cevabını vermiştir.

Hemen tüm baz gruplarınca olumlu değerlendirilen bu görüş, toplumun adeta üzerinde konsensus sağladığı bir konudur. Kanayan bu toplumsal yara, sadece gencecik insanlarımızı en verimli çağında hayattan koparmakla kalmıyor, aynı zamanda onları hukukta tehlikelilik hali olarak ifadesini bulan, her an suç işlemeye meyilli bir konuma sokmaktadır. Bu toplumun menfaatleri açısından bir tehditken, toplumun bu insanların ıslahı ve tekrar toplumsal hayatın bir parçası olmasını sağlamaya çalışması, tedbirler koyması, bunun için her resmi veya sivil toplum kuruluşu gibi polisin de bir takım çalışmalar yapması, bu konuda atılacak olumlu adımları destekleyecektir.

Yaş : 31-40 yaş grubu hariç, olumluluk oran % 100'dür.

Cinsiyet : Erkeklerin, kadınlara oranla biraz daha az olumsuzluğuna rağmen ortalama neredeyse % 100' dür.

Öğrenim Düzeyi : Lisans seviyeli öğrenim düzeyliler hariç, deneklerin bakışı % 100 olumludur.Lisans seviyesindeki katılımcılardan 3 kişi olumsuz görüş belirtmiştir.

Uygulama alanında alınması önerilen önlemlerden gece bekçiliğinin tekrar getirilmesine % 80 gibi büyük bir çoğunluk sıcak bakmaktadır. Diğer bir uygulama olan tinerci ve madde bağımlısı şahıslar için emniyet açısından gerekli çalışmaların yapılması fikrine % 98 gibi büyük bir çoğunluk onay vermektedir. Bunun haricinde tinercilerle mücadelede TDP'e yardımı olabilecek en büyük etkenlerden biriside sivil toplum kuruluşlarıdır.

SONUÇ

Gelişmiş batı ülkelerinde yapılan araştırmalarda polis ile toplum arasındaki mesafenin açılması, polis hizmetlerinde değişimi de beraberinde getirmiştir. Bunun sonucunda da Toplum Destekli Polislik kavramı ortaya çıkmıştır. Toplum Destekli Polislik yaklaşımında esas olanının vatandaşıyla işbirliği içinde sorunları çözmek temel ilkedir. Bu yaklaşım zamanla diğer ülkelere de yansımıştır. Ülkemizde bu konuda Toplum Destekli Polislik hizmetleri ile ilgili standart oluşturulması çalışmaları devam etmektedir. Bu bağlamda gerçekleştirilen faaliyetler neticesinde, ülkemizde bu konuda pilot bölgeler seçilmiş ve bu pilot illerde gerçekleştirilen uygulamalarda başarılı sonuçlar alındığı yapılan araştırmalarda ortaya çıkmıştır.

Toplum Destekli Polislik için yapılan çalışmalar genel olarak değerlendirildiğinde; her bir uygulamanın ortak hedeflere yöneldiği görülebilmektedir. Demokrasi olgusunun, toplumun geneline yaşam biçimi olarak yansıyabilmesinin en önemli etkenlerinden biri olan emniyet hizmetleri açısından bakıldığında; bilgi çağı toplumunun gereklerini yerine getirmek adına uygulanmaya çabalanan girişimlerden önemli faydaların elde edilebileceği ortaya çıkmaktadır.

Bu çalışmada sözü edilen uygulamalar sonucunda; toplum ile polis arasındaki iletişimin artacağı sonucundan yola çıkılarak; tek yönlü iletişimin yerini “etkileşimin” alacağı söylenebilmektedir. Uygulamalar sayesinde, emniyet hizmetleri sadece yerel halk tarafından değil, küresel bakış açısı ile de izlenebildiğinden denetleme mantığı da kendiliğinden gelişmektedir. Bu da; katılımcı demokrasi ve çok aktörlülük ilkesinden yola çıkışla, toplumun farklı kesimlerinin bu hizmetler hakkındaki fikirlerinde olumlu etki yaratacaktır.

Polis ile halk arasında ilişkiyi güçlendiren, toplumda ortaya çıkan problemlerin altında yatan nedenleri bulmaya çalışarak suçla etkin bir mücadele sağlayan ve bütün bunların neticesinde de sosyal alandaki yaşam kalitesini artıran polislik anlayışı olarak değerlendirilen TDP ile pilot bölgelerde suç oranlarında önemli düşüşler yaşanmaya başlanmıştır.

Yapılan anket çalışması sonuçlarına göre vatandaşların polisin görevlerinin, yetki ve sorumluluklarının tam olarak bilincinde olmadıkları söylenebilir. Özellikle polisle olan resmi ilişkilerinde çekingen davrandığı ve gerekli resmi işlemlerde dahi tereddüt ettikleri görülmektedir. Türkiye’deki kolluk güçlerinin hem mesleki formasyon desteğine hemde teknolojik desteğe ihtiyaçları olduğu hususu toplumun genişçe bir kesimi tarafından kabul edilen bir sonuçtur.

Toplum Destekli Polislik projesinin ve uygulama örnekleri ile Türkiye’deki gelişiminin ve şu an geldiği noktanın açıklanmaya ve aktarılmaya çalışıldığı bu araştırmada; halka doğrudan hizmet götüren ve halkın içinde bu hizmeti gerçekleştiren kurum ve kuruluşların, ister resmi, ister özel hüviyette olsun halkın beklenti ve isteklerini dikkate almadıkları ve gelişim stratejilerini bu esaslar üzerine bina etmedikleri takdirde başarılı olamayacakları ve toplumda, uygulamalarının beklenen düzeyde kabul görmeyeceği izah edilmeye çalışılmıştır. Dolayısıyla, bu konudaki başarının kapısını açacak anahtarlar; hakimlikten hizmet etmeye yönelme, basitten karmaşığa, açıktan gizliye her tür uygulamada şeffaflık, ikna etme ve daima sorumlu bulunulan topluma idari veya yargısal bir zorunluluk bulunmadan da hesap verebilmedir. Türkiye’nin bugün geldiği noktada bir takım eksiklikleri olsa da; geleceğe ümitle bakmayı gerektiren sağlıklı bir yolda ilerlediği söylenebilir. Demokrasi, insan hakları, düşünce özgürlüğü, şeffaf yönetim vb. gibi bu temel olgular, gelişmiş olan ülkelerde kurumsallaşma ve kabul görme ile birlikte daha iyiye gitme gelişimini destekleyen faktörlerdir. Bu sebeple gelişmekte olan ülkeler için, gelişmişlik hedefine ulaşmak, bu faktörlerin özümseme ve uygulanmasına bağlıdır.

Günümüzde toplum veya devletin çağdaşlık düzeyi, insan hak ve özgürlüklerine gösterilen saygıyla ölçülmektedir. Suçlulara endekslenmiş iç güvenlik yönetimi, toplumun sağlıklı kesimlerine yönelik kısıtlayıcı tedbirlerin uygulanmasını arttırdığı gibi, normal vatandaşın bireysel hak ve özgürlüklerden yararlanmasını da engellemektedir. Suça ve suçluya karşı yaklaşımın “herkesin vicdanı kendi polisidir, polis vicdanı olmayanlar için vardır” anlayışını aşması gerekmektedir. Son yıllarda, suça ilişkin yapılan çalışmalarda “sosyal problemin varlığı”, “suçun toplum ve ekonomik çevresi” gibi kavramlar önemli bir etkinlik kazanmaya başlamıştır. Bu anlamda, suçun önlenmesine yönelik olarak tüm toplum mücadele unsurlarının devreye girmesi ve bu yönde yeni yöntemler geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Psikolojik olarak güvenlikte olduğumuzu düşünmemiz, güvenliğin en önemli unsurlarından biridir. Ülkemizde polislik görevinin yeniden tanımlanarak AB ile uyum

çerçevesinde kullanılabilecek bir kavram olan “Toplum Destekli Polislik” polisin başarısının halkın memnuniyetiyle ölçüldüğü modern toplumlarda, güvenlik faaliyetlerinin yalnızca polis ve devlete bırakılmadan, toplum işbirliğiyle ve sorumluluk paylaşımıyla yürütülmesi anlamına gelmektedir. Bu, işbirliği sayesinde suçların oluşmasını önlemeyi, oluştuğunda hızlı bir şekilde suçu aydınlatmayı ve suçlulara ulaşarak kamu güvenliğinin korunmasını amaçlayan bir polislik felsefesidir.

Bu felsefenin, Türk polis teşkilatını daha iyi hizmet verir hale getireceği kuşkusuzdur. Bu sebeple TDP uygulamasının yaygınlaştırılması ve derinleştirilmesi çalışmalarının yoğunlaştırılması yönünde politikalar geliştirilmesi gerekmektedir.

227 denekle gerçekleştirilen anket çalışmasının sonuçları değerlendirildiğinde, Türk toplumunun bazı konularda zihin karışıklığı yaşadığı söylenebilir. Deneklerin çevrelerinde olup-biten hadiselerle duyarsız kaldıklarını görüyoruz. Bunu, Emniyet güçlerine başvuru sayısındaki düşük orandan anlıyoruz. Ancak aynı denekler, bilinçlenme düzeyinin arttırılmasına yüzde doksan düzeyinde onay vermiştir.

Emniyet Güçlerine olumlu bakış dörtte üç oranında iken; deneklerin polis komşu isteme oranları üçte iki seviyesinde yüksek bir orandır. Kolluğun yeterliliği ve eğitim seviyesinde olumlu bakış yüzde yirmilerin altında iken; yetki artırımına onay seviyesi bu sonuçla çelişkili olarak yarıdan fazladır.

Cezaların caydırıcı hale getirilmesi ve kimlik bilgilerinin ve bildirimlerinin tamamlanması gibi, doğrudan polisi ilgilendirmeyip genel bir politika değişikliğini esas alan uygulamalara denekler daha tutarlı ve yüzde doksan üzerinde olumlu bakmışlardır. Daha çok polisiye tedbirler olarak niteleyebileceğimiz; devriye sayısının artırımı, gece bekçiliği uygulaması, ekiplerin daha hızlı intikali ve müdahalesi, aydınlatma ve kamera sistemlerinin yaygınlaştırılması ve kuvvetlendirilmesi ve tinerici gibi madde bağımlıları ile daha etkin mücadele edilmesi konularına deneklerin yüzde doksanı onay vermiştir.

Polisiye tedbirlerin alınması ve bunun yetki artırımı ile birlikte yasaların daha müeyyideci hale getirilmesi konusunda deneklerin tutarlı oldukları görülmekle beraber; özellikle polislik kurumu ve birey olarak polis memurları ile ilgili tutarsız, birbiriyle çelişen ve duygusal kaygıların hakim olduğu bir bakış açısından söz etmek mümkündür. Bu zihin karışıklığının önlemesi hatta daha doğru bir ifadeyle düzeltilmesi, polisin bu tür konularda göstereceği performansa bağlıdır. TDP gibi projelerin ana teması bu tür olumsuz yargıların olumluya çevrilmesine katkı yapmaktır. Sadece suçla mücadele odaklı projelerin başarılı olması bu yüzden mümkün görünmemektedir. Suçlu; elbette işlediği suçla toplumun nefretini kazanır. Ama bu, onunla mücadele eden kolluk kuvvetinin her yaptığını

onaylayacağı anlamını doğurmaz. Her toplumun kendi vicdan tartısı vardır. Bu vicdan suçluların karşısında olmakla beraber, işkencenin, haksız tutuklamaların, aşırı güç kullanımının da karşısındadır. Bu dengenin gözetilerek, toplumu, yapılan faaliyetin olumlu sonuçları olacağına önce inandırarak ve sonra da katılımını sağlayarak bir yol izlenmelidir. TDP gibi projeler bu kaygılar neticesinde ortaya çıkmış, hem polis kuvvetlerini hem de toplumu değiştirici özelliği olan kılavuz niteliğindeki projelerdir.

KAYNAKÇA

- Akdağ, A., Polis-Halk İlişkilerinin Önemi, Samsun, 2005.
- Aydın, H., “155. Yıldönümünde Polisin Toplumdaki Yeri, Rolü ve Önemi”, Emniyet Genel Müdürlüğü Polis Dergisi, Sayı 22, Ankara, 2000.
- Aydın, H., “Merkeziyetçi ve Yerinden Yönetilen Polis Sistemlerinde Karar Verme”, Emniyet Genel Müdürlüğü Polis Dergisi, Sayı 29, Ankara, 2001.
- Aydiner, G., “Toplum Destekli Polislik Anlayışı ve Türk Polis Teşkilatında Uygulanması”, Emniyet Genel Müdürlüğü Polis Dergisi, Sayı 42, Ankara, 2004.
- Aytaç, Ö., Medyanın Gözüyle Çeteler ve Susurluk, Ankara, 1997.
- Bahar, H.İ., Demokratik Polislik/Temel Yaklaşımlar, Ankara, 1997.
- Cerrah, İ.-Semiz, E. 21. Yüzyıda Polis, Ankara, 1998.
- Conseil Europeen, Monjardet, D., “Polis ve Toplum”, Demokratik Toplumlarda Polis Yetki ve Sorumlulukları, (Çev. Z. Yıldız), Ankara, 2007
- Dündar, N., “Polisin Halkla İlişkilerinde Hatalı Uygulama Yöntemleri”, Emniyet Genel Müdürlüğü Polis Dergisi, Sayı 29, Ankara, 2001.
- Emniyet Genel Müdürlüğü, Eğitim Serisi-2, Ankara, 2000
- Emniyet Genel Müdürlüğü, Kalite El Kitabı, Ankara, 2000.
- Emniyet Genel Müdürlüğü, Toplum Destekli Polislik -Hizmetleri Standardı ve Kılavuz Belgeleri-, Ankara, 2007.
- Erdem, M., “Bakü Mektubu”, IPA Turkey, Sayı 1000, 2008.
- Gültekin, Ö.F., “Tarihi Perspektifden Türk Emniyet Teşkilatının Dönüşüm Süreci”, Emniyet Genel Müdürlüğü Polis Dergisi, Sayı 43, Ankara, 2005.
- Karateke, H.,”Twinnig Projesi-Polise AB Standardı”, Türkiye Polis Dergisi, Sayı 635, İstanbul, 2006
- Karateke, H., “Polise AB Standardı”, Türkiye Polis Dergisi, İstanbul, 2006.
- Korkusuz, H.,”21. Yüzyılda Türk Polisinin Vizyonu”, Sayı 22, Ankara, 2000.
- Köktaş, A., “Avrupa Polis Ofisi (EUROPOL)”, Sayı 22, Ankara, 2000.

- Kuyaksil, A., “155. Yılda Polis Teşkilatının Tarihçesi, Kolluk Kavramı ve Günümüzde Emniyet Teşkilatı”, Emniyet Genel Müdürlüğü Polis Dergisi, Sayı 22, Ankara, 2000
- Özdöl, H., “Emniyet Teşkilatının Gelişimi ve Sistematik Düşünce”, Emniyet Genel Müdürlüğü Polis Dergisi, Sayı 22, Ankara, 2000.
- Seyhan, K., Polislik ve Suçun Önlenmesi- Türkiye’de Devlet, Toplum ve Polis, Ankara, 2002.
- Şimşek, H., “Toplum Polisliği Yaklaşımları: Toplum Destekli Polislik”, Emniyet Genel Müdürlüğü Polis Dergisi, Sayı 22, Ankara, 2000.
- http://tr.wikipedia.org/wiki/Aydınlanma_Çağı (18.06.2008)
- <http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=8229> (19.06.2008)
- http://www.arem.gov.tr/proje/ars_rapor/td_polis.htm (18.05.2008)
- <http://www.asayis.pol.tr/tdpyasalduzenleme.asp> (17.05.2008)
- <http://www.caginpolsi.com.tr/20/47-49.htm> (19.06.2008)
- <http://www.caginpolsi.com.tr/23/40-41-42-43.htm> (17.06.2008)
- <http://www.caginpolsi.com.tr/27/14-15-16.htm> (19.05.2008)
- <http://www.caginpolsi.com.tr/40/39-40-41.htm> (22.04.2008)
- http://www.caginpolsi.com.tr/65/38-39-40-41.htm#_ftn1 (15.05.2008)
- <http://www.caginpolsi.com.tr/72/14-15-16.htm> (12.04.2008)
- <http://www.denizli.gov.tr/web/webvalilik2/framesayfa1.htm> (12.05.2008)
- <http://www.egm.gov.tr/e-TR/e-tr.odulleri.asp> (27.05.2008)
- http://www.egm.gov.tr/egitim/dergi/eskisayi/42/makale/1_Abdulkadir_AKSU.htm (15.05.2008)
- <http://www.egm.gov.tr/egitim/dergi/eskisayi/index.htm> (05.03.2008)
- http://www.egm.gov.tr/egitim/dergi/eskisayi/43/web/makaleler/Kenan_Mehmet_EKICI_Canturk_CANER.htm (29.06.2008)
- http://www.egm.gov.tr/egitim/dergi/eskisayi/32/web/makaleler/Arif_SEZER_Mehmet_KUL.htm (11.05.2008)
- <http://www.egm.gov.tr/egitim/dergi/eskisayi/42/ceviriler/TamerKURTLUS.htm> (18.04.08)
- <http://www.egm.gov.tr/egitim/dergi/eskisayi/42/makale/ProfDrTulinGunsenICLI.htm> (11.05.2008)
- <http://www.egm.gov.tr/temuh/insanhaklari4.htm> (12.03.2008)
- <http://www.egm.gov.tr/temuh/insanhaklari7.htm> (17.03.2008)
- <http://www.egm.gov.tr/temuh/insanhaklari9.htm> (28.04.2008)

http://www.elazig.pol.tr/article_read.asp?id=52 (11.05.2008)

<http://www.hukuki.net/kanun/657.15.text.asp> (17.06.2008)

<http://www.isref.org/index.php?pid=43&page=view&id=959> (12.05.2008)

<http://www.mfa.gov.tr/turkiye-ab-iliskileri.tr.mfa> (23.05.2008)

<http://www.nethaber.com/Toplum/16932/2005-yili-basinda-171-bin> (24.06.2008)

<http://www.pa.edu.tr/tr/baskanlik/index.php?sayfa=13&tur=1&id=12&yazar=3>
(17.03.2008)

<http://www.pa.edu.tr/tr/baskanlik/index.php?sayfa=13&tur=1&id=17&yazar=6>
(19.06.2008)

<http://www.polisiye.com/yazidevam.asp?ID=616> (22.04.2008)

<http://www.rize.pol.tr/tdbgen1.htm> (17.05.2008)

<http://www.sakarya.pol.tr/mudurluk/hakkimizda/osmdvgvnl.asp> (14.05.2008)

http://www.samsun.pol.tr/tdp_polis/tdp_isvec_polisi.htm (12.04.2008)

<http://www.selcuk.pol.tr/ortasay/polistarihi.htm> (13.05.2008)

<http://www.sucveceza.com/yazi-724.html> (19.03.2008)

<http://www.sucveceza.com/haber-439.html> (11.06.2008)

<http://www.tdpbursa.pol.tr/sayfa.asp?id=amaclari> (14.02.2008)

<http://www.tdpbursa.pol.tr/sayfa.asp?id=digerulkeler> (03.03.2008)

<http://www.tekirdag.pol.tr/web/tdp/tdpmetin.asp?kid=4> (14.05.2008)

EK TOPLUM DESTEKLİ POLİSLİK ANKET SORULARI

1 - Bugüne kadar Emniyet Müdürlüğüne veya Karakola bir şikayet için başvurduğunuz mu ?

- 1) Evet 2) Hayır

2 - Bugüne kadar Emniyet Müdürlüğüne veya Karakola herhangi bir işlem için çağrıldınız mı ?

- 1) Evet 2) Hayır

3 - Çevrenizde olan herhangi bir olayla ilgili olarak Emniyet Güçlerine başvurduğunuz mu ?

- 1) Evet 2) Hayır

4 - Emniyet Güçlerinin ve Kolluk Kuvvetlerinin görevleri ile ilgili konularda yeterli olduklarını düşünüyor musunuz ?

- 1) Evet 2) Hayır 3) Fikrim yok

5 - Toplumun Emniyet Güçlerine bakışı sizce nasıldır ?

- 1) Olumlu 2) Olumsuz 3) Fikrim yok

6- Emniyet Personelinin eğitimini yeterli buluyormusunuz ?

- 1) Olumlu 2) Olumsuz 3) Fikrim yok

7 - Komşunuzun polis olmasını istermisiniz ?

- 1) Evet 2) Hayır

Aşağıdaki önlemlerin suç ve suçlu ile mücadelede yararlı olacaklarını düşünüyor musunuz ?

8 - Polisin yetkilerinin artırılması?

- 1) Evet 2) Hayır

9 - Cezaların caydırıcı hale getirilmesi?

- 1) Evet 2) Hayır

10 - Devriye ekip sayısının çoğaltılması?

- 1) Evet 2) Hayır

11 - Gece bekçiliğinin tekrar getirilmesi?

- 1) Evet 2) Hayır

12 - Ekiplerin daha hızlı olay yerine intikalinin sağlanması?

- 1) Evet 2) Hayır

13 - Suç konusunda halkın bilinçlendirilmesi yoluyla ihbar mekanizmasının sağlanması?

- 1) Evet 2) Hayır

14 - Kamera sisteminin kurulması?

- 1) Evet 2) Hayır

15 - Kimlik bildirimlerinin tamamlanması?

- 1) Evet 2) Hayır

16 - Sokak aydınlatılmasının sağlanması?

- 1) Evet 2) Hayır

17 - Tinerici ve madde bağımlısı şahıslar için emniyet açısından gerekli çalışmalar yapılması?

- 1) Evet 2) Hayır

18 - Yaşınız ?

- 1) 18'den küçük 2) 18-30 3) 31-40 4) 40'tan büyük

19 - Cinsiyetiniz ?

- 1) Kadın 2) Erkek 3) Diğer

20 - Eğitim durumunuz ?

- 1) Okur yazar değil 2) İlköğretim 3) Lise 4) Lisans veya Lisansüstü

21 - Medeni Durumunuz ?

- 1) Bekar 2) Evli 3) Diğer

22 - Çocuk sahibi iseniz çocuklarınızın sayısı ?

- 1) 1 2) 2 3) 3 4) 4 veya 4'ten fazla

ÖZGEÇMİŞ

20.04.1972 tarihi, Rize İli İkizdere ilçesi doğumluyum. İlk ve Orta okulu İstanbulda okuduktan sonra lise öğrenimimi 1990 yılında İstanbul Polis Kolejinde tamamladım. Yüksek öğrenimimi 1994 yılında Ankara polis Akademisi'nde tamamladım.

İlk görevime İstanbul İlinde başladıktan sonra Bayburt İl Emniyet Müdürlüğü'ne Emniyet Amiri olarak atandım. 2005 yılında Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsünde İşletme Yönetimi Anabilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimine başladım.

Mustafa AKSU